

0
Bho đ
và 24

EGUN ONA,

N° 289244

EDO

ERJ
3622

EGUNAREN SANTIFICATZECO MOLDEA,

LANGUILLE , NEKHAÇALE ETA
BAZTERRETTCHARRENTZAT.

Liburu presuna suerte gucientzat progot-
chosa , orai Frantsesetic Escuararat itzulia ,
eta asco gauzez emendatua Bayonaco Diose-
saco eliza guizon batez.

---

*Gorde ditutzu gauça horie
munduco çuhurreri eta prudenteri,
eta aguertu humilleri.*

(Matth. 11. 25.)

Salteen da BAYONAN,

L.-M. CLUZEAU , liburu eta paper marchantaren
baithan , Cathedralaco Plaçan , n.º 13.

1829.

Escualdun maiteac, eta cucc gure arthari
confidatuac çareten campanetaco nekhaca-
leac, çueri escaintzen derautzuegu lan hau.
Chumea da, bainan handia içanen da, hun-
taric bilduco ditutzuen bethiereco fruituez;
ceren hemen ikhusico baituçue çuen icerdien,
çuen plainuen eta nigarren santificatzen.
Mintza bekicue bera irakhurtze hautan cont-
solamendu gucien ithurburua den Jaincoa,
eta aguer betza pobreen eta chumeen beguien
bichtan « *Munduco handieri eta jakintsu-*
» *neri gorde diozcaten gauçac* (1). » Guida
caitzatela bethiereco çorionerat nigarrezco
haran huntan barna : « *Ecen cuetaz eta çuen*
» *idurico direnez da bereciki bethe beharra*
» *ceruetaco erresuma* (2). »

---

(1) Luc. 10, 21.

(2) Marc. 10, 14.

DEMBORAREN

ungui iragateco motiboac.

NOLA heriotzerat hurbiltzen hari baigare, adinean aintzinerat goatearekin batean, eta nola menturaz gure biciaren akhabantza urthe hunena baino lehenago ethorrico baita, baitezpada demboraz emplegu on bat eguin behar dugu, eta guelditu gabe, gure arimaren salbatzerat behar gare lehiatu. Ez ican bel turric, hau çuen bihotzetan sararazteco mintza nadin luceki; ene froga hitzbatetan cerratua da.

Hitz hori bertze munduco habitantec bethi ahoan dute: orobat ceruco dohaxuec, eta ifernuco dohakhabecc ez dute deus maigago erraten. Hitz hori hain da indartsua, non, ungui pisatzen delaric, aski baia munduaren eta munduac dituen agramendu gucien utzarazteco, bekhatuaren eta bekhatua

maita araz deçaketen gauça gucien biguinarazteco, eta Jaincoaren bilhaarazteco, hortaric guibelaaraz deçaketen traba gucien gatic.

Hitz horrec eguiten ditu justuetan eta bekhatoreetan mirexteco diren gauça batzuec : hetan pichten du ezperantza fermu bat, bozcario solido eta iraupe-nezco bat gora behera eta nabigabe gucietan; hautansorazten ditu beldur-rac, icialdurac, tristeciac, axecabeac eta dolore minac.

Hitz bat da Jaunaren gracion hiltzerat dohacenec gogotic erraten dutena, bairan herioac bekhatuan ustekabeen hartzen dituenec nigarretan eta hortzen karraskatzearekin beguistatzen dutena.

Hitz bat da guc guciec bethiere go-goan içanen duguna; hitz bat, azke-nean, guizon guciec orai progotchoski pisa deçaketena.

Bainan, gucien buruan, cein da hitz hura? Hura da izpiritu sainduac guhurraren ahoz erraten deraukuna (Sap. x, 9) : *Transierunt, iragan dire.* Oh! ala hitz chume hori handia baita, eta lettra labur hauc hanitz baidiote! Hitz bat baicen ez delaric

arren, badauka, gure ukhitzeco, predicariric handienen hitzkuntza luciec baino indar guehiago. Bizkitartean, goardia emaque hitz hau: *Transierunt, iragan dire*, nahi becembat indartsua icanic ere, effetu gutitacoa, edo arras alferru icanen dela, baldin ez baduque ungui eta bihotzez meditatzen. Behar carete baratu hitz hunen gainean: *Transierunt, iragan dire*; behar duque hitz hori pisatu, examinatu astiroki, guen izpirituaren indar guciaz, munduan den eguitecoric baitezpada-coena beçala.

Laster baditu sei milla urthe mundu hau bere creatzaillearen escuetaric ilkhi dela; eta haren hasta peneticurthe hunen lehen egunetaraino, urren hirur hogoi mende huntan, cembat guicon ez dire aguertu mundu hunton; thiatra baten gainean beçala, bakhotcha bere chain-dean! Hain ungui suntsitu dire, non hetaz erran daiteken gucia baita, *iragan direla, transierunt*. Cembat gauça ez dituzte guicon handi hec erran, escribatu, eguin eta pentsatu! Cembat erre-flexione eder, arraçoinamendu solido, hitz jakintsun ez dire heien ahotic ilkhi!

Cembat jauregui eder, cembat etche
 agradagarri, eta obra preciatu ez dituzte
 heien escuec eguin! Cembat othrunza
 handi, alegantzia publico, besta jeneral
 asco erreguec ez dituzte eman! Cembat
 hiri hartuac, probintzia conkestatuac,
 gudu emanac, bitoria eta garaia ere-
 manac, triunfa errecibituac hain bertze
 capitain handiez! Orai arteraino iraun
 duten gauça horiec guciac, non dire
 orai? *Transierunt, iragan dire.* Non
 da orai çure haurtassua? Non dire
 bici içatu çaren hamar, hamabortz,
 hogoi eta hogoi eta hamar urtheac?
 Non dire çuc erran ditutzun hitz guciac?
 Non dire içan ditutzun gogoeta guciac,
 eguin ditutzun oraiarterainoco actione,
 obra eta eguinkunde guciac? *Transie-
 runt, iragan dire.* Oh! cer bozcarioekin
 sainduecceruan ez dute hitz hau erraten:
Transierunt, iragan dire! Bainan cer
 dolore eta urriki minekin ez dute dam-
 natuec hitz bera ifernuan aiphatzen:
Transierunt, iragan dire! Jondoni
 Petri, non dire gurutzearen gainean
 pairatu ditutzun tormentac? Jondoni
 Estebe, non dire çu lehertu çaituzten
 harriac? Jondoni Laurendi, non dire

ungui iragateco motiboac. vij
çu erre çaituzten brassa gorriac? San
Sebastien, non dire çure gorphutza
cilhatu duten dardo çorrotzac? Jesu-
Christoren martir handiac, non dire
çuen tormentatzeco emplegatuac içan
diren pressondeguiac, arrudac, ezpatac,
suac, eta bertze gaineraco errementac?
Transierunt, iragan dire. Saindu han-
diac, çuen buruen comeatu batean
gordetzeco, mundua utzi duçuenac,
edo munduan egonic, ebanjelioco
maximaric edo çaguitaric dorpheenac
seguitu ditutzuenac, non dire orai çuen
nigarrac, çuen hasgorapenac, çuen
barurac, çuen gaubeillac, eta çuen
othoitzac, maiz gabaren erditaraino
luçatuac? Non dire çuen icerdiac,
çuen unhatzeac, çuen buruen alde-
raco garratztassunac eta cruelitate ino-
centac? Non dire, orai goçatzen
duçuen loria horren irabasteco eguin
ditutzuen lan borthitzac, eta pairatu
ditutzuen garratztassunac? *Transie-
runt, iragan dire.*

Bainan, çuec ifernuco çolan erretzen
hari çareten dohakabeac, non dire orai
çuen bozcarioac, çuen içate handiac
eta atseguinac? Heliogabale, non dire

çure nahikarazco ibajac? Sardanapale, non dire çu phulunpatua cindauzkaten placerac? Auguste, emperadore handia, non da çure botherea? César, non dire çure bitoriac eta garaiac? Alexandre, non dire çure conkestac? Crésus, non dire çure aberaxtassunac? Non dire çure ohoreac, çure loria, çure khoroac, çure erressumac, eta hartu ditutzon atseguin guciac? *Transierunt, iragan dire.*

Hitz dohakabe hori içanenda bethi damnatuen ahoan. Orhoitzen direnean jassan behar dituzten tormenta, behin ere akhabatuco ez direnez, eta bere bicico placer, itzala beçala suntsitu direnez, milla aldiz erraten eta erranen dute hasgorapenekin, bainan alferretan : *Transierunt omnia illa.* Iragan dire atseguin hec, guri hain bertze pena, hain bertze icerdi, hain bertze diru eta dembora gusta ondoan. Iragan dire atseguin hec, ce nac iduritzen baitzitzaikun ez cirela behinere akhabatuco, eta ceinetan eçartzen baikinduen gure çoriona. Helas! iragan dire atseguin hec, ceinec galaraci baiteraukute Jaincoaren gracia, parabisuco loria, eta

ungui iragateco motiboac. ix
gure çoriona bakharric eguin eeçakena.
Iragan dire atseguin hec ceinec hondatu
baikaituzte çorigaitz batean, ceinaren
akhabantza ez baitugu behinere ikhu-
sico : *Transierunt omnia illa, iragan*
dire.

Horra nola bere ondicoaren gainean
nigarrac eguiten dituzten, hill ondoan,
mundu huntan, bere sentsueri deus
guphidetsi ez diotenec. Bainan, çuhur
baçare, edo bederen, çuhur bilhacatu
nahi baçare, oraidanic eta dembora
duçuno, contsidera çaqu damnatuec
berantegui eçagutzen dutena. Ikhusaçu
cer den eta cer içan ahal daiteken mundu
huntan. Beguista çaqu cer içan den mun-
duaren hastapenetic hunat : hura iragan
da. Beha çaqu cer içanen den mundua-
ren akhabantzaraino : hura molde berean
iraganen da. Ikhusaçu cer den orai ;
hori badoha, guelditu gabe, eta hain
lazter doha, non aphur baten buruan,
erran ahal bailitake hain bertze esti-
matzen ditutzun gauça horiec guciez :
Transierunt, iragan dire.

Jainco choillaz, justuen saristatzeco
eta gachtaguinen gastigatzeco preparatu
dituen golardoaz eta cigorradez denaz

beçambatean, oh ! horietaz ez daiteke
behinere erran : *Transierunt, iragan
dire*. Pobre erromes bati ematen dioçu
amoina, çure bekhatuez damu duçu,
pairatzen duçu laido bat, Jaincoaren
amoreac gatic, ofentza bat barkhatzen
duçu ; behinere nihorc ecin erranen du
actione horiec mereci aracico deraut-
zuten loriaz, golardoaz eta progotchuez :
Transierunt, iragan dire. Azkenean,
jujamendu jeneralaren egun handian,
guçon gucientzat obra onen dembora
iragana içanen den ondoan, eta sen-
tentzia lazarri hauc, edo çorioneco,
edo çorigaitzeco emanac içanen diren
ondoan, hautetsieri : Çatozte, ene aita-
ren benedicatuac ; eta errefrogatueri :
çohazte, madaricatuac, bethiereco surat ;
hautetsiec, bozcariozco sentimenduric
handienetan, cantatuco dute, errep-
catuz : *Transierunt, iragan dire*, çorion
hunen irabasteco pairatu ditugun gaitz
hec guciac : eta damnatuec, bere dolo-
rearen eta eximenaren cargaren azpian
lehertuac, hasgorapenetan erranen dute,
bainan bertze sentsu batean : *Tran-
sierunt, iragan dire* gure bicitzean
hartu ditugun atseguin hec, ceinec

hondatu baikaituzte behinere akhabatuco ez den çorigaitz batetan : *Iragan dire.*

Hunen ondotic, cer eguin behar duçu beraz? cer? Utz bihotzez, lazter eguiazki utzi beharco dena, eta çure eguin ahalac eguin, bethiereco ontassunen bilhatzeco, beldurrez sopra çure burua estekaituz lazter akhabatu diren gaueri, eror çaitecen bethiereco ondicoan. Bainan behautzu luça deliberacione handi horren bethetzea; ceren, çuhurac dioenaren arabera, gure bicia itzalaren pare baita; amaren erraietaric, lurraren erraietarat goaz, sehascatic cacharat, bicitic heriotzerat, mundutic eternitaterat. Gure aintzinean bici içan direnec frogatu dute gure bicia itzala beçala suntsitzen dela; gure ondocoec bere chaindean gauçabera frogatuco dute, eta guc gueronec horren frogantza eguinen dugu: lehenbicicoez erran daiteke : *Transierunt, iragan dire*; egun batez erranen da bigarrenez : *Transierunt, iragan dire*, eta gutaz, ez hortaz dudaric içan, erranen dute lazter, menturaz aurthen, menturaz illhabethe huntan,

xij *Demb. ungui iragateco motiboac.*
menturaz egun gutiric barnean, batzuez
goiçago, bertzeez berantago, bainan
segurkiguciez, dembora laburricartean,
Transierunt, iragan dire.

IGANDETACO

BESPERETAN.

DEUS, in adjutorium meum intende. *ñ.*
Domine, ad adjuvandum me festina.

¶ Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto,
sicut erat in principio et nunc et semper, et
in secula seculorum. Amen.

Ant. Dixit Dominus.

Psalmoa 109.

DIXIT Dominus Domino meo : * Sede à dextris
meis.

Donec ponam inimicos tuos, * scabellum
pedum tuorum.

Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex
Sion : * dominare in medio inimicorum tuorum.

Tecum principium in die virtutis tuæ in
splendoribus sanctorum : * ex utero ante luci-
ferum genui te.

Juravit Dominus, et non pœnitebit eum :
* Tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem
Melchisedech.

Dominus à dextris tuis, * confregit in die
iræ suæ reges.

Judicabit in nationibus, implebit ruinas ; *
conquassabit capita in terra multorum.

De torrente in via bibet ; * propterea exal-
tabit caput.

Ant. Dixit Dominus Domino meo : Sede à
dextris meis.

Ant. Fidelia.

Psalmoa 110.

CONFITEBOR tibi, Domine, in toto corde meo,
* in concilio justorum et congregatione.

Magna opera Domini; * exquisita in omnes voluntates ejus.

Confessio et magnificentia opus ejus; * et justitia ejus manet in seculum seculi.

Memoriam fecit mirabilium suorum, misericors et miserator Dominus: * escam dedit timentibus se.

Memor erit in seculum testamenti sui: * virtutem operum suorum annuntiabit populo suo.

Ut det illis hæreditatem gentium: * opera manuum ejus, veritas et judicium.

Fidelia omnia mandata ejus, confirmata in seculum seculi, * facta in veritate et æquitate.

Redemptionem misit populo suo: * mandavit in æternum testamentum suum.

Sanctum et terribile nomen ejus: * initium sapientiæ timor Domini.

Intellectus bonus omnibus facientibus eum; * laudatio ejus manet in seculum seculi.

Ant. Fidelia omnia mandata ejus, confirmata in seculum seculi.

Ant. Qui timet Dominum.

Psalmoa 111.

BEATUS vir qui timet Dominum: * in mandatis ejus volet nimis.

Potens in terra erit semen ejus, * generatio rectorum benedicetur.

Gloria et divitiæ in domo ejus; * et justitia ejus manet in seculum seculi.

Exortum est in tenebris lumen rectis; * misericors, et miserator, et justus.

Jucundus homo , qui miseretur est commodat , disponet sermones suos in judicio , * quia in æternum non commovebitur.

In memoria æterna erit justus ; * ab auditione mala non timebit.

Paratum cor ejus sperare in Domino , confirmatum est cor ejus , * non commovebitur donec despiciat inimicos suos.

Dispersit , dedit pauperibus ; justitia ejus manet in seculum seculi : * cornu ejus exaltabitur in gloria.

Peccator videbit et irascetur , dentibus suis fremet et tabescet : * desiderium peccatorum peribit.

Ant. Qui timet Dominum , in mandatis ejus volet nimis.

Ant. Sit nomen.

Psalmoa 112.

LAUDATE , pueri , Dominum , * laudate nomen Domini.

Sit nomen Domini benedictum , * ex hoc nunc , et usque in seculum.

A solis ortu usque ad occasum , * laudabile nomen Domini.

Excelsus super omnes gentes Dominus , * et super cœlos gloria ejus.

Quis sicut Dominus Deus noster , qui in altis habitat , * et humilia respicit in cœlo et in terra ?

Suscitans à terra inopem , * et de stercore erigens pauperem.

Ut collocet eum cum principibus , * cum principibus populi sui.

Qui habitare facit sterilem in domo , * matrem filiorum lætantem.

Ant. Sit nomen Domini benedictum in secula.

Ant. Nos qui vivimus.

Psalmoa 113.

IN exitu Israël de Ægypto , * domûs Jacob
de populo barbaro.

Facta est Judæa sanctificatio ejus , * Israël
potestas ejus.

Mare vidit et fugit ; * Jordanis conversus est
retrorsum.

Montes exultaverunt ut arietes , * et colles
sicut agni ovium.

Quid est tibi , mare , quòd fugisti ? * et tu ,
Jordanis , quia conversus es retrorsum ?

Montes , exultastis sicut arietes ? * et colles
sicut agni ovium ?

A facie Domini mota est terra , * à facie
Dei Jacob.

Qui convertit petram in stagna aquarum , *
et rupem in fontes aquarum.

Non nobis , Domine , non nobis ; * sed
nomini tuo da gloriam.

Super misericordia tua et veritate tua : *
nequando dicant gentes , Ubi est Deus eorum ?

Deus autem noster in cælo ; * omnia quæ-
cumque voluit , fecit.

Simulacra gentium argentum et aurum , *
opera manuum hominum.

Os habent , et non loquentur ; * oculos
habent , et non videbunt.

Aures habent , et non audient ; * nares ha-
bent , et non odorabunt.

Manus habent , et non palpabunt ; pedes
habent , et non ambulabunt : * non clamabunt
in gutture suo.

Similes illis fiant qui faciunt ea , * et omnes
qui confidunt in eis.

Domus Israël speravit in Domino ; * adjutor eorum et protector eorum est.

Domus Aaron speravit in Domino ; * adjutor eorum et protector eorum est.

Qui timent Dominum , speraverunt in Domino ; * adjutor eorum et protector eorum est.

Dominus memor fuit nostri , * et benedixit nobis.

Benedixit domui Israël ; * benedixit domui Aaron.

Benedixit omnibus qui timent Dominum , * pusillis cum majoribus.

Adjiciat Dominus super vos , * super vos , et super filios vestros.

Benedicti vos à Domino , * qui fecit cœlum et terram.

Cœlum cœli Domino ; * terram autem dedit filiis hominum.

Non mortui laudabunt te , Domine , * neque omnes qui descendunt in infernum.

Sed nos qui vivimus , benedicimus Domino , * ex hoc nunc et usque in seculum.

Ant. Nos qui vivimus , benedicimus Domino.

Capitulua.

Ephes. 1.

BENEDICTUS Deus , et Pater Domini nostri Jesu Christi , qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in cœlestibus in Christo , sicut elegit nos in ipso antè mundi constitutionem , ut essemus sancti et immaculati in conspectu ejus in caritate.

n. Deo gratias.

Hymnoa.

O LUCE qui mortalibus
Lates inaccessâ, Deus!
Præsente quo sancti tremunt,
Nubuntque vultûs Angeli.

Hic ceu profundâ conditi
Demergimur caligine:
Æternus at noctem suo
Fulgore depellet dies.

Hunc nempe nobis præparas,
Nobis reservas hunc diem,
Quem vix adumbrat splendida
Flammantis astri claritas.

Moraris heu! nimis diù,
Moraris, optatus dies;
Ut te fruamur noxii
Linquenda moles corporis.

His cum soluta vinculis
Mens evolârit, ô Deus!
Videre te, laudare te,
Amare te non desinet.

Ad omne nos apta bonum,
Fœcunda donis Trinitas:
Fac lucis usuræ brevî
Æterna succedat dies. Amen.

ÿ In Deo laudabitur totâ die. R. Et in
nomine tuo confitebimur in seculum.

Ama Birginaren Canticoa, Luc. 1.

MAGNIFICAT * anima mea Dominum.
Et exultavit spiritus meus: * in Deo salu-
tari meo.

Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: *
ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes
generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est , * et sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus à progenie in progenies * timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo ; * dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede ; * et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis ; * et divites dimisit inanes.

Suscepit Israël puerum suum , * recordatus misericordiæ suæ.

Sicut locutus est ad patres nostros , * Abraham , et semini ejus in secula.

IGANDETACO COMPLETETAN.

Converte nos , Deus salutaris noster.

⁊. Et averte iram tuam à nobis.

Deus , in adju'orium. Gloria Patri , etc.

Ant. Miserere.

Psalmoa 4.

Cum invocarem , exaudivit me Deus justitiæ meæ : in tribulatione dilatasti mihi.

Miserere mei , et exaudi orationem meam.

Filii hominum , usquequò gravi corde ? ut quid diligitis vanitatem et quæritis mendacium ?

Et scitote quoniam mirificavit Dominus sanctum suum : Dominus exaudiet me , cum clamavero ad eum.

Irascimini , et nolite peccare : quæ dicitis in cordibus vestris in cubilibus vestris compungimini.

Sacrificate sacrificium justitiæ , et sperate in

Domino: multi dicunt, Quis ostendit nobis bona?

Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine: dedisti lætitiā in corde meo.

A fructu frumenti, vini, et olei sui, multiplicati sunt.

In pace in idipsum dormiam, et requiescam.

Quoniam tu, Domine, singulariter in spe constituisti me.

Psalmoa 90.

Qui habitat in adiutorio altissimi, in protectione Dei commorabitur.

Dicet Domino: Susceptor meus es tu, et refugium meum: Deus meus, sperabo in eum.

Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium, et à verbo aspero.

Scapulis suis obumbrabit tibi, et sub pennis ejus sperabis.

Scuto circumdabit te veritas ejus: non timebis à timore nocturno.

A sagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris; ab incursu, et dæmonio meridiano.

Cadent à latere tuo mille, et decem millia à dextris tuis: ad te autem non appropinquabit.

Verumtamen oculis tuis considerabis, et retributionem peccatorum videbis.

Quoniam tu es, Domine, spes mea: altissimum posuisti refugium tuum.

Non accedet ad te malum, et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

Quoniam Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis.

In manibus portabunt te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.

Super aspidem et basiliscum ambulabis , et
conculcabis leonem et draconem.

Quoniam in me speravit , liberabo eum : pro-
tegam eum , quoniam cognovit nomen meum.

Clamavit ad me , et ego exaudiam eum : cum
ipso sum in tribulatione ; eripiam eum , et
glorificabo eum.

Longitudine dierum replebo eum , et osten-
dam illi salutare meum.

Psalmoa 133.

ECCE nunc benedicite Dominum , omnes servi
Domini.

Qui statis in domo Domini , in atriis domus
Dei nostri.

In noctibus extollite manus vestras in sancta ,
et benedicite Dominum.

Benedicat te Dominus ex Sion , qui fecit
cælum et terram.

Ant. Miserere mei , Domine , exaudi ora-
tionem meam.

Trinitatetic Abendoraino Hymnoa

GRATES , peracto jam die ,
Deus , tibi persolvimus :
Pronoque , dum nox incipit ,
Prosternimus vultu preces.

Quod longa peccavit dies
Amarus expiet dolor ;
Somno gravatis ne nova
Infligat hostis vulnera.

Infestus usque circuit
Quærens leo quem devoret :
Umbra sub alarum tuos
Defende filios , Pater.

O quando lucescet tuus

x *Igandetaco Completetan.*

Qui nescit occasum dies ?
O quando sancta se dabit
Quæ nescit hostem patria ?

Deo Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio ;
Sancto simul cum Spiritu,
Nunc et per omne seculum. Amen.

Capitula.

1. Thess. 5.

OMNES vos filii lucis estis, et filii diei : non
sumus noctis, neque tenebrarum ; igitur
non dormiamus sicut et cæteri, sed vigilemus
et sobrii simus.

℞. *br.* In manus tuas, Domine, commendo
Spiritus meum. √. In manus. Redemisti me,
Domine, Deus veritatis. Commendo. Gloria
Patri. In manus.

Ant. Domine.

San Simonen Canticoa. Luc, 2.

NUNC dimittis servum tuum, Domine, secun-
dum verbum tuum in pace.

Quia viderant oculi mei, salutare tuum.

Quod parasti ante faciem populorum.

Lumen ad revelationem gentium, et gloriam
plebis tuæ Israël.

Ant. Domine, custodi partem tuam, ut sive
vigilemus, sive dormiamus, simul cum Christo
vivamus. √. Domineus vobiscum. ℞. Et cum
spiritu tuo.

Oracionea.

VISITA, quæsumus, Domine, habitationem
nostram, et omnes insidias inimici ab ea
longè repelle : Angeli tui sancti habitent in
ea, qui nos in pace custodiant ; et benedictio
tua sit super nos semper. Per, etc.

Ÿ. Dominus vobiscum. Benedicamus Domino, etc.

Gratia Domini nostri Jesu Christi, et caritas Dei, et communicatio Sancti Spiritus sit cum omnibus vobis. *ñ.* Amen.

Officioaren ondoan emequi erraten dute.
Pater. Ave. Credo.

CANTICOA.

TE Deum laudamus, te Dominum confitemur.
Te æternum Patrem, omnis terra veneratur.
Tibi omnes Angeli, tibi cœli, et universæ
potestates.

Tibi Cherubim et Seraphim incessabili voce
proclamant.

Sanctus,

Sanctus,

Sanctus,

Dominus Deus Sabaoth.

Pleni sunt cœli et terra majestatis gratiæ tuæ.

Te gloriosus Apostolorum chorus,

Te Prophetarum laudabilis numerus,

Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum sancta confitetur
Ecclesia.

Patrem immensæ majestatis:

Venerandum tuum verum, et unicum Filium,
Sanctum quoque paracletum Spiritum.

Tu Rex gloriæ, Christe:

Tu Patris sempiternus es Filius:

Tu, ad liberandum suscepturus hominem,
non horruisti Virginis uterum:

Tu, devicto mortis aculeo, aperuisti cre-
dentibus regna cœlorum:

Tu ad dexteram Dei sede in gloria Patris.

Judex crederis esse venturus.

Te ergò , quæsumus , famulis tuis subveni ,
quos pretioso sanguine redemisti.

Æternâ fac cum sanctis tuis in gloria nume-
rari.

Salvum fac populum tuum , Domine , et
benedic hæreditati tuæ.

Et rege eos , et extolle illos usque in æter-
num.

Per singulos dies benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in seculum , et
in seculum seculi.

Dignare , Domine , die isto sine peccato
nos custodire.

Miserere nostri , Domine , miserere nostri.

Fiat misericordia tua , Domine , super nos ,
quemadmodum speravimus in te.

In te , Domine , speravi ; non confundar
in æternum.

FINIS.

EGUN ONA.

GURE arimaren santificatzeco bide eguiazkoa, da gure actione edo eguinkunde comunac ungui eguitea. Ez datza perfectionea gauça handien eguitean, bainan comunenen ungui eguitean, bakotchac here estatuan. Holatan, çuec languilleac, eta lor lanetan hari çaretenac, Jaincoaren beguietan içan çaitzekete sainduac becembat, eta erresumac gobernatzen dituzten erregueac eta ministroac baino guehiago, baldin Jaincoaren gogara eguiten baditutzue çuen eguinkunderic aphalenac. Çueri saindutassunaren bidea irakhatsi nahiz, hemen lehiatu dire çuen beguien bichtan eçartzerat eguneco actione gucien santificatzeco moldea, hassi goicetic eta

Egun.

arraxeraino. Hemen erranac artoski beguira çatzue, eta çuen mement guciac saindutuac içanen dire. Çuen bicia, copetaren icerdiaren gostuz irabasten duçuen demboran, bilduco ditutzue ceruco tresorric handienac.

Ungui jaikitzeo molde.

Atzartzeco mementean, çaudezte erne eta goardian; çuen ganic urrun tzatzue gogoeta gachto guciac, eta ez eguin guiristino bati ungui ez dohan gauçaric. Atzartzean, eguiçue gurutzearen seinalea, emoçue Jaunari çuen lebenbico gogoeta, eta eguiçue erre-flexione hauntaric bat:

Jaikitzean eguin behar diren erre-flexioneac. Huna oraino Jaunac eman dautan egun bat. Huna non naicen egun batez çaha rago... Huna urrhax bat guehiago hobico alderat... Noizbait eguinen dut pausu bat, azkena içanen dena... Menturaz egun asken aldico ikhusico dut iduzkia... O ene Jaincoa, egun hau ematen derautaçu, arren gucia çuretzat içan dadin.

Eguitzu maiz erreflexione salbagarri

horiec, eta ez çare bekhatuan erorico. Eguçu oraino hemen helduden othoitz hau, ceinac aintzinetic saindutuco baititu eguneco actione guciac. « *Ecen herroa saindua bada, çure eguin kundeen aldaska guciac sainduac içanen dire* (1).

Atzartzean Othoitza.

Ene Jaincoa, contsecratzen dauzkitzut egun huntaco actione guciac; eguçu ungui iragan deçadan çure graciarekin. Hortaz errekeritzen çaitut, Jesu-Christo, ene salbatzaillearen merecimenduen ariaz.

Saluta çaçü çure aingueru beguirallea.

Aingueru saindua, nitaz Jaincoac cargatu çaituena, beguira naçaçu gaitz eta bekhatu gucietaric.

Nola behar den Jaiki.

Ilkhi çaitte çure ohetic lazter, eta

---

(1) Rom. 11, 16.

herabe egon gabe. Orhoit çaitte Jaincoac herac deitzen çaituela çure burasoen, çure naussien edo çure eguinbideen boçaren bidez. Erraçu Samuël gazteac beçala : « *Huna non naicen, Jauna ; ecen çuc deitu nauçu* (1). » Eta berehala nahi çaitut obeditu. Behautzu ohean egotetic naguitassunez, alferrac beçala. « *Salbamenduaren exaia çure inguruan dabilla, çu iretsi nahiz* (2) » ; baldin gurikeriaz ohean egoten baçare, cembattentacione, cembat bekhatu, cembat gaitz ez daitezke içan horren ondoriac ! Guciec gombidatzen çaituzte lazter jaikitzerat, arimaco eta gorphutzeco intressec. Naturaleçari sopra eta behar den baino guehiago emanetz, ez du nihorcdeus irabazten ez mundu huntaco, ez bertzeco. Jaiki çaitte beraz, deitzen çaituzten becin sarri, edo çure orena ethorri den phontutic : gogorat erakhar çaçu munduaren akhabantzian eguinen den Jaikitze handia, noiz eta ere jaincoac egorrericaco aingueruec erranen baitute : *Altcha çaitetze,*

---

(1) Reg. 3, 6.

(2) Pct. 5, 8.

ilhac, eta çatozte jujamendurat. Ilkhi çaito çure ohetic, orduan çure hobitic ilkhico çaren beçala : occupa çaçü çure izpiritua erreflexione hautaric cembeitez :

Erreflexioneac eta Jaincoaren alde-raco hasgorapenac, Jaikitzean.

Bai, ene Jaincoa, *jaikitzen naiz eta çurekin naiz* (1)... çure aintzinean *aguertzerat noha... Jaikico naiz, eta bilhatuco çaitut* (2) ene actione gucietan ene on bakharra beçala... Çuri obeditzea gatic, çure egun gucian cerbitzatzea gatic, berehala jaikitzen naiz. Çure amoreagatic ene buruari bortcha eguiten diot ene loharen eta ene guri-keriaren bentzutzeco.

Cer eguin behar den arropen Jaunts-tean.

Besthi çaito lazter, modestki eta guiristinozki : lazter, ez eman arropen hartzean, baitezpada behar den dem-

---

(1) Ps. 138, 18.

(2) Cant. 8, 2.

bora baicen. Ez deçaçula aphain çure gorphutza sopra artha eta çure alderaco estimuarekin. Orhoit çaitte dembora laburric artean çure gorphutza mihisse batean troçatua içanen dela, bihurtua içanen dela ilkhi den herrautserat, eta chicharien bazca bilhakaturen dela. Besthi çaitte modestki. Beira orduan deus eguitetic, den gutiena ere modestia çaurt, edo bertzeren beguiac colpa detçakenic. Ez çaittecela behinere aguer nihoren bichtan; ez eta çure beguietan, behar ez den moldean. Besthi çaitte bertzeren beguietaric urrhun, orhoitzen çaelaric Jaincoa beha dagotzula, eta çure aldaketan duçula çure aingueru beguiraille ona, ceinac ez baiteçake jassan den immodestkeriaric chumeena. Aita amac, irakhax dioçoçquete goiz danic çuen haurrer, behinere ez nihoren aintzinean aguertzen, non ez diren behar den moldean estaliac. Azkenean, besthi çaitte guiristinozki izpiritua occupatzen duçularic gogoeta onez, eta cembeit othoitz eguiten duçularic. Nescatcha eta emazteguiristionoac, urrhun çuen ganic banitatea eta çuen aphaindurez bertzeri placer eguiteco guticia.

Helas! banitatea gordetzen da baster-
retcharren arropen eta jauntsturen
azpiraino. Lur lanetan hari çareten
jende gachoac, aleguera çaitetze ikhus-
teaz Jesu-Christoren idurico çaretela,
ceinac eman baiterautzue pobreciaren
exemplua, eta ohoratuac içan çaitetze
berthute horren seinaleen garraiatzeaz,
çuen arropen simpletassunaz eta çuen
gorphutzac estaltzen dituzten çarpillez.
Bere arima salbatu içanen duten po-
breac, içanen dire, ceruan bestituac
loriazco jaunstura batez; eta bere ari-
ma galdu içanen duten aberaxac, içanen
dire ifernuan suzco jaunstura batez
inguratuac: huna cer erreflexione eta cer
othoitz eguin deçaqueken, besthitzean.

*Erreflexioneac eta Othoitzac, bes-
thitzean.*

Baldin banitateac eta complasentzia
banoac tentatzen baçaitu, erroçu çure
buruari: bisaja hau, arpegui hau gam-
biatuac içanen dire egun batez hillen
bisaja batetarat... Bi har, menturaz,
begui hauc hichtuac içanen dire eta
bethikotz çarratuac. Hain bertze egun

lausengatzen nauen mirail horren bar-
netic, ikhusten ditut ethorkiçunean
ene traça guciac mudatzen... Egun
guciez ene gorphutzac bere akhabantzar-
rat urrhats bat eguiten du... Begui
hauc ene burutic arrapatuac içanen
dire... Phutzu bat içanen da ene gor-
phutzaren egoitza, mihisse bat haren
aphaindura, eta bilhakhatuco da barren
eta chicharien bazca. Certaco beraz
horren bertze aphaindura? Berthutea
eta inocentzia, horra guiristino bati
ungui dohazcon edergaillu choillac.
*Ceruetaco erreguearen alabaren eder-
tassun gucia datza çuhurtziaz edertua
den arima baten barnean* (1). Hori
da bekharric irauten duen edertassuna,
eta nerekin eternitaterat eramane-
n dudana... Helas! arroparic eta alda-
garriric ederrenac suntsituco dire; deus
ez dire, aliamalien ondarrac baicen.
Ene bekhatuec hec baino beherago
eçarri naute... Bestitu behar içatea, da
bekhatuaren ondorio tristea. O ene
Jaincoa, eskerracbihurtzen darozkitzut,
ceren emaiten dauzkidatzun arropa

---

(1) Ps. 44, 14.

hauc ene gorphutzaren gueriçatzeco... Ene Jaincoa, bihur dieçadaçu bathaioan errecibitu nuen, eta ene bekhatuez galdu dudan inocentziaren eta immortalitearen arroba... Besthi naçaçu Jesu-Christo gure Jaunaz, hartaz besthitua ičan nintzen beçala, noiz eta ere bathaioan haren anaia eta discipulu bilhacatu bainintzen... Jauna, barkhamendu escatzen dautzut arropec eguin arazten dituzten bekhatu guciez... Eguiçu ez nadin aski çoro ičan, ene arropez hartua içateco, dolorerekin Jauntsi behar nituzken demboran.

Nota. *Ez dut erran nahi, besthitzean, erran edo gogoan erabilli behar direla orai erran ditugun gauça horiec guciac; bainan berech çaçu horietaric nahi duçuna, çure izpirituaren occupatzeco. Erraçu gure aita, eguiçu contricionezco acta bat, edo bertze cerbeit çure izpiritua guibela deçakena gogoeta bano eta gachtoetaric, ceinac ethortzen baitere batzuetan, besthitzeco demboran. Cembat hutsetaric ez laitezke guiçonac urrhun baldin leialki beguiratzen balituzte gauça horiec!*

Nola behar den goiceco Othoitza eguin.

Besthitu çaren becin lazter, eguiçu çure goiceco othoitza, edo famillarekin edo bakhartassunean. Ez deçaçula behinere guibela, premia handiric gabe; edo bertzenaz iriskutzen duçu batere ez eguitea. Lehenic har eçaçu ur benedicatua; guiristino on batec bebar du bethi ur hortaric içanbere ohearen sahetsen. Eman çaita belhaunico gurutze baten aintzinean : ez bedi içan etche bat gure erospenaren seinale contsolagarri hori gabe. Othoitz eguiçu bethi errespiturekin, goardia emanez eta debotki. Hortaracotz, segui çaçü Jesu-Christoren abisua : « *Descarta çaita, athea cerra çaçü, eta çure aita cerucoac, secretuan cer iragaten dakienac, saristatucocaitu, çure othoitza entzunez* (1). » Ucrhun çaita çure etheco arrabotsetaric, arren ez çaitecen içan barraiatua. Eman çaita Jaincoaren aintzinean, eta çure arima othoitzerat pre-

---

(1) Matth. 6, 6.

para çaqu, aphur bat ichilie eta bildua egonez. Astançatzu, ahalaz, çore bar-raiatzeco gai diren geuca guciac: bide hortaz barraiamendueri aintzinerat goanen çaizcote; bederen, ez çaituzte faltadun errendatuco, ceren çure nahia-ren contracoac içanen baitire eta othoit-zaren haztean gaitzet-i baititutzu. Har eçaçu gorphutzaren planta humil eta modest bat, escuac gurutzaturic, beguiac apha' duac, eta burua itzuli gabe. Orhoit çaitte Jaincoaren beguien bichtan çarela, iduri bekiçu aingueruen eta sainduen bilkuijan çarela; orhoitzapen horrec errespetic handienean atchikico çaitu.

Othoitz eguiçu bakhan eta astiroki, cer erraten duçun goardia emanetz. Sar çaitte çure othoitzaren hitzetan çarra-tuac diren sentimenduetan .. Bertzenaz, çure othoitzaz ez da othoitz bat, baina bai hitz batzuec lazterka erranac eta funts gabeac: « *Ez duçu ahoratzen çure Jaincoaezpainez baicen, eta çure bihotza haren ganic urrhun da* (1). »

Othoitz gaizki eguinac hobeago dire çure gainerat Jaunaren hassarraduraren

---

(1) Isaï, 29, 13.

jautsarazteco, ecen ez haren urricall-menduaren eta gracies ardietsteco.

Aurkhituco ditutzu goiceco eta arratseco othoitzac gure diosesaco catichiman, eta bertze asco liburu onetan; hauta çatzu debocioneric guehiena inspiratuco derautzutenac, eta eguna saindukienic iraganaracico derautzutenac; ecen hortacotz bereciki eguiten da goiceco othoitzac; Jaincoari bihurtzen diozcan homajez landan, ardietsten ditu graciaceguneco actione gucien ungui eguiteco. Hori agueri da oren chumetaric lehenbicoan, ceina baita elçaren goiceco othoitzac. Huna beraz hitz gutiz, nolacoa içan beharden comunski çure goiceco othoitzac.

1.º Eguçu gurutzearen seinalea; hori da guiristinoaren seinalea, ceina behar baita bethi eçarri gure actione gucien, eta bereciki othoitzaren hastean.

2.º Galde çatzu izpiritu sainduaren arguiac, çure othoitzaren ungui eguiteco.

3.º Eman çaitte Jaincoaren aintzinean, erran dugun beçala, eta eguçu adoracionezco acta bat, dakiçun edo liburu onetan aurkhituco duçun beçala.

4.º Egoitzu fedezco, ezperantzazco eta amodiozco actac. Guiristino guciec, noicetic noicerat, baitezpada acta horiec eguin behar dituzte.

5.º Eguicu contricionezco edo urrikizco acta bat bezperatic ordu arteraino eta çure bician eguin ditutzun bekhatu guciez.

6.º Eguicu esker onezco acta bat, ceren Jaincoac, bertze hain bertze ungui eguinez landan, gauaz contserbatu çaituen.

7.º Eguicu ofreimenduzco acta bat egunaz eguiuen ditutzun gauça guciez, jaikitzearen gainean erran dugun beçala. Ene Jaincoa, contsecratzen derauzkitzut egun huntaco actione guciac, etc. Hirur garren plaman.

8.º Galde dioçoçu Jaincoari gracia egunaren ungui iragateco, haren ez ofentsatzeco, eta beguira çaitzan nabi-gabe gachto guciataric.

9.º Erratzu *gure aita*, *agur Maria*, *sinhetsten dut*, *cofesatzen natzaio*, Jaincoaren eta eličaren manamenduac, bainan goardia emanez erraten ditutzun hitzen sentsuari.

Gure aita da Jesu-Christoc berac

irakhaxi deraukun othoitz Jaincozcoa, ceinac çarratzen baiditu galde detzakegun gauça guciac. Eguçu beraz othoitz hori confidentzia biei batekin, haur bat bere aitari mintzo balitzaio beçala.

Agur Maria da Birjina sailduari eguiten ohi den othoitz; ceinaren eguitean orhoitu behar baitzare ama on eta samur bati mintzo çarela.

Sinhestendut da çure fedearen aithorra. Çor diogu Jaincoari gure sinhestearen homaja hori. Segura çachu beraz sinhesten ditutzula symbolan çarratuac diren gauça eta eguia guciac. Erraçu goardia emanez, bakhan, eta sar araz çatzu çure bihotzean barna articulu bakhotcheco eguiac.

Cofesatzen natzaio da çure bekhatu gucien aithor jeneral bat. Eguçu hori urriki eta damu handi batekin, criminel batec bere jujeari, hartaz urricalmendu içatea galde eguiten dioen beçala, bere hobenac aithortuz.

Jaincoaren eta elicaren manamenduac dire guiristinoen leguea laburzki; hec erraten dire goiz guciez, arren bada bakhotchac bere eguinbideac gogorat erakharriz, egunaz hec bethe

detzan. Erratza beraz manamendu
saindu horiec goardiarekin; eta har
eçaçu heien bethetzeco deliberacionea.
Bai, ene Jaincoa, erranen duçu, begui-
ratuco dat ceronec eman dautaçun legue
saindua.

10.º Azkenean, çure othoitzen efe-
tuaren hobekiago ardiets teagatic, othoitz
çatzu sainduac, ceinac baitire Jaincoaren
adichkideac, Birjina saindua, çure
aingueru beguiralle ona, çure patroin
saindua; othoitz horiec guciac aurkhi-
turen ditutzu liburu eta catichimetan.
Çure othoitza akhabatuco duçu orai
erratera nohatzun gauça baitezpadaco
huntaz, ceinac handizki lagunduco
baitzaitu egunaren ungui iragaten. Hura-
da aintzinetic ikhustea certantsu Jaincoa
ofentsa ahal deçaçuken.

Emançaite goardian çure hutz comu-
nenen contra, bai eta ere bekhatuzco
occasioneen contra. Hortaracotz eguitzu
erreflexione hauc.

*Aintzineticaco examina, egunaren
ungui iragateco.*

Nota. On laiteke goiz guciez examina

hunen irakburitzea, bakhotchac bere buruari goardia emanaz.

Ikhusagun, 1.º cein den ene passione nausia, cein hutsetan maicenic erortzen naicen... Cein da ene flakeça?... Ez othe da hassarradura?... khechaguneac?... arneguac?... desobedientziac?... guduac eta disputac?... hitz lohiac?... gogoetac?... desirkundeac?... behatzeac?... actioneac?... libertate hobendunac?... aphainduren errhokeria? Jelosia?... cintzurkoitassuna?... abaricioa?... alferkeria?... etc. Bai, entsejatuco naiz egun hutz horietaric batetan ere ez erortzerat, horietarat ondicozki sujet naicen arren.

Ikhusagun bigarrenecoric cein diren Jaincoaren egun ofentsatzeco içan ahal detzakedan paradac... Maicenic holaco societatetan, holaco bilkuietan, holaco lanetan eguiten dut bekhatu... Maiz ene haurrac, ene cerbitzariac, ene senharra, ene emastea, ene tratua direlacotz... Maiz lur lanetan, landan naicenean, idien goardatzen hari naicenean, guerthatzençait hassarratzea, khechatzea, arneguen eguitea, etc... Hulaco edo halaco presuna, hulaco edo

halaco etche hantatzen dudalacotz,
hulaco diberticionetan, dantzan, pasaya
lecutan, ene berthuteac ondicozki maiz
tirabiro eguin du, etc. Bada, irrisku
horiec gucien contra atzarria egonen
naiz, bridatic atchikico dut ene pasione
muthiria; erne egonen naiz ene sentsuen
eta ni inguratzen nauten gauça gucien
gainean. . Ihes eguinen diotet higuin-
zaric handienarekin, eta ene ahal guciez
occasione gucieri... Ez naiz goanen etche
hortarat, bilkuia hortarat, ceinetan
ene inocentzia hain maiz galdu içan
baitut. Baldin baitezpada han aurkhitu
behar banaiz, gaizki erauntsieri beharria
tapatuco diotet; contra eguinea diotet
ene berthutea aldara deçaketen desafia
gucieri... Goardia emanen diotet ene
mihari, ene beharrieri, ene beguieri,
ene izpirituari, ene bihotzari, ni naicen
guciar... Cerraturen ditut ene ari-
maco athe guciac, arren ez dadin han
bekhatua sar, ez handi ilkhí ene
lagun proximoaren liguntzeco... Ten-
tatua naicenean, Jaincoa othoitz-
turen dut... Erranen diot : « *Jauna,*
ez naçaçula utz tentamenduan erort-

zerat (1). Baldin cembeit bekhatutan erortzen banaiz ; humiliaturen naiz Jaincoaren beguietan, berehala barkhamendugaldetuco diot, eta ethorkiçuneco harturen ditut precosioneric handienac ; oiñu eguinen dut dicipuluekin batean : « *Salba naçaçu, Jauna, ecen galtzeco menean naiz* (2) »

Orai hasten den egun hau menturaz içanen da enetzat bozcariozco, bestazco eta diberticionezco egun bat... Ah! urrhun ene ganic cilhegui ez diren atseguinac... Helas! ene egunetarie doha-cabeena laiteke, baldin usaja gachto bat eguiten banu ene ungui eguille soberanoac aphaintzen dauzkidan çorionez eta agramenduez. Bozcariozco egun hau laiteke enetzat doluzco egun bat, baldin innocentzia galtzen banu. Egun hau lanezco egunac baino guehiago behar dut beldurtu, ceren irriscu guehiago baitu enetzat. Ene Jaincoa, beguira naçaçu mundu huntaco placerreri eta çorionari iratchikiac diren irriskutaric.

Baldin ordean, egun hau içan behar

(1) Matth. 6, 17.

(2) Matth. 8, 25.

bada enetzat nahigabezco eta atsekha-
bezco egun bat, hartuco ditut armatzat
pasientzia eta erresinamendua. Ene
Jaincoa, aintzinetik hartzen dut enetzat
aldaratzen duçun gurutzea; goicetic
behatzen diot, Jesu-Christoc olibetaco
buratzean bereari behatzen cioen beçala.
*« O ene Jaincoa eta ene aita, ah!
baldin calitz khirets hau ene ganic
urrhunahal baledi! Bizkitartean, çure
nahi saindua eguin bedi (1). »*

Erreflexione horien ondotic, har
eçaçu Jesu-Christo çure modeltzat,
ikhusaçu cein içan diren haren berthu-
teac, eta cinez lehia çaitte heien pratican
eçartzerat. Akhabaçaçu çure othoitza
egunaren ungui iragateco deliberacionea
hartzen duçularic. Altcha çaitte guero,
eta cohaz çure lanerat, Jaincoaren
izpirituaz bethea, içan eçaçu esperantza
emanen derauzkitzula galdeguin dioz-
katzun gracia guciaç, eta irrisku gucien
contra bortizturen çaituela.

---

(1) Matth. 26, 42.

Lur lanen ungui eguiteco moldea.

Guìona laneco sortua da; hori da gure lehenbicico aitaren bekhatuaren gastigua. Ez çaitecela beraz behinere alferric egon. Alferkeria da bicio gucien ama, eta erromeskeriaren ithurburua. Hobenic handienac heldu dire alferkeriaren ondotic. Hari çaitte lanean, çure estatuaren arabera; Jaincoac beraceguin ditu çu lanerat hertchatzen çaituzten beharrac. Bainan, çure lana sanctifica çaqu, eta hortaracotz, ihes eguiogute çuri Jaincoa ofentsaaraz dieçaçuketen gauça gucieri, hala nola, oficio gachto eta irriscuzcoeri, Jaincoa gaizki cerbitzatua den etcheeri; ez çaitecela eman bicitze gachto bat daramaten nausien cerbitzuan, ceinec bere cerbitzariac bere salbamenduaren eguitetic guibelatzen baitituzte: eguiogute ihes laneco lagun çuretzat bekhatuzco occasione bat laitezken gucieri, arratsetaco bilkhuieri ceinetan ez baita medisentziaric eta hizcuntza gachtoric baicen, libertinic baicen, etc. Azkenean, entseya çaitte abisu haukien seguitzerat, lanaren aintziñean, demboran eta ondoan,

Lanaren aintzinean.

Lanaren hastean, eguiçu gurutzearen seinelea ; bainan eguiçu goardiarekin eta errespetuzki, eta ez nola nahi, eta eguiten duçunari conturic eguin gabe. Çure chedea chuchen eçaçu ; ofrei dioçoçu Jaincoari çure lana, eta galdeguiöçu haren ez ofentsatzeco gracia. Lotçaizco lanari khartsuki, Jaincoari obeditzeagatic, ceinac, bekhatuaren ondoan, guciac lanerat condenatu bai gaitu, eta ceinac baitezpada gure ganic lana galdetzen baitu, escasia gucien erdian gu eçarriz : ez çaitecela lanean hari intresaren ariaz, ez abaricioz, ez urguilluz, ez eta ere ohorearen gose sobraniatuzcoaz, bainan eguinen ditutzen gucietan Jaincoari atseguin eguiteco chedearekin. Molde hortan lanean hariz, cerua irabacico duçu, çure bicia irabaztearekin batean, eta çure lanean aurkituren ditutzu bi progotchu, mundu huntaco eta bertzeco. Baldin çure obra Jaincoari ofreitzen badioçu, ez duçu deus gatchtakeriaric eguinen ; ecen nola atrebi cintazke gauça gachto baten

gainean gurutzearen seinalearen eguiterat eta haren Jaincoari escaintzerat? Nola cinduke ausartzia errateco : *Ene Jaincoa, ofreitzen derautzut eguiterat nohan actionea*, ahalkhatzen ez çarelaric bertzeren egurraren ebasea, demboraren galtzea, çure obran edo tratuan enganatzea, çurea ez den landa bate-tarat artaldeareen eramatea, bidegabeaz guti orhoituric, bilcuia batean medisentzian haritzea, etc.? Gurutzearen seinale horrec, escaintza horrec, ungui-eguina delaric, guibelatuco çaituzte çure lanetan bekhaturic eguitetic. Gurutzearen seinale horren eguitean, eguigu othoitz hau.

Laneraco othoitz.

Ene Jaincoa, ofreitzen derautzut eguiterat nohan lana; emoçu, othoi, çure benedicionea; eguidaçu gracia çure ez ofentsatzeco.

Jauna, « *Itzul elzatzu beguiac çure cerbitzariaren gainerat... Eta guida çachu çure escuen obra* (1). »

---

(1) Ps. 89, 18 et 19.

Laneco demboran.

Noicetic noicerat or hoit çaitc Jaincoaz, çure lanen erdian. Erreberri çaçü maiz egunaz goicean eguin duçun ofrenda. Çaude çure buruaren gainean atzarria, arren bada jautsaraz detzatzun çure lanen gainerat Jaunaren benedicione berriac, eta ez çaitecen bekhatuan eror. Maiz çure bihotza altcha dioçoçu Jaincoari, dioçularic : O ene Jaincoa, çuretzat eta çure manuari obeditzea gatic hari naiz lanean... Bat eguiten dut ene lana Jesu-Christoc lurraren gainean eguiten çuen lanarekin.

Mintza çakizco Jaincoari, çure aldetan cinduken adichkide errespetagarri bati beçala; erran diotzotzu bihotzean ditutzun guciac confidentzia phartchillersunez eta errespetuz bethericaco batekin.

Erreflexione salbagarri horiec athera çatzu çure lanetari beretari. Emagun iraulen hari çarela ; golde lurraren gainean makhurtua çaudecenean, erroçu çure buruari : lur hau ene ama da ; horrec hazten nau ; horrat bihurtu behar naiz ; lazter , menturaz , hor

estalia iñanen naiz: hor ustelduco naiz, horrat dohan haci hau beçala; hortie atheratuco naiz biciric eta lorioz, sortzerat dohan bihi hau beçala. Bidegaberic eguiten badiot ene hauçoari, neronec ene thulumbioa eguiten dut... eta ifernuan hondatua iñanen naiz... Ene Jaincoa, ez bedi hola guertha. Ene icerdiez lurra busitzen dut, çuc manatu dautaçun beçala; gogotic jartzen naiz arrasta horren azpian, ene bekhatuen gatic; bihi hau soraraz eta handiaraz eçaçu, ene eta ene famillaren neurritzeco. Segui eçaçu sant Isidororen exemplua, ceina saindu handi bilhacatu baita, çu beçala lur lanetan hariz.

Artaldearen ondotic çabiltzanean, erraçu: Ene Jaincoa, ala ona baitzare, abreac ene cerbitzuco eman dauzkidatzunaz gueroz! idi horrec ene lurrac iraultzen ditu, ardi horrec bere ilheaz estaltzen nau; bere haraguiaz bazcatzen naute... çaren benedicatua, Jauna, eta eguiçu ez çaitzadan behinere ofentza, çure dohainez baliatzean.

Çure lurren beguistatzerat goaten çarenean, benedica çaçu ungui eguille soberanoa, ceinac çure eremuac errendatzea baititu guicen eta eder. Ene

Jaincoa , ala baitzare emancoya ! Cer
 errecolta ederra aldaratcen daucuñ !
 Eguiñ hartaz ungui balia gaitecen.
 Baldin urtheatcharra bada , har eçañ
 humilki Jaincoac ematen derantzun
 gutia. Çure dohainen nausi çare Jauna ;
 guri ematen daucuñ guti hau yadanic
 sopra da çu hain maiz ofentsatu çai-
 tuzten , eta çure dohainez hambat aldiz
 gaizki baliatu diren ingrat eta eskher
 gabe batzuentzat... Çaren benedicatua
 hala agorthean nola bumantzian.
 « *Har detzagun guitzac onac beçala*
Jaunaren escutic (1). » Atsecabeac
 egortzen dauzkigunean , bethi da
 « *Aita on bat ceinac maite dituen*
umeac gastigatzen baititu (2), » nahi
 dituelacotz perfet errendatu nahigabeez
 eta frogantzez.

Çu , famillaco ama , çure menayaz ,
 occupatua çarenean , iñan çaita santa
 Martharen idurico , ceinac gure salbat-
 zaillea cerbitzatzen baitzuen kharsaindu
 batekin.

Bere etheco laneri hots emanaz ,

---

(1) Job 2 , 10.

(2) Prov. 3 , 12.

bere nausi dibonoaren gainerat begui
colpe bat etchatzen çuen ; mintzo cit-
zaion , harentzat lanean hari cen dem-
boran. Eguiça çuc molde berean , eta
çure embracu gucien erdian , eguitzu
Jaincoaren ganat cembeit hasgorapen
samur... Ene Jaincoa , çure amoreagatic
ene etcheaz nahi dut içan contu. Idu-
ritzen çait çu ceroni cerbitzaten çaitu-
dala , ene senharraren eta ene ethecoen
cerbitzatzean. Bai , çuregatic eguiten
ditut guciac , çure nahi saildua bethet-
zen dudana gueroz ; ni cargatu nauçun
famillaco ama baten eguin bideac
complituz.

Noiz eta ere ematen baitiotzatzute
haurrerri ama saildu eta samur baten
arthac , hec instruitzen ditutzunean ,
othoitzac eguinarazten diotzotzute-
nean , bestitzen ditutzunean etc. ,
erracu : « *Huna non naicen , Jauna ,
eta huna niri eman dauzkidatçun
haurrac* (1). » *Benedica çatzu ene
etchean handitzen hari diren eta
ene mahaina inguratzen duten lan-
daregazte hauc* (2) ; » eguiça altcha

---

(1) Isaï , 8 , 18. Junarentzat.

(2) Ps. 127 , 3.

detzadan çure laguntza sailduaren itçalean.

Çure ohearen eguiten hari çarenean, orhoit çaiter lazter han etzana içanen çarela, azken hatsaren etchatzeco.... Horra non hil behar naicen, erran behar dioçu çure buruari... Hortic khenduco naute, mihisse hortan troçatzeco. « *Hil bedi orduan ene arima justuen heriotzeaz* (1). »

Bazterren garbitzen hari çarenean, erakharçatzu gogorat Jondoni Pauloren hitz humil hauc: « *Munduco cikin pare gare* (2) », ceinac eçartzen baitire chocolu batean.. Hauts eta lur naiz, ene ezcartzaren azpico herrautza beçala. Ah! hain arthatsu banintz ene arimarentzat, nola ene gorphutzarentzat, eta ene etcheço garbitassu-narentzat!

Çuec, haurrac, muthillac eta cerbitzariac, lanean hari çaretenean çuen burhassoen edo çuen etcheço naussien manuen azpian, orhoit çaitetzte Jesu-Christoz, ceinac obeditzen baitcioten

(1) Num. 23, 10.

(2) 1. Cor., 4, 15

Birjina sainduari eta san Josepi ; iduri bekique haur dibino harekin çaretela ; mintza çakizcote : ô Jesus obedient eta humila ! çurekin eta çure amoreacgatic obeditzen diotetene burhassoeri, eta ene gainean cerbeit çucen duten gucieri. Nahi dut eguin gogo onez , dakidala-cotz çu mintzo çaizkidala ene buruçaguien ahoz.

Çuec , languileac , jornaleco guiçonac , officio gucietaco jendeac , orhoit çaitzte Jainco guicon eguin baten exempluaz , ceina chanparter baten botican lanean hari içan baita bere copetaren icerdiaren gostuz.

Lanean hari çaitzte Jesussen eta Josephen compainian. O cembat bekhatueri ez cinoçakete ihes eguin ! Cer handitassun , cer saindutassun çuen eguinkundetan , baldin noicean behin çuen beguien biztan eçartzen bacin-tuzte objet ukhigarri horiec ! Ez, litake ez martillu colperic , ez haizcora colperic cerucotzat fruituric ekhar ez leçakenic.

Çuec , oihanetaco languileac , egurra pikhatzen duçunean , orhoit çaitzte noicetic noicerat Jesu-Christoren hitzhautaz.
Haizkora jadanic arbolaren herroen

contra eçarriada (1). Herioac altchatzen du bere sega, ene biciaren pikhatzeco, nicarbola hau pikhatzen dudan beçala... Norat ere arbola penditzen baita, eta harat erorico da; ni ere erorico naiz norat ere penditua bainago eta harat..... Ifernurat, baldin bekhatuaz harat penditua banago. Chuchen eçatzu ene bideac, ô ene Jaincoa! ez nadin eror thulumbiorat.

Harriac pikhatzean, erroçuc çuen buruari: *helas!* menturaz ene bihotza harroka hau baino gogorrago da..... Ceha, pikha, molda eçaçu harri bici hori, sar dadintzat Jerusalem cerucoaren harrisetan.

Oguien jotzean, bihiaren airatzean, orhoit çaitetzte ebanjelioan aiphatua den bihi onaren eta gaichtoaren parabola ikharagarri hartaz: hanc erran nahi du ceruan eçarriac içanen diren onen, eta ifernurat arthikiac içanen diren gaichtaguinen separacionea; Jesu-Christoc berac erraten deraukun beçala; erraçe: Ene Jaincoa, eguiçu ene bihotzetic kheu deçadan hura

---

(1) Matth. 3, 10.

cikintzen duen iraka... Içan nadin egun batez ceruetaco aitharen granerean eçarria içanen den bihi ona.

Su handi baten , edo labe baten , edo khisu labe goritu baten inguruan lanean hari çaretenean , iduri bekiçuc ikhusten ditutzuela suzco lece beltz hec ceinetarat aurtikhiac içanen baitire gaichtaguinac , eta ceinetan ez baita içanen nigarric eta hortz khar-raskatzeric baicen : erroçue çuen buruari : horra nola içanen naicen phulum-patua sufrezco ixasso batean , baldin bicitzen eta hiltzen banaiz bekhatuan... Ene Jaincoa , beguira naçaçu ifer-nuco supplicioetarie, eta harat eroraraz nintzaken bekhatutic.

Arthaldien gardatzean, orhoit çaitetzte patriarkhen , Abel inocentaren , Jacoben exempluaz. Artzainac ciren , Jaincoa beneditcatzen çuten , bere ardien gardan çaudelaric , hetaric lehen sorthuac offritzen ciozkatzen ; eta Jaincoac aldiz heien arthac beneditcatzen cituen , emendatuz heien ardien nombrea. Imita çaçue santa Genevieve : çuec beçala artzain bat cen ; eta bere berthuteen ariaz , ohoratua da Parisco

patroina beçala : gure erreguac berac
 ikhusi içan ditu bere oinetan. Beraz,
 iragateco orde alferkerian , jocoan ,
 haro eta elhe tzarretan lanic ez duçuen
 egunac , iragan etzatzue , sainda harc
 beçala , othoitzean eta obra onetan.
 Orhoit çaitetzte bici behar çaretela fe-
 dearen eta armaçoinaren arabera , eta
 ez gardatzen ditutzuen hacienda horiec
 beçala. Ahalka çaitetzte ikhustean gar-
 datzen ditutzuen ardi , chikiro , bil-
 dots horiec : erraçuc : horra eztitassu-
 naren eta inocentziaren portreta : helas !
 ala ene bihotza hortaric urrun baita...
 Ene salbatzailleac bere burua compa-
 ratu dio munduaren bekhatuen gatic
 imolatua içan bildots bati , eta ardi
 ichilic bere burua lenaz gabetzerat
 eta hiltzerat uzten duen bati. Cer çuen
 ez du çuen eçagutzaren galdeguiteco !
 canta etzatzue noicean behin hitz ezti
 hauc :

Arditchoac , bazca çaitetzte :

Ez dut çuen çoriona :

Goiz arrax hari çarete

Laudatzen artzain ona.

Arthalde çaintzailleac , cembat dem-

bora ez deçaqueke probotchos errenda ceruco! eta dembora galitzen duçue. Profanatzen duçuc, crimez, eta bertzeren ontassuneri eguiten diòzkotzuen bidegabeez

Urketaratçoaztenean, erakhareçaque gogorat Samaritanoa, ceinac aurkhitu baitzuen salbatzaillea Jacoben phutzuaren aldean. Guisa berean haren aurkhitzea desira eçaque, bai eta ere *ur bici haren irauxtea, ceina altchatzen baita bicitze eternaleraino* (1). Orhoit çaitetze menturaz emazte bekhatoros hura baino tristeagoco estatu batean çaretela.

Bacheraren garbitzean, edo churiketan haritzean, erroçue Jaincoari. *Garbinaçaçu, Jauna, eta chahuçaçu ene bihotza bere gaichtakerietaric* (2); bihur dioçoçu ene arimari bathai-oan errecibitu çuen inocentziazco jaunxtura.

Laborearen eguitean, orhoit çaitetze, nola ere lemami pochin batec pasta gucia altaratzen baitu, eta hala ur-

(1) Joan 4, 14.

(2) Ps. 50.

guiluac edo bertze cembeit pendura biciatuc corrompitzten dituela gure actioneric hoberenac.... Benedicagae çuen Jaincoa, ceinac egun guciez neurritzen baitzaituzte, bere dohainac çuen escuetan emendatuz.

Josten edo iruten haritzean, eskherac bihur diozkatzuc Jaincoari, ceinac ematen baiterautzue gorphutzaren estaltzeco behar duçuen. Erroçue çuen buruari: *helas!* ene bicia deus ez da hari çuntza bat baicen, Jaincoac noiz nahi hauts deçakena. Bidean çohazte-nean, ibil çaitetzte Jaunaren presentzian, lehenago patriarkhac beçala. Beha dioçoçuc çuen burueri, bidante batzueri beçala, desterruzco lur hunen gainea. Çuen bichtan diren gauça guciec Jaincoaren ganat erakharri behar çaituzte; ceru eder horrec, lur Jaincoaren ungui eguinez aberaxtu horrec; hitz batez, naturaleçaren ikhusgarri miragarriac çuen arimac bere autoraren ganat alchatu behar ditu. Guciec hortarat gombidatzen çaituzte, egunac, gauac beçala. Urhax bakhotchean beraz, çohazte Jaincoaren ganat çuen hasgorapenez.

Harekin mintza çaitzte , bideco nekhearen ahantzeco.

Jauna , bidante bat baicen ez naiz lurraren gainea... Banoha çure aberastassunez jauntzia den bide hunen gainea ; hec miresten ditut ; hetaz eskherrac bihurtzen deraukitzut ; baina ez da hemen ene eguiazco egoitza ; ez duthemen agnertzea eta suntsitzea baicic eguiten..... Ceru ederra , ceinetan ikhusten baititut hain bertze arguicagui eder diztiatzen , horra ene herria , ene egoitza bethierecotz ; horra norat nohan.... O ene Jaincoa , *guida çatzu ene urhaxac çure presentzian* (1) Çure erresuma dohaxu hartarat , ceinetan ezperantza baitut çurekin goçatuco naicela bethiereco çorion batez.

Azkenean , cer nahi eguin deçaçun , norat nahi çohacen , ibill çaitte bethi Jaunaren presentzian ; mintza çakizco adichkidetariç boberenari beçala , phartchillertassun errepetuz bethericaco batekin. Molde hortan saindutuco ditutzu çure eguinkundeac eta çure urhax guciac.

---

(1) Ps. 5 , 9.

Bazterretchar languileac, ala doha-
 xuac baitzintezkete, baldin çuen lan
 borthitzetan usantza saindu horiec
 seguitzen bacintuzte! Ez litekeez actione
 bat, ez hasgorapen bat, ez icerdi chorta
 bat Jaincoaren amoreacgatic hola ichuria,
 gambia ez litakena perla balios bateta-
 rat, çuen khoroa eternalaren aphaint-
 zeco. *Atsecabezco eta nekhezco me-
 ment bakhotchac, içan araz liecaçue-
 ke, apostoluac diöen beçala, loriazco
 carga temenario bat eternitatecotz* (1).
 Çuen nekeac ceruco maicenic alferrac
 diren dembora berean, dorpheago erren
 datzen ditutzue bicitze huntaco bereco,
 çuen hassarradurez, çuen pacientzia ez-
 kassez, çuen arneguez, çuen hizcuntza
 gachto guciez: galtzen duçue çuen nahi-
 gabeen fruitua, milla hutzez, ceinec
 bere balioa galarazten baitiote; eta Jain-
 coaren beguietan merecimenduzcoac içan
 behar bidean, çuen lanac dire çuentzat
 occasione galgarri bat, bekhatu motha
 gucien eguiteco, hizkuntza libroen atchi-
 kitzeco, cantu infameen cantatzeco, liber-
 tate criminelen hartzeco, medisentzian

---

(1) II. Cor., 4, 19.

haritzeco, lagun proximoaz burlatzeco, mokoca eta disputan egoteco, etc. Ez othe dire sopra maiz guisa hortaco desordenen erdian eguiten lur lanac, bereciki, ogui eta belhar picatzetan, mendañetan, neguan gauaz eta egunaz eguiten diren bilkhua hetan?

Ala auhendatzeco baitzarete! çuen lanezco eta nekhezco egunac cikintzen dituzten bicioec dohakabe errendatzen çaituzte molde guciez; dohakabe mundu huntan; ceren ez baitak çue çuen lanaren eztitzen prestutassunaren eta erlijonearen gantzuduraz; dohakabeago oraino çanen çarete bertze munduan, ceren ez baitzarete sartzen probidentziaren chedetan. Çuen lana çan behar laiteke çuentzat bethiereco golardoaren ithurburua; baina bilhacatzen da mendeçuzco eta errefrogamenduzco surtsa bat, hartan nombre gabe eguiten ditutzuen bekhatuac direla causa.

Bertze alde, hemen erranac diren gauec ez dute deus gaitzegui eta dorpheegui denic. Ez çaitzue galdetzen bethiestiran urmariatuac egon çaitetzen. Hauc guciec ez çaituzte debeatueo aleguera eta content içatea, çuen lanen

arintzeko. Eguiazko berthutea ez da tristeia, ilhuna eta asprea. Işan ęaitetze aleguera lanean, erlijoneac ez du debekatzen; contrarat, jondoni Pauloc gom-bidatzen ęaituzte, Jaincoaren baitan, cantica sainduiez alegueratzerat. Cer exemplu on ez liteke, baldin aditzen balire cantica hec ęuen landetan eta etchetan, cantu infame heien plaęan, ceinec lięuntzen baitituzte guiristinoen ahoac eta beharriac, eta barraiatzen ęuen inguruan escandala eta phoęoadura! Berriz ere diot, jondoni Paulorekin, aleguera ęaitetze: erlijonea ez da ale-grantzia garbi eta inocent baten exaia. Aleguera ęaitetze erlijonea, garbitassuna eta charitatea colpa ez detzaketen, irri eguinarazteco ere onac diren gauęac erranez. Helas! Jende gachoac, hain maiz nigar eguiten duęuenac, cilhegui caitzue noicean behin irrieguitea, Jaincoa ofentsatua ez delaric.

Lanaren ondoan.

Eguięue othoitz hau: Ene Jaincoa, eskherrac darozkitzut, ceren ene lanaren akhabatzeco gracia eman derautaęun.

Içan bedi çure loriarentzat eta ene salbamenduco. Barkha dietzakidatzu han eguin ditudan hutsac. Aguin darotzut hetaric bertze aldiz batez beiratu naicela, çure graciaren laguntzarekin batean.

Nola behar den Meça saindua entzun.

Baldin çure lanac aphur bat utz badetzatzueke meçarat goateco, ez deçaçuela utz entzun gabe. Hori da gure erlijoneco exercicioric sainduena, händiena eta progotchosena, eta hori dela causa, hartan maicenic eta debotkiena aurkhi gaitecen mereci duena. Hori da gurutzeco sacrificioaren erreberrimendua. Establitua da, guri aplicatzekotzat Jesu-Christoren odolaren merecimendua. Cer! Nahi cintuzkete utzi gauça hain miragarriac çuen ganic hain hurbil iragaterat, hetan partalier içan gabetaric? Han çuen erresketatzaille dibiñoaren odola ichurtzen da çuentzat, lehenago calvarioaren gainean beçala. Cer eguin içanen cinduten orduan? Ah! dudaric gabe, artha eta errespetu handirekin bilduco cintuzten haren odol

chorta guciac. Eta bada, egun guciez goça çaitzekete abantail ecin aski preça daiteken hortaz. Mement çuen salbamenduco hain baliosac utz cinetzakete iragaterac, alferkeriaz, barraiamenduz, Jaincozco gaucen desgustuz, çuen atseguinen gatic, intres aphur baten gatic, edo demboraren galtzeco beldurrez? Dembora galdu bat otheda bada, ceruco tresorez hain berreguindua den horen erdibat? Badakiçue erran comuna: *Ez du amoinac pobretzen, ez eta meçac guibelatzen*. Bertze alde, cembat egun ez dire, ceinetan ez baituçue gauça guti baicen eguiteco? Egun hetaz balia çaitetze meça sainduan aurkhitzeco. Ere-matzue harat guiristino on bat actione hain saindu eta hain ukhigarrirat seguitu behar duten fedezco, fidantziazco, amodiozco, eçagutzazeco, errespetuzco, urrikizco sentimenduac. Offrei çaçue balio mugarriric gabeco bictima, aphezaren escuz, sartzen çaretelariç eličaren chedetan: 1.º Jaincoaren ohoratzeco; 2.º hari çuen bekhatuen barkhamenduaren escatzeco; 3.º hari bere ungui eguinez eskherren bihurtzeco; 4.º haren ganic graciën eta sagoreen ardiesteco çuentzat,

çuen ahaide eta unguieguilleentzat, çuen adichkide eta exaientzat, bicientzat, eta hillentzat.

Non nahi edireten dire meçaco othoitzic ederrenac. Berech eçatzue hobere-nac çuen debocionearen neurritzeco, eta eličaren sentimendutan sararazteco meçaco demboran. Eçartzera noha hemmen molde labur eta errech bat, presuna jakintsunec, Jaincoaren icenean, irakhurtzen ez dakiteneri irakhatsico diotena. Bertze alde, hauieç erran detzekete meçan arduraco othoitzac edo bere arrosarioa, astiroki eta goardia emanetz. Othoitz guciac on eta Jaincoari agrada-garri dire, bihotz on batetariç do-hacenean.

MEÇA SAINDUAREN

U N G U I   E N T Z U T E C O   M O L D E A .

Eličarat çohaztenean, meçaren entzuterat, çohazte calbariorat beçala, Jesu-Christoren adichkideen artean. Hec hura seguitzen çuten nigarrez, bere nigarrac nahasteco gurutzearen gainean

ichurtzerat çohan adolarekin. Eguïque çuec hec beçala. Ez barraia çuen izpirituac erauntzia arin eta funts gabecoez; bainan occupa çaitezte eliçan igurikitzen duçuen çorionaz, eta eguique cembeit othoitz eliçarat hurbiltzean.

Eliçan sartzean.

Beha dioçoque aldereari Jesu-Christo imolatzerat dohan calbarioari beçala. Orhoit çaitezte harat çohaztela haren heriotzearen fruituen biltzerat; erraçue *gure aita bat eta agur Maria bat*, Jaincoari escatzeco meçaren unguientzuteco gracia.

Hassico den arteraino, ez egon harat hunat, nor sartzen den beha; hori da meçaco dembora gucico barraiamendueri athearen idetkitzea; bainan occupa çaitezte alderean iragaterat dohan misterio espantagarriaz.

Apheçac alderearen oinetan meça hasten duenean.

Apheçac orduan eguiten du bere bekhatuen aithorra aldizca populua-

rekin. Mundu guciac eguiten du, bere buruaren garbitzea gatic, sacrificiosainduaren aintzinean. Arte hortan, erra^çue *cofesatzen natzaio*, escaraz, çuen bulharrac jotzen ditutzuelaric, publicanoac beçala, eta çuen bekhatuen barkhamendua escatzen duçuelaric.

Cofesatzen natzaio Jainco aita, etc.
Contricionezco acta.

Kyrie eleïsonean.

Othoitz hori da eliçac maiz eguiten duen oihu bat, ceinac erran nahi baitu : Jauna, urricai çaizkigu ; Jesu-Christo, urricai çaizkigu ; erratzue maiz eta maiz hitz ukhigarri horieç; bara çaitezte aldi bakhotchcan , goardia emanecz , heietaz çuen bihotzac hobekiago bethetzeagatic.

Gloria in excelsisean.

Hori da aingueruen hymnoa. Cantatzen aditzen duçuenecan , ematzue çuen beguien bichtan ceruan Jaincoa laudatzen duten aingueruac, eta erra^çue: Jauna, laudatzen çaitut , eta eskherrac

darozkitzutaingueruekin batean. Ceruan heiekin nahi nintake içan, bethiere çure lorificatzeco. Çorion hura desira eçaque, eta hartaz occupa çaitezte *oracionetaraino*.

Oracionetan edo oremusetan.

Horiec dire apheçac fidelen icenean eguiten dituen othoitzac, orduan biltzen ditu bilkhuia sainduaren eta elixa guciarengalde guciac, eta ofreitzen diozca Jaincoari : arte hartan, erraque çuen bihotzaren erditic : Bai, Jauna, erraten dauzkitzuta pheçac enetzat erraten dauzkitzun guciac; indatzu çure populuarentzat galde eguiten dauzkitzun gracia guciac. Erraque hori hainitzetan, entzunac içateco desira handi batekin.

Epistolan.

Epistola da testament çaharretic edo berritic eguiten den lectura bat; ardura atheratzen da profeten edo apostoluen escribuetaric. Eguique orduan fedezco acta bat han cerratuac diren eguien gainean, eta erraque : Ene Jaincoa,

sinhesten ditut escriptura sainduec irakhas-
 ten dauzkidaten gauça guciac, bai
 eta ere çure apostoluec eta profetec
 irakhas-ten dauzkidatenac, çeren çuc he-
 eri inspiratu baitiozkatzute.

Ebanjelioan.

Ebanjelioa mintzo çaicu Jesu-Chris-
 toren actioneez eta doctrinaz. Horra
 certaco egoten garen chutic haren entzu-
 teco errespetu guehiagorekin, irakhus-
 terat ematecotzat hura aguerian seguitzen
 dugula, eta haren bethetzerat ekharriac
 garela. Eguicue beraz berriz çuen fe-
 dezco acta, eta erraçue othoitz hau:
 Ene Jaincoa, ene nausi dibinoa, çure
 hitzac eta çure eguinkundeac berac
 dire cerratuace banjelio hortan Entzuten
 ditut, çeroni niri mintzatzen balitzaizkit
 beçala. Sinhesten eta adoratzen ditut
 adiarazten dauzkidatzun eguia dibinoac.

Credoan.

Hortan elicac haltoki eta eguerian de-
 claratzen du bere fedea; erraçue çuen
credoa escaraz dakiçuen beçala, eta

erraque : *Sinhesten dut Jainco aita bothere gucia duena baihan*, etc. Bara caitezte aphur bat, orhoit caitezte articulu bakhotcha guen sinhestearen parte bat dela, eta guen fedea ian behar dela fermu eta muguituco ez den beçalacoa.

Ofertorioan.

Oraintchet ofritzen dire oguia eta arnoa, ceinac behar baitire ian gambiatuac Jesu-Christoren gorphutzerat eta odolerat : arte hortan, escain detzat-zue guen buruac Jaincoari, erraten duçuelaric lehenbicico communioneco ikhassi cinduten ofrimenduzco acta ; edo erraque hauchet : Ene Jaincoa, ofritzen natzaitzu ni naicen gucia, eta ditudan guciac, ene gorphutza, ene arima, ene nahia, ene actione guciac : hauc guciac bateguiten ditut apheça ofritzerat dohatzun bictima sainduarekin.

Prefacioan.

Prefacioa othoitz gucz eder bat da,

ceinetan gombidatzen baitzaituzte çuen bihotzac Jaincoaren ganat altchatzerat, eta haren laudatzerat, haren tronua ceruan inguratzen duten aingueru, cherubin eta seraphinekin. Cantica eder hori cantatzen den demboran, çohazte gogoz ceruco cortearen erdirat; desira eçaçue han sainduekin Jaunaren laudorioen cantatzea, eta eguiçue çuen esperantzazco acta.

Ene Jaincoa esperantza dut, etc.

Santussean.

Santussa da aingueruec, behinere baratu gabe, Jaincoaren tronuaaren ingurutan eguiten duten oihu saindua. Lurreco eliza bateguiten da cerucoarekin, cantica eder horren cantatzeco. Junta eçatzue çuen boçac aingueruenekin batean, eta erraçue: *Saindua, saindua, saindua da gure Jainco Jauna ..* (1) *Benedicatuia içan bedi Jaunaren icenean heldu dena...* (2) *Benedicatuia içan dadiela, gure bictima bilhakathecot,*

---

(1) Apoc., 4, 8.

(2) Jpan., 12, 13.

aldare horren gainerat jausterat dohan Jaincoa.

Bicien orhoitzapenean.

Orduantchet ikhusten da apheça baratzen, escuac juntaturic eta ichilic. Horieguitendu, Jaincoaricomendatzeco bici diren fidel guciac, eta beregainki meçan present direnac; orobat otboitz eguiten du norentzat ere meça hura ofritua baita, eta heientzat, bai eta ere apheçac nahi duenentzat. Arte hortan, erraue bakhan *gure aita* bat çuen ahaide, adichkide eta exaientzat, etc.

Gure aita, etc.

Contsecracionean eta elebacionean.

Huna non heldu den salbatzailea, Çaudezte ikhara saindu errespetuz bethe-ricacobatean, miretsiz haren borondatea eta ontassuna, haren baithan fidatuz, hura maitatuz; eta eguitzue çuen fedezco, ezperantzazco, amodiozco, adoracionezco actac çuen lehenbicico comunionean ikhassi ditutzuen beçula.

Paterrean.

Hori da guri Jaunac irakhaxi daucun othoitzaz. Mement hortan eliza guciac eguiten dio Jainco aitari, Jesu-Christo-
rekin batean, ceina guretzat othoitzean baitago. Orduan erraue debotki guen
gure aita. Baldin baduue exaie, bara
caitezte hitz hautan: *Barkha dieçaguçu*,
guc barkhatzen dugun beçala. Barkha
eçauue bihotz onez ofentsatu çaituzte-
neri, arren bada ardiets deçauuen çuec
ere guen barkhamendua, eta apheçac
lazter desiratuco derautzuen bakea.

Pax domini erratean, etc.

Hori da caritatez bethericaco desira
bat elizac bere ministroaren ahoz bere
haur guciatzat eguiten duena. *Jauna-
ren bakea dela bethi çuekin*. Ihardets
eçauue: halabiz. Ene Jaincoa, iguçu bakea
gure familietan eta mundu guciarekin.

Agnus Dei erratean.

Hemen eliza adreçatzen çαιο fidant-

ziarekin Jesu-Christori , ceina baita
deitua Jaincoaren bildotsa. Hiruretan
erraten dire hitz hauc : *Jaincoaren
bildotsa, munduco bekhatuac khentzen
ditutzuna, urrical çaizkigu ; irakhus-
terat emateagatic entzunac içateco dugun
irritsa : erraizue çuec ere hirur aldiz
horiec, astiroki, eta bildots amulxu
horren alderaco amodio handi batekin.*

Comunionean.

Huna oraino meçaco mement saindue-
netaric bat: hemen ossatzen da sacrificioa.
Iduri bekiçue ikhusten duçuela Jesu-Chris-
to gurutzearen gainean hiltzen eta erra-
ten : *Guciac complituac dire.* Comunia
izpiritualki, erran nahi da, pitcharaz
eçaçue çuen baitan comuniatzeco desir-
cunde handi bat, eta erraçue : ene
Jesus dibinoa, nahi nuke nic ere içan
çoriona comuniatzeco, apheçac eta bertze
fidelec beçala. Hartzen dut deliberacione
fermu bat hortarat ene buruaren ahalic
lazterrena preparatzeco. Eguitzue comu-
nioneraco cembeit acta, dakizkitzuen
beçala.

Meçaren akhabantzán.

Apheçac othoitz eguiten du, arren bada Jaincoac phartalier errenda detzan fidel guciac meçaco sacrificioaren gracieta: guero salutatzen eta benedicatzen du populua Jaincoaren icenean; despehitzen duelaric. Arte hortan, erraçue oraino *gure aita* bat, errecibi eçaçue humilki apheçaren benedicionea, eta erraçue. Benedica naçaçu, Jauna, benedica çatzu ene familia eta lotzerat noha coten lanac: contzerba çaçü ene baithan sacrificio sainduaren fruitua. Ilkhi çaitetzte eličatic errespaturekin, arras occupatuachan iragan diren gauça espan-tagarriez; eta bihur çaitetzte çuen etchetarat, amodioz eta eçagutzaz betheric, orhoituz arima ukhitu eta conbertitu hetaz, ceinac baitzohacen calbariotic, bere bulharrac jotzen cituztelaric. Egunaz, orhoit çaitetzte noicean behin goicean içan duçuen çorionaz. Baldin molde hortan meça entzun baduçue, egun gucian sentituco ditutzue haren ondorio onac.

Nola behar den erran ANGELUS.

Erraue debotki *Angelus*, ezkillac hartarat gombidatzen çaituztenean. Othoitz hori aspaldion establitua da elican, Jaincoari incarnationeco ontasunez eskerren bihurtzeco, Birjina sainduaren felicitatzeco misterio handi hortan ican duen pharteaz, eta ardiesteco Jaincoaren semearen presunaren eta gure naturaren arteco batassunaren fruituac diren graciac. Eliçac ematen diozkate indulyentsiac othoitz hori eguiten duteneri.

Nola behar diren liburu onac irakhurri.

Çuen lanen erdian, entseja çaitetze atzematerat cembeit mement, irakhurtze saindu baten eguiteco : ez du horrec erran nahi behar duçuela hortan emplegatu dembora luce bat, çuen eguin bidieri bide gabe eguiteco guisan. Presuna gutiac dire hain eta hunenbat ocupatuac direnac, non ez baiteçakete aurkhi egunean cembeit mement, liburu on baten irakhurtzeco. Lectura hori

eguique bederen neguan, baterat bilduac caretenean. Etche batean bada bethi norbait irakhurtzen dakienic. Aita, amac, bil eçatzue çuen familiac, bereciki besta igandetan. Eguin araz eçaque lectura on bat çuen haur batez edo sehi batez. Bainan, ez da aski irakhurtzea, behar da aditzen denaz baliatu : eta progotchuski irakhurtzeco, huna cer eguin behar den :

1.º *Irakhurtu baino lehen.* Galde dioçoque Jaincoari irakhurtzeaz baliatzeco gracia, erraten duçuelaric. Ene Jaincoa, çu mintzo çare liburu onetan; eguidaçu gracia orai irakhurtzerat nohanaz baliatzeco. Ideceçaque çuen liburua, cerutic Jautsia liteken letra edo guthun bat beçala, edo Jaincoa bera mintzatzerat baluhautzue beçala.

2.º *Irakhurtzean berean.* Irakhur eçaque astiroki eta gardia emanaz : aurkhitzen duçuenen cembait eguia ukhigarri, bara çaitetze, haren gustatzeco, eta hartaz çuen arimen neurritzeco. Baldin liburua mintzo bada cembait defautez, ikhusaçe ea hartaz faltadun caretan, eta hartzaçe chede cin bat hartaric çuen buruen beiratzeco; mintzo

bada berthute batez, ikhusaꝑue ea hærtaz gabetuac çareten, eta lehia çaitetzte haren ardietsterat.

3.º *Irakhurtu ondoan.* Eskerrac bihur diotzatzue Jaincoari eman dauzkitzuen abisu onez, eta galde dioçoꝑue heien obretan eçartzeco gracia, dioçuelaric: ene Jaincoa, eskherrac darozkitzut lectura saindu huntan eman darozkitzatzun argui eta sentimendu on guciez: eguidaꝑu gracia çuc inspiratu darota çunaren pratican emateco.

Ez bedi içan çuen etchetan liburu onic baicen. Conſultaçaꝑue çuen artzaina, çuentzat hoberenac cein diren jakitecotzat. Beirantzue gachtoric irakhur edo iduc çuen etchetan. Horiec dire poçoin bat arima hiltzen duena, eta corruptzionea eta desordena herri batean barraiatzen eta berduratzen duena.

Nola behar den othruntzatu.

Gauça guciac sainduac içan behar dire christaudentzat, bai eta gure gorphutz herbal hau sustengatzeco diren actioneac berac. Sanctifica eçatzue beraz çuen othruntzæ Jondoni Pauloc dioen be-

çala : « *Edo jan deçaçuen, edo edan deçaçuen, guciac eguitzue Jaincoaren ohoretan* (1) » Eguitzue çuen othruntzac çuen indarren erreparatzeco chedetan, hobekiago cerbitzatzea gatic çuec hazten eta contzerbatzen çaituzten Jaincoa.

Bazterretchar gachoac, *helas!* çuec jaten duçuen ogui harroa, maiz bustia da çuen nigarrez. Cintzurkoiec eta aberats gachtoec maite dituzten eta praticatzen dituzten gurikerien guericean çarete. Eguicue beharraz berthute; eta janhari arrunter eta comun batetarat hertchatuac çaretenaz gueroz, sumeti çaitetzte hortarat humilki. Orhoit çaitetzte Jesu-Christoc gurutzearengainean edan içan çuen kheldarraz eta miñagriaz. Erakhar eçatzue çuen gogorat Trappaco eta santa Clararen fraide eta serora hec, ceinac bici baitire hain gogorki eta latzki, ceruaren irabaztea gatic. Çorion bera çuen ganic dependitzen da. Auhenda çatzue hain bertze aberats, c inac, bere bicitze labor huntan, mahain onean jartzen baitire, eta ceinec

---

(1) 1 Cor., 10, 31.

ez baitute iñanen ur chorta bat eternitate gucian.

1.º *Othruntza aintzinean.* Eguicue jan aintzineco othoitz a debotki eta gardia emanaz ; usantza saindu hori çuen eçagutzaren seinale bat da : çor dioçue hori escu ungui eguille çuec behar duçuen neurrimendua ematen dautzuen hari.

2.º *Othruntza hartzean.* Çaudezte molde onean ; jantzaçue eztiki eta sobraniaric gabe ; ihes egioçue herauntzia libro , sopra maiz mahainetan aditzen diren heieri. Orhoit çaitetzte Jesu-Christoc bere dicipulu eta adichkidiekin hartzen cituen othzuntza saindu eta comun hetaz. Ez nihor behinere bortcha edaterat , eta guibela bertzeac sobraniozki jatetic eta edatetic.

3.º *Othruntzaren ondoan.* Bihur diozcatzue Jaincoarieskerrac eman dautzuen neurrimenduaz. Içan çaitetzte eçagutzaz betheagocoac aberats eskher gabe hec baino , ceinac bere mahain handietaric altchatzen baitire , Jaincoaren dohainez guicenduac , orhoitu gabe bere ungui eguilleari eçkherren bihurtziaz.

Ez jan , ez edan çuen othruntzez

campoan, bereciki ostatutan; han gal
cineçakete çuen dembora, çuen dirua,
çuen ossassuna, çuen arima, eta famil-
liaco bakea. Humanitatea desohora
cineçakete, jaten eta edaten gaztatuz
çuen esposaren eta haurren mantenat-
zeco içan behar den dirua.

Arraxeco othoitzaren eguitecomoldea.

Othoitzaz hassi duçuen eguna othoit-
zaz akhaba eçaque. Çor dioçue Jaincoari
arraxeco homaja goicecoa becin ungui.
Ezberaz behinere falta eguinbide horren
bethetzea, nekhearen eta pissatzen çai-
tuzten loaren gatic. Famillia Jaincotiar-
ren usantza da othoitzen balxan egui-
tea. Buruçaguieç eguinarazten diozkate
aldizca haurrerri eta cerbitzarierri; bide
hortaz, seguratzen dire gucieç badakiz-
kitela eta eguiten dituztela bere othoitzac.
Batzueç bertzeri exemplu ona ematen
diote, othoitzaz hobekiago eguiten da,
ceruari bortcha saindu bat eguiten çαιο
batassunean eguiten çaiçcon galde
horietaz. Jaunac aguindu du caussituco
dela famillia Jaincotiar, haren icenean
biltzen direnen erdian; bere hitza ez

deçake jan. Ichurtzen ditu bere benedicioneric handienac etche prestu heien gainerat, ceinac baitire handizki hartaz onetziac. Har eçaque çuen othoitza diosesaco catichiman, edo bertze liburu on batean.

Arraxeco othoitza eguina da completetaco othoitzen idurirat, ceinac baitire eligaren arraxeco othoitzac. Othoitz hortan, fidelen ama samur harc orhoit arazten ditu bere umeac neurrituz jateaz, atzartassunaz, urrikiaz, bekhatuen cofesatzeaz, bihotzaren gambiantzaz, heriotzearen orhoitzapenaz, Jaincoaren galtzarrean errepausatzeaz ; gure arima Jaincoari errecomendatzen dio, hiltzerat baguindohaz beçala.

Sartzaitezte chede horietan, çuen arraxeco othoitzaren eguitean ; bethe çatzue çuen gogoac erreflexione salbagarri horietaz. Bere baitaric behar lukete ethorri çuen izpirituetararat, bereciki noiz eta ere herioaren itchura garbiki aguertuco baita çuen membro loac hartuetan. Helas ! menturaz herioac, lo çaudeztelaric, sessituco çaituzte ; Jaincoaren jujamendurat çuen erakhartzeco, bertze ascori guerthatu çaioten

beçala : eguitzue beraz çuen arraxeco othoitzac ahalic eta goardiaric handienarekin. Çuen eguneco azken actione hori, da menturaz orobat çuen bicico azkena. Nola hortaz orhoitu ondoan, eguin daiteke othoitz hori hozki eta kharric gabe?

Eguitzue fedezco , ezperantzazco , amodiozco, adoracionezco, eskeronezco actac, goicean beçala. Galde diogoçue Jaincoarigauaren ungui iragateco gracia; erraçue : *Gure aita*, etc., *agur Maria*, etc., *sinhesten dut*, etc. Bereciki ez behinere ahantz çuen contzientziaren çundatzea eta examinatzea : bertzenaz, irriska cineçakete bekhatuan eta *Jaunaren hastiatassunaz eta* hassarraduraz *betheric* (1) loachartzea. Ikhara çaitzte estatu lazgarri hortan herioaz atzemanac içatea. Çorigaitz horri ihes eguiteco, sar çaitzte çuen baithan damu eta bihotz ukhitu batekin. Oraino bertze abantail bat aurkhituco duçue, examina hortan egun guciez baratuz; hura da çuen cofesioetaco examinaren errechkiago eguitea. Çuen contuac lazter prest

---

(1) Isaie, 52, 20.

icanen dire, baldin egunguciez erreguelatzen baditutzue.

Hortaracotz, 1.º galde dioçocue Jaincoari çuen bekhatuen eçagutzeco gracia; 2.º gogorat erakhar eçatzue eguneco çuen actione guciac; çuen solhassac, çuen eguin bideac, çuen arduraco defautac, çuen gogoetac, çuen desircundeac, mintzatu ditutzuen presunac, aurkhitu ditutzuen bekhatuzco occasioneac, etc. Huna examina horren moldeac eta chehetassunac.

Arraxeco examina.

Atzoco othoitzetic eta examinatic, hunat, nola comportatu naiz? Lokhartu naiz Jaunaren baithan, cerbeit gauça on gogoan erabilliz?... Nola iragan dut eguna?... Ez othe ditut ofentsatu Jaincoaren begui çorrotzac, ceinec cilhatzen baitituzte ilhumberic lodienac?

Egun goicean, atzartzean, alchatu diot ene bihotza Jaincoari?... Ofreitu diot ene eguna?... Ez othe naiz nagui eta uzkhur içatu jaikitzeaco?... Bestitu naiz modestki? Eguin dut ene goiceaco othoitza debotki eta goardia emanetz?... Ez othe

dut meça huts eguin ene faltaz?... Ungui entzun othe dut?... Ez othe naiz faltadun errendatu eličan, errespetu eskassez?... Lanari lotzean, ofreitu diot Jaincoari?... Lanean haritu othe naiz, behar cen beçala, Jaincoaren ohoretan, kharxuki, naguitassunic gabe, khechatu gabe, murmuratu gabe? Ez othe naiz içan obedientziaric edo errespeturic gabe ene aita amentzat, edo ene naussientzat?...

Baldin bertzentzat jornalean, edo cein guisaz, haritu banaiz, eguin othe dut lana çucenki, leialki, ungui emplegatuz pagatua citzaitan dembora?... Lan ona eguin othe dut?... Ez othe dut trompatzea bilhatu?...

Artbaldearen goardatzean, ez othe dut utzigoaterat bertzeren ontassunerat, han bidegabe eguiteco guisan? Ez othe dut arneguric eguin edo erran hassar-raduraz edo bicitassunez?...

Ene etheco lanetan, ez othe dut ene burua largatu colerari,... arneguac, edo madaricioneac eguinez etheco jendeen contra?...

Ene haurrez içatu othe dut aita on, ama on baten artha? Instruitzea, atzar-tassuna, correjitzea, exemplu ona, etc.

Compainietan eta bertzeekin solhassen egotean, lanean edo bertze nombait, ez othe naiz gaizki mintzatu ene lagun proximoaz, medisentziac entzunez, gauçac salhatuz, bertzeen batassuna nahasteco guisan, etc.? Mokocac, disputac, burlac, pena eguiteco hitzac,.... hitz, solhaz edo cantu deshonestac, gogoeta, desircunde, behatze, libertate criminalac... Ez othe dut escandalisatu ene lagun proximoa, bereciki haur gazteac?

Ene othruntzac nola eguin ditut? Ez othe dut jan eta edan sobraniozki, gormandiçaz?... Eguin dut jan aintzineco, jan ondoco othoitza? Besta eguna bada, meça ungui entzun dut? Entzun araci diotet ene sehieri? Ez othe naiz lanean haritu premiaric gabe, permissioneric gabe?... Barur eguna bada, eguin dut barur, ahal nuelaric eta obligatua nintzelaric?... Edo, barur eguitetic dispenstatua banintzen, ez othe dut dispensta hartaz usaja gachtoa eguin, baitezpadaco othruntzez landan janez, mement guciez, egunaren parte bat ostatuan iraganez?

Azkenean, ez othe dut mement huntan cembeit bekhatu handi ene contzient-

ziaren gainean? Gau huntan hil behar banintz, nola aguer nintake Jaincoaren aintzinean?

Bara hemen aphur bat, horiec guciac gogoan erabiltzen.

Examina horren ondoan, galde dioçue Jaincoari barkhamendu eçagutu ditutzuen hutsez. Eguicue contricionezco acta on bat, eta har chede cina biharamumean hobekiago bicitzeco : horiec guciac, çuen erorcoec curaja galaraci gabe. Baldin çuen examinan aurkhitzen bacindute bekhatu handi cembeit, har çaque deliberacionea abalic lazterrena cofesatzerat goateco.

Nola behar den etzan.

Bilhuz çaitetzte modestki, orhoituric Jaincoaren aintzinean çaretela. Sar çaitetzte çuen ohetan çuen thomban beçala, herioaren eta eternitatearen orhoitzapena çuen gogorat erakhartzen duçuelaric.

*Oheracoan eguin daitezken erreflexio-
neac eta othoitzac.*

Içanen da egun bat ceinetan azken

aldico etzanen bainaiz. Menturaz hau da ene azken arraxa... Menturaz gau huntan Jaincoac galdetuco daut ene arima... Bihar menturaz ohe huntaric kenduco naute, cacha batean egartzeco: « *Jauna, çure escutarat usten dut ene arima...* (1) *Lokhartuco naiz bakean, eta errepausatuco naiz ene Jaincoaren galtzarrean* (2). Jauna, contsecratzen dautzut hartzerat nohan errepausua.

Loaz.

Entseia çaitzte lokhartzerat cembeit gogoeta onetan. Baldin çuen salbamen-duaren exaiac, lokhartu baino lehen, izpiriturat ematen bacinautzue cembeit gogoeta gachto; edo, baldin, gauaz atzartzean, cembeit tentacione sentitzen bacinute, oihu eguiogue Jaincoari, Birjina sainduari, çuen aingueru beguiraille onari, ceina atzarria baitago çuen aldaketan. Erraçue ikhara saindu batekin: « *Ene Jaincoa, ez naçaçula utz tentamenduan erortzerat* (3). Jauna,

---

(1) Luc, 23, 48.

(2) Ps. 4, 9.

(3) Matth. 6, 13.

salba naçaçu ; galtzerat noha... (1)

Eguïque gurutzearen seinalea, escuac gurutza eçatzue, orhoit heriotzeaz, jujamenduaz, ifernuaz. Baldin tentamenduac irauten badu, erredobla çuen othoitza; eguitzue humiltassunic apha-lenezco actac, eta har çaque çuen cofessoraren contsultatze-co chedea. Hare erranen derautzue cer eguin behar duçuen khassu hortan. Baldin atzartzen baçarete gauaz, Jaincoari mintza çakiz cote: eguïque fedezco, esperantzazco, amodiozco acta, edo bertze dakizkitzuen guciac: Erraque: Ene Jaincoa, « *Lo nago, bainan ene bikotza atzarria dago* (2) », çuremaitatzeco. Hemen nago errepausatzen ene maitearen presentzian eta laguntzaren azpian... Ene Jaincoa, barkhamendu esku nagotzu ene bekhatuez... Ez deçaçula permeti herioac arrapa naçan bekhatu mortaleco estatu dohakabean. Erabil eçaque gogoan ceruco errepausu eternala... Orhoit çaitetze purtagorioco penetan, errepausu hura noiz içanen duten, dauden

---

(1) Matth. 8, 25.

(2) Cant. 5, 2.

arimez : galde çaque descaxu hura
 heientzat eta çuentzat, orhoituric egun
 batez hec diren lecuari çanen çaretela.
 Erakhar eçaque gogorat damnatuac
 bethicotz etzanac daudecen suzo ohe
 hura.

Molde hortan bentzutuco ditutzue
 çuen tentacioneac, eta sanctificatuco
 duçue hain ungui gauazco errepausua,
 nola eguneco lanac. Molde hortan çuen
 lan guciac çanen dire, Tertulianoc
 dioen beçala, merecimenduzco eta
 errecompentsazco eternitate osso baten
 ithurburua.

*Nola behar diren iragan igandeac
 eta besta egunac.*

Jaunac ematen dauzkitzue astean sei
 egun laneco; ez du beretzat erresalbatu
 baicen çazpigarrena eta urthean cembeit
 besta egun. Hec manera bereci batean,
 behar ditutzue baitezpada Jaincoaren
 cerbitzuan iragan. Jaunaren egun heien
 sanctificatzea datza, 1.º lanean batere
 ez haritzean; 2.º erlijonezco obre,
 eguitean. Egun hec çan bel^ou ene
 bertzeac baino sainduago. Halazp^uadaçu

hemen eman nahi dautzuet erreguela bereci bat heien sanctificatzeco.

Beraz, 1.º ez dioçoçuela çuen burueri permeti ez lanic, ez libertecioneric, ez debochkeriaric, egun hec profana detzakenic.

2.º Çure arduraco lanec uzten dautzueten errepausuaz balia çaitetzte, çuen arimez ossoki artha içateco; descansa çaitetzte Jaunaren baithan, seguituz orai erratera nohazkitzuen erlijonezco eta caritatezco pratica sainduac.

Bezperatic, ezkillec abisatzatzen çaituztenean biharamuneco besta buruaz, aleguera çaitetzte aintzinetic; erraçue bozcario goço batekin : « *Alegueratu naiz, erran içatu çaitanean : bihar goanen gare Jaunaren etcherat* (1). » Bihar igandea da... Besta buru handi bat da. Içanen dut Jainco maitearen aintzinean aguertzeco çoriona, fidelen bilkbuian. Çorionezco eguna! cilhegui içanen çait beraz nic nahi beçala eta ossoki ene creatzaillearen cerbitzuaz occupatzea. Lokhartuco çaitetzte ezpe-
—*za maitagarri hortan. Atzartean,

---

(1) Matth. 8

(2) Cant. 5, 21, 1.

gogoeta hera ethorrico çaitzue izpiri-
turat: Jaikico çarete alegrantziarekin,
eliçarat goateco: han Jaincoari offreituco
diozcatzue hasten duçuen egun sain-
duaren lehenbicico galdeac eta botuac.

Goicetic beraz, goanen çarete erre-
gueen erreguearen oinhetan ahuspez
jartzerat, eta harc ematen dautzuen
errepausuaren lehenbicico mementac
harekin iragaterat. Eguitzue han çuen
goiceco othoitzac; erraçue Birjina sain-
duaren officioa, edo bertze cembeit
othoitz, çuen debocioncaren arabera.
Eguicue irakhurtze saindu bat, medita-
tuz, erreflexioneac eguinez, eta ira-
khurtzen duçuenaren gainean delibe-
racione onac hartuz. Hori içanen da
meditacione bat guciz ona.

Irakhurtzen ez dakiten presunec berec,
iragan detzakete mement baliosac sacra-
mendu sainduaren aintzinean, eta
mintza daitezke bere nausi onarekin:
harentzat atseguin bat da heien bere
oinhetan ikhustea.

Holatan, arima Jaincotiarrac, errot-
zue çuen guciz maiteari bihotzerat eta e-
painerat ethorrico çaitzkitzuen guciz ene
Ez da behar ez jakitateric ez izpiriçadaçu

Jaincoari mintzatzeco. Mintza çakizcote simpleki çueri tocatzen çaiçkitzuen gauça guciez, adichkideric hoberenari eta aitaric samurrenari beçala : ecen bat eta bertzea da çuentzat. Mintza çakizcote çuen beharrez, fidantzia ezti batekin ; aguer diozcotzue çuen flakeciac, erromestassunac, çuen bekhatuac, çuen atsecabeac, çuen abraçuac, çuen chedeac, çuen eguitecoac ; mintza çakizcote çuen familliaz, çuen haurrez, çuen esposez, çuen emasteaz, çuen exaiez, çuen pertsecutatzailliez, etc. Eguïotzue çuen pleïntac, ichur eçaque çuen arima haren aintzinean ura beçala, descarga çaque çuen bihotza adichkide maite horren galtzarrerat.

Ez bacinote deussic erranen ere, aguer çaitzte haren aintzinean humiltassun handirekin, eta urren ezeztaturic : çau-
 dezte haren oinhetan, eskearen galdez
 dagocen erromes mutu batzuec beçala.
 Ah ! cer ez dio erranen haren bihotzari
 çuen ichilic egote horrec ! Balioco du
 horrec othoitz eder batec becembat :
 bai, hobekiago mintzatuco çakizkote

— n ez çuec jelosten ditutzuen guïçon

(1) Maçtsun hec.

(2) Cant.

Entzun eçatzue çnen arimen espos
samur horren errepustac ; ecen bere
aldian mintzatuco çaitzue. Çuec çarete
ebanjelioan aiphatuac diren haur chume
hec ; harentzat atseguin bat, da çueri
aguertzea munduco handieri eta çuhur
urguilluxueri gordeac dauzcan gauçac.
Mement dohaxu horietan Jainco on
horrec ichurico ditu çuen gainerat bere
benedicioneac, eta jasta aracico dauzkit-
zue bere presentzian contsolamenduric
goçoenac : hauc errefusatzen ditu pla-
cerrez placer dabiltzaneri, ceren hauc
bereatseguinac bilhatzen baitituzte mun-
duco besta profano eta crimineletan.

Huna bizkitartean dei batzuec Jesussi
eguin diotzatzuekenac, bara çaitzte
bakotchcan, goardiaguehiagorekin egui-
tea gatic : pausa eçatzue çuen beguiac
çuen guciz maiteac bere egoïtza eguiten
duen tabernaclearen gainean.

*Sacramendu sainduaren besitatzeco
amodiozco deiac.*

Huna non naicen, çure aintzinean,
ene Jauna : ez dakit çuri cer erran, ene
Jaincoa ; bainan irakhax dieçadaçu

oihoitz eguiten eta çuri mintzatzen... Ah! *Jauna, cein goço den hemen egoitea* (1)! Cer çorion, eta cer sosegu çure etchean!... « *Ala dohaxuac baitire egoitza choragarri huntan daudecenac* (2)!... *Hemen iragaten den egun bakhar bat baliosago da, munduco placer criminelen egoitzan, eta bekhatorosen compainian iragaten diren milla egun baino* (3)... Barkha dietzadatu, ene Jaincoa, lekhu ceruen pareco hautan içan ditudan desgustuac, eta hain bertze errespetu escaz, ceinetaz ene arima errendatu baitut hainitzetan faltadun... Hemen da ceruaren iduria eta hango athea... Jerusalem cerucoa, noiz eguinen dut ene egoitza çure galtzar sacratuan! Hemen naiz ene Jaincoarekin, parabisuan içanen naicen beçala... Harat goateco nahia aintzinetic sentitzen dut... Ene Jaincoa, çure ganat naçaçu, eta eguidaçu gracia egun batez ceruan sartzeco, eta han çure presentziaz goçatzeco, eliča huntan goçatzen naicen beçala.

---

(1) Matth. 17, 4.

(2) Ps. 83, 5.

(3) Ps. 83, 5.

Lehenbico bisita horren ondoan ,
bihur çaitetze çuen etchetarat , Jaincoaz
betheric , çuen etcheco lanez artha iça-
terat , ceinac baitire egun gucietacoac eta
baitezpadacoac.

Meçaco ezkillac jotzen daenean , ço-
hazte berriz berehala elçarat , meça
sainduaren entzuterat , sacrificio sainduac
galdetzen duen debocione eta erlijonezco
sentimendu guciekin. Meça hutseguitea ,
entzuten ahal delaric , edo haren gaizki
entzutea , manatua den egunetan , hori
da bekhatu mortal bat , ceren hori baita
manamendu handi baten haustea. Meça-
ren ungui entzutecotzat , segui eçatzue
astelegunetaco eman dauzkitzuegun
praticac ; heieri junta dioçoque khar eta
atentzione handiagoco bat , bestaren
handitassuna eta egunaren obligacionea
dela causa.

Ahal becembatean , çuen herrico meça
entzun behar duçue. Hori da elçaren
chedea ; hura da eguiazki çuen meça ;
çuentzat erraten da : bereciki herrico
jendeentzat eguiten dire han othoitzac
eta instructioneac. Baldin çuen artzainari
obeditzen badioçue , çuentzat destinatua
den templuan aurkhituz , orduan famillia

maite batetaco haurrac çarete : çuec gucien aitarentzat placer bat da çuen gainerat benedicioneen ichurtzea. Ez beraz utz çuen herriac, harat hunat alferretan ibiltzea gatic; gaizki beiratuac dire, besta igandetan bethi herriz campoan dabilzanac.

Baldin ez badeçaçueke nihola ere meça entzun, eri çaretelacotz, edo haurren edo arthaldearen goardatzen egon behar çaretelacotz, çuen chedeaz bat eguin çaitzte, elican bildua den populu fidelarekin; itzul eçatzue çuen beguiac eta çuen gogoac lekhu sainduco alderat : eguitzue meçaco othoitzac, elican bacinete beçala; desira eçaçue meça sainduaren entzuten hari direnen çoriona, eta ican bedi çuentzat pena handi bat abantail hartaz gabetuac icatea.

Aditzen duçuenean meçaren hastean jotzen den ezkilli, erraçue erregue profetarekin : « *Ala ene bihoitzac maite baititu çure tabernacleac, ó berthuteen Jaincoa! Ene arima hasgorapenez dago egoitza maite horietarat, eta flacatzerat doha, bere nahia complitu*

beharrez... (1) » Ala dolu baitut ecin aurkhitzeaz egun fidelen bilcuian... Bainan han naiz chedez eta desiraz : juntatzen ditut ene othoitzac han aurkhitzeco çoriona dutenekin. O ene Jaincoa, phartialier eguin naçaçu ene anaia çure etchean bilduac direnen gainerat ichurtzerat çohacen benedicionetan.

Izpirituz eta gogoz segui eçatzue meçaco phontu diferentac, eta bereciki ez killac adiarazten dituenecan orduco mementic baliosenac, hala nola baitire elebacionea edo sagara eta comunionea. Orduan, phitz bedi çuen baithan khar handiacogo bat, eta gauça miragarri heien lekhuco içateco nalia; jar çaitetze aluspez eguiazki, edo bederen bihotzez, adoratzecotzat çuen nausi dibinoa, ceina gure aldareen gaineen aguertzen baita. Hitz batez, entzun eçaçue meça izpirituz eta bihotzez, eta bilduco ditutzue hango fruituac, han aurkhitzeco ahalaz campoan bacinete ere.

Igandea guci gucia Jaunaren eguna da; behar da beraz arraxaldea sanctificatu, goiça becin ungui. Aurkhi çai.

---

(1) Ps. 83, 1.

tezte bezperetan , ceinac baitire arraxeco officioa. Erdizcara baicen ez duque egun hura sanctificatzen , bezperac çuen faltaz huts eguiten ditutzuenean , eta igandetaco arraxalde gucia iragaten duçuenean barraiamenduan eta dosteta banoetan. Baldin ez baçaitezket bezperetan aurkhi , erratzue çuen bakhartasunean ; edo ez balin badakiçue irakhurtzen , erraçue , heien orde , arrosarioa edo bertze cembeit othoitz.

Bezperetan aurkhitzen çaretenean , eguiçue gure erlijone sainduco actione handi hori , mereci dituen goardia eta debocionearekin. Cantatzue elizarekin haren officioetan diren psalmoac eta hymnoac , edo bertzenaz , erratzue aphalki othoitz berac , edo bertze cembeit guisa bereco.

Baldin ematen bada sacramendu sainduaren benedicionea , errecibiçaque , emaitza handi horrec mereci duen eçagutzarekin ; adora eta lauda çaque gure artean egon nahi içan den Verbo eternala ; errekeri eçaque ichur detzan bere graciac çuen eta çuen famillien gainerat , dioçuelaric : Ene Jaincoa , benedica çacu ene gorphutza , ene arima , ene

haurrac, ene famillia gucia, ene ontassunac, ene lana eta niri tocatzen çaikidan guciac. Eguidaçu gracia eçaria içateco çure escuinean jujamenduco egun handian, adi çaitzadan niri ematen benedicione contsolagarri hau : « *Çatozte ene aitaren benedicatuac, goçatzerat munduaren hastapenetic aldaratua içan çaitzuen erressumaz.* »

Igandearen ungui santificatzeco eguin behar gauça bat, da aurkitzea instructionetan eta bereciki catichiman. Asco presumentzat eguin bide hori hain bertsia da, nola meçaren entzutea. Baldin ez badakiçue çuen erlijonea, baldin ahantxi baduçue çuen catichima, ez çarete ahalke içan behar fedearen umiekin nahasteaz çuen buruac, heiekin instruituac içateco; hortarat obligatuac çarete, bekhatuaren penaren azpian, ceren guciac behar baitituzte jakin erlijoneco mysterio principalac. Çatozte beraz catichimarat, eta entzun eçaçue attencioneekin cer erraten den, eta ikhlas eçaçue ez dakiçuena.

---

(1) Matth. 25, 34.

Arrosarioa, ceina erraten baita asco elicetan, othoitz bat da guciz errespeta garria, elizaz autorisatua eta gomen-datua, Biryina sainduaren ohoratzeco. Oçuec, Jaincoaren ama sainduaren alderat debot çaretenac, çaiotze harentzat duçuen amodiaren eta errespetuaren aguerian eçartzerat hura salutatuz aingueruarekin eta elizarekin.

Arrosarioa erraten duçucnean, çuen fedearen aithorra, Jaunaren othoitz, aingueruaren agurra, guciz Jaincozco othoitz batzuec erraten ditutzue hanitz aldiz, hobekiago çuen sentimenduen seinalatzea gatic. Erraçue beraz arrosarioa goardia emanez eta debotki: eguitzue erreflexioneac hamarreco bakhotchear irakhurtzen çaitkitzuen mysteriorengainean: ez deçaquela eguin othoitz hori nola nahi, costumaz, gordiaric gabe, erdilo, ascori guerthatzen çaioten beçala.

Bihur çaitetze oraino arrax aphalean, Sacramendu Sainduari bisita baten eguiterat, eta huna exercicio bet, orduan praticatzea conseillatzen dautzuedana.

Examina çaçue Jaincoaren aintzinean nola iragan duçuen azken astea; contu

errenda dioçoque çuen burueri orduan eguin ditutzuen hutsez , eta hetaz humilki Jaincoari barkhamendu esca dioçoque. Har eçaque borondate fermu bat heieri ihes eguiteco ondoco aztean. Ikhus eçaque ceindiren çuentzat , iragan egunetan , caltecor içan diren paradac edo occasioneac ; hetaric urruntzeco chede cina har eçaque , bai eta ere bicitzearen gambiatzeco ; eta gracia hori Jaincoari galde dioçoque othoitz kharxu batez. Hortaracoiz , balia çaitetze goiceco eta arraxeco examinaz. Eguique aste guciez egun bakhotchcan eguiten duçuen ; hori içanen da moian bat guciz ona unguian irauteco , edo hartarat bihurtzeco.

Eguiazco erlijonea , dio Jondoni Jacube apostoluac ; *erlijone garbia* , *saindua* , *eta tatcha gabea* , *da po-breen* , *alargunen eta churtchen bisi-tatzea* (1). » Çuentzat erlijonezco acta eder bat eta besta igandeen ungui santificatzea içanen da beraz , baldin caritatezco obretan iragaten baditutzue Jaincoaren ohoreari consecratuac diren

---

(1) Jacob 1, 27.

egun hec ; ecen Jaincoa alargunen laguntzaillea eta ume churtchen aita da.

Coazte beraz pobreen , afflijituen erien bisitatzerat ; lagun eçatzue erromesac , çuen ahalen arabera. Baldin ez. baçarete eztatutan heieri amoinaren eguiteco , lagun eçatçue çuen escuez , eguitzue heien lanac. Eguicue eri horren ohea ; emotzue behar dituen laguntzac , janhariaç , erremedioac : contsola çaçuc haraco presuna afflijitu hura , bakhezco eta eztitasunezco hitzac erranez. Ez duçue behinere hain bertze goco içanen munduco at-eguietan , nola caritate guiristinozcoaren obra charmagarrietan.

Azkenean , arraxean , famillia gucia bildu ondoan , bereciki su basterrean iragaten ditutzuen neguco arrax luce hetan , orhoit çaitetze cer errana içan çaitzuen instructionetan , eta hartaz içan beitez çuen solhasac. Aita , amac , erran araz diogoçute çuen haurreri eta sehieri aditu dutena ; eguicue balxan cembeit lectura on , eta hain egun eder hori akbaba eçaçue , elkharrekin eguinez arraxeco othoitza ; ez da behinere eguin gabe utzi behar famillia on gucietan

Ala goçoa içanen baita çuen loa, obra onez guisa hortan bethea içan den egun baten ondoan! orduan, batere contzientziaco cimikhoric, batere, igande debochkerian eta axeguin crimineletan iragan den baten ondorioac diren erregreta hiragarri hetaric. Ala çuen contzientziaren examina errecha eta laburra içanen baita! cer bake! cer contsolamendu! oi egunaren ederra! bai, hori da « *Jaunaren eguna, Jannac eguin duen eguna* (1).

Bizkitartean, iduritzen çaitaditzen çaituztedala plenitzen eta niri yaldetzen: cer! ez dugu bala behinere içanen phausuric, ez dostetarie..... Bazterrelchar nekhaçale maiteac, urrun da nahi baitzaituztegu gabetu dozteta suerte guciez, badekigu haxa hartu behar duçuela, aste gucian lanaren azpian lehertuac içan çareten ondoan. Gure erlijione saindua ezti da urri-calmenduxua da: ez dauzkigu debecatzen debochkeriae, desordenac, placer lanjerosac eta hobendunac baicen.

Har eçatzue beraz cilhegui eta hones-

---

(1) Ps. 117, 24.

tac diren axeguinac. Bozcaria çaitetzte Jaunaren baithan , apostoluac dioen beçala , benedica eçaçue Jaincoa çuen famillietan , patriarkec beçala. Officioetatic lekhora , abusa çaitetzte compainia guiristino eta hautatu bateken ; hori ez çaitzue debecatua. Bainan ihez eguin behar dioçute joco ixussi , joco arrabox handitaco , joco disputaz eta mokokaz bethericaco gucieri : ihes eguiçoute ostatucri ceinac baitire çuen arimen , gorphutzen , ontassunen eta bakhearen exaïc handienac ; çau dezte urrun bi sentsutaco presunen dantza eta bilcuia bihotz phoçoatzaille hetaric : horiec dire horiec erlijoneac , erregueec , arraçoïnac eta modestiac debecatzen daukitzuen axeguin caltecorrac.

Populu nekhaçalea , inocentzian iragaten ditutzu laneco egunac ; cer nahasmenduen ariaz Jaunaren eguna içanen da bada çuretzat debruaren eguna , crimaren eguna , egun galdua , egun profanatua , menturaz çure erre-frogamenduaren eguna , içan behar bidean çuretzat merecimenduzco eta sanctificionezco egun bat.

Egun guciac içanen dire çuentçat salbamenduzco egua batzuc , baldin santificatzen baditutçue , eguin ahalaz , irakhaxi dauzuegun beçala. Egun bakhotcharen akhabantzan , erran ahal deçaçueke. Egun guciac enetzat irabaciac dire : Oi , egunaren ederra ! cerua irabaci dut. Halabiz.

Othoitz eta bihotzeco deiac Jaincoaren alderat , bician ascotan eguin daitezkenac.

Laneco eta egunaz ditutzuén eguimbidetaco eman dauzkitzuegun hasgorapen eta erreflexionez laudan , huna oraino bertze batzuec , guertha çaitetzketen occasione diferentetan eguin deizatçuekenac. Cembeit irab cieguinen duçunean orhoit çaitetzte salbatzaillearen hitz hautaz : « *Cer progolchu du guiconac mundu guciaren irabaztea , baldin bere arimaren galitzerat heldu bada* (1). » Edo bertzenaz : cerua irabaz , guciac irabaz , cerua gal , guciac gal :

---

(1) Matth. 16, 26.

Cembeit calte jassanen duçuenean ,
erraçue Job sainduarekin : « *Jaunac
eman çautan ontassun hori ; Jaunac
ereman daut , içan bedi haren icen
saindua benedicatua* (1) »

Cembeit guerthacarigachto pairatuco
duçuenean , edo gauçac çuen gogara
goanen ez direnean , saminki hassarrat-
zeco orde , erraçue : EneJaincoa , indaçu
pasientzia ; eguin bedi çure hahia ;....
Jaincoa bedi benedicatua....

Atsecabetan içanen çaretenean , erra-
çuc : « *Nahigabean nintzenean , Jau-
nari oihu eguin diot , eta entzun
nau* (2). *Jesus Jauna , ene tristecia
bat-eguiten dut , çuc enetzat olibetaco
bazaztean jassan duçunarekin. « Ene
arima triste da heriotzeraino* (3). » *O
ene arima contsola hadi!... Certaco
haiz triste?... Içan eçac esperantza
Jaincoaren baithan....* (4)

Bozcarioan içanen çaretenean , ez

(1) Job 1 , 21.

(2) Ps. 119 , 1.

(3) Matth. 26 , 38.

(4) Ps. 41 , 6.

detzatzuela hartarat çuen buruac larga moderatuki baicen , eta erraçe: « *Ene bihotza alegueratu da Jaunaren baiñhan , ceina baita ene bozcarioa , ene indarra , eta ene sustengua. Ene arima , benedica eçac Jauna , eta ene baiñhan diren guciac benedica beçate haren icen saindua* (1). Hare niri bihurtzen daut alegantzia eta bihotzeco goçoa. Eguiçe San Bernaten hasgorapen eder hau : ô Jesus ! bekhatoren penitenten esperantza , ala , ona , arraia baitzare çu deitzen çaituztenentzat ! ala ona baitzare çu bilhatzen çaituztenentzat. Cer içanen çare beraz çu atzematen çaituztenentzat ?

Eri içanen çaretenean , erraçe fidantziarekin , Lazaroren arrebec beçala. « *Jauna , çuc maite duçuna , erida* (2). » *Jauna , handizki pairatzen dut , ihardetsen çaçu enetzat* (3). Indaçu pairatzeco indarra. Huna noiz naicen oinhacezco ohe hunen gainean etzana ; çu gurutzearen gainean beçala ; pai-

---

(1) Ps. 102 , 1.

(2) Joannes 11 , 3.

(3) Isaï 38 , 14.

ratzen dut çurekin eta çure amoreac gatic.

Ihurtzuri colpeac aditzen ditutzu-nean, orhoit çaitetzte azken jujamen-duco egun dorpheaz, ceinetan Jesu-Christo ethorrico baita hozpinez eta chismiztez armaturic, justuen eta bekhatorossen jujatzerat, erraçue : « *Horra Jaunaren boça, Libango cedroac phorroscatzen dituen boça hura* (1). Barkhamendu, Jauna, urri-calmendu, etc. Eguiche contricionezco acta on bat, hiltzerat ba indohazte beçula; horra eguiazco othoitza ihurt-zuriaren contra.

Cembeit irriscutan edirenen çare-tenean, eguiche gurutzearen seinalea, eta contricionezco acta bat çuen bihotz guciac. Gomenda çakizcote Jaincoa-ri, dioçuelaric apostoluekin batean : « *Jauna, hel çakizkit, edo galtzerat noha* (2) ».

Cernari behatzen dioçuenean, orhoit çaitetzte apostoluac dioenaz : « *Beguiac ez duela ikhusi, ez beharriac aditu,*

(1) Ps. 28, 5.

(2) Matth. 8, 25.

ez guizonaren izpirituac comprenitu nolacoac diren Jaincoac hura maite dutenentzat aldaratu dituen ontassunac (1). » Erraue : O ceru ederra ! Noiz haraco naiz ? O ene Jaincoa , noiz icanen dut çu ceruan ikhusteco çoriona ?... Eguidaçu harat çnrekin goateco gracia. « *Ceruetaco ceruac , lauda eçaque Jauna* (2). »

Cembeit gracia bereci - Jaincoaren ganic errecibitzen duçuenean , erraue : Ene Jaincoa , eskerrac darozkitzut çure ungui eguin handiez ; ez dut mereci orai eguin dautaçun gracia. Aingueruac eta sainduac , emotzue eskerrac Jaincoari , ene orde eta enetzat. « *Ene arima , benedica eçac Jauna gaindiduraz eguin hauzkien ungui gucientzat* (3).

Norbeitec cerbeit damu eguin dautzuenean , orhoit çaitetz'e çuec Jaincoari eguin diozkatzuen nombregabeco ofentsez , barkha eçaque gogotic , eta erraue : Ene Jaincoa , barkha dieçadaçu nic bertzeri eguin dautaten gaizkia bar-

---

(1) 1. Cor., 2, 9.

(2) Ps. 148, 4.

(3) Ps. 102, 2.

khatzen diotedan beçala... Indaçu ene exaien maitatzeco indarra, ceronec manua eta exemplua eman dautaçun beçala :... *Jauna, barkha dioçoçute; ez deçaçula heien gaineaneçareguin dautaten gaizkia...* Çu maitatzen çaitut ene exaien baithan; çure amoreacgatic barkhatzen diotet.

Tentatuac çaretenean, erraçue : Ene Jaincoa, ezgaitatzula utz tentamenduan erortzerat : Ene Jauna, gueriça naçaçu ene penduragachtoen contra, eta enesalbamenduaren exaien atacaden contra.

Orenac jotzen aditzen ditutzuenean, erraçue : Ene Jaincoa, huna non dudan oren bat gutiago bicitzeco. Guciac badohaz ;... ene azken orena hurbiltzen hari da : orai aditzen dudanac beçala harc ere jocodu, menturaz lazter : ene bicia badoha; herioa hurbiltzen hari da... O ene Jaincoa eguidacu ungui bicitzeco eta hiltzeco gracia : ene azken orenac causi naçala çure gracion! ofreitzen dantzut oraino oren hau eta ene mement guciac. Orai eta bethi, içan bedi Jesussen icena ene bihotzean, etc.

Cembeit huts eguin dukeçuenen, bereciki larriscoa balitz, eman çaitetzte

belhaunico, cẽmbeit bakharlekhutan, ahal bada; bertzenaz, yo eçatzue ichilki çuen bulharrac, eta eguiçue aphalki contricionezco acta bat. Altcha çaitetzte erorco hortarie, eta ez utz çuen gogoa hurritzerat.

Ikhusten duçuenean norbeit, gauça guciac alde dohazcona, aberaxa, ohoratua, ez içan haren içanaren jelos: erroçue Jaincoari Content naiz eçarri nauçun herruncaz; eskerrac darozkitzut ceren ez nauzkitzun eman gal araz nintzaketen aberastassunac, ohoreac, aiseguinac... Baldin badut çure beldurtassuna eta berthutea, bethi aski aberax içanen naiz.

Ikhusten ditutzuenean mundutar ungui aphainduac, erraçue: « *Jauna, itzul eçatzu ene beguiac bertze alde rat, arren bada ez deçaten ikhus banitatea eta ez deuskeria* (1)... Ene bihotza goarda eçaçu, ez dadintzat loth erguelkeriari... *Banitateen banitatea, eta guciac dire banitate*, laket Jaincoaren maitatzea eta haren bakharric cerbitzatzea (2).

---

(1) Ps. 118, 37.

(2) Eccl. 1, 2.

Ikhusten ditutzuenean dantzac eta bilkhuia publicoac, edo aditzen ditutzuenean bozcario sopra naiz baicen criminel ez den baten oihuac eta haroac, pena ican eçaque çuen baithan, ceren hain bertze guiristinoc ahantzen dituzten bere bathaioco aguintzac, eta largatzen berriz bere arimac debruari, ibilliz hola arnegatu cituzten pompa eta banitate batzen ondotic. Othoitz eçaque Jesu-Christo ez deçan permeti holaco deusic çueri guertha dakiçuen. Barkhamendu esca çagoz cote ceren çuec ere lehenago dosteta lanjeros eta galgarri hetan pharte hartu duçuen.

Eliça baten aintzinetic passatzean, erraçue: Laudatua ican bedi aldareco sacramendu saindua. Adoratzen çaitut, ô Jaincoa templu hortan gordea çaudecena... ô miracuilla espantagarria! Eguia da beraz Jaincoa guiçonen artean datzala, lurraren gainean. Jesus dibiñoa, horra non çaren gurekin; menderen akhabantzaraino... « *Sarthuco naiz çure etche sainduan, ô ene Jaincoa; adoratuco çaitut çure templu*

sainduan , eta laudatuco dut çure icena(1). Jaincoaren saindu eta saindac , ceinen erlekiac eta imajinac hemen baitire , salutatzen eta ohoratzen çaituztet ; balia çahizkitet arartecotzat.

Gurutze baten aldetic passatzean , erraçuc : *O Crux , ave , spes unica !* etc. O gurutzea ! ene salbamendua , eia ene ezperantza , salutatzen çaitut... Horra ene salbatzaillea dilindan egon den çur sacratua.... Jesus dibinoa ; adoratzeten çaitut , enetzat jassan duçun heriotzearen errement horren bichtan..... Errecibi naçacu , Jauna , enetzat gurutzearen gainean çabaldu ditutzun bessororien artean.

Hil harrien aldetic passatzean , erraçue : hemen ene iduricoac , ene guiçon lagunac erhautsean dagozco. Horra ene lekhua ; lazter hor etzanen neiz ene aintzinecoekin batean. *Requiescant in pace.*

Hil ezkillac aditzean , erraçue *De profundis* bat , edo bertze cembeit othoitz hillentzat. Erroçueçuen burueri : bihar menturaz , edo dembora laburric

---

(1) Ps. 5 , 8.

artean, enetzat joco dire ezkillahoric.

Noratbeit goateco, etchetic ilkhiltzean, erraċue : « *Jauna, ene urhaxac guida eċatzu ċure presentzian* (1). Finca eċatzu ċure bidetan, arren ez nadin behinere hetaric aldara... Bekhartosen oinhac thulunbiorat dohaz lazterca... Ene Jaincoa, ez deċaċula permeti ofentza ċaitzadan, ez ene bidean, ez heltzerat nolan lekhuan.

Ċuen beguiec cembeit gauċa agradarri ikhusten dutenean, orhoit ċaitetzte Joben hitz hautaz : *Elkhar adituac gare, ene beguiac eta ni, ez dudala gaizkia gogoan iraganen ere* (2). Halaco guisaz nahi naiz egon atzarria ene beguien gainean, non herioa ez baita behinere beguietarie ene ariman sartuco.

Dembora ederra denean, erraċue : Jauna, barraia eċatzu ene baitiaric lurreco gostuen edoiac, eeinec goibeltzen baitute ene beguietan ċure leguea... Altcha ċaite enetzat, justiciaren iduzkia, eta argui naċaċu ċure sainduen diztia-

---

(1) Ps. 5, 9.

(2) Job, 31, 1.

duraz. Egun ederra! çu çare, ceruan
erreguinatzen duen arguiaren imagina.
Egun ederra! içan çaiten enetzat edoïic
gabe, ez çaitzadan behinere goibel be-
khatuaz... Egun garbia! içan çaiten enet-
zat contzientziaco cimiric gabe... Ene
Jaincoa, çaren benedicatua çure dohai-
naclurraren gainean ontzen dituen egun
eder hunentzat.

Uria hari denean, erraçue: Jauna,
fresca eçacu ene arima idorra, arren
ekhardetzan bere obra onen fruituac...
Çuc, Jauna, çuc idekitzen ditutzu,
gure lurrac errefrescatzen dituzten
ithurri hec: çuc gainetic bustitzen
ditutzu gure mendiac; gure lurrac
çure obren fruituez sassiatuac dire;
çuc, uri goçoac jauxaraciz, gure lan-
detaco belharra sor arazten duçu, bai
eta ere guïçonac eta bestiac bazcatzen
dituzten hain bertze ontassun maita-
garri ematen (1). O ene arima, bene-
dica eçac hain bertze dohain gaindidu-
ran ematen hauzkien Jaincoa.

Arbolac ikhustean, erraçue: *Arbola*
fruituekhartzailleac eta çuec, oihanac

---

(1) Ps. 13, 14.

eta charac, guciec lauda eçaçue Jauna»! (1). Çuc, ô ene Jaincoa! ontassunez bethetzen ditutzu gure oihanac, gure landac eta gure sagardiac : çuc arbola hauc cargatzen ditutzu fruitu gustossez, guigonaren atseguinentzat.

Oî hauche da lekhu ederra!
Cembat fruitu bazter hautan;
Helaz! diot nigarretan:
Naiz arbola idorra.

Choriac ikhustean, erraçue profeta-
rekin : « *Aireco hegastinac, guciec
lauda eçaçue Jauna* (2). *Norc emanen
dauzkit hegalac, ussuari beçala, he-
galda nadintzat eta aurkhi deçadant-
zat ene sossegua* (3)? » Canta eçaçue
cantica ukhigarri hau :

Choriac, çuen oihanetan,
Lauda eçaçue Jauna :
Aipha haren ontassuna
Inguru gucietan.

Canta eçaçue, diot, naturaleçac çuen

---

(1) Ps. 148, 9.

(2) Dan. 3, 80.

(3) Ps. 54, 7.

beguien aintzinean ecartzen dituen gauça diferentes bichtan; har eçaque jaidura Jaunaren benedicatzeco bere obra gucientzat, Babyloneco labe gorituco haurrec beçala.

Gauça guciec Jaincoaren ganat erakhartzen çaituzte inocentziaren eta Jaincotiartassunaren egoitza hortan: hirietan ikhasten dire guçonen obrac; landetan eta bertze lurretan ez ditutzue ikhusten Jaincoaren obrac beicen. Çuen etche pobretaric ilkhitzen çaretenean, çuen bazterretarat, naturaleçaren eta creaturen boça guciac altchatzen dire, çueri errateco: Bazterretcharrac, lauda, altcha eta guciz altcha eçaque Jauna gucietan eta non nahi, çuen lan gucietan, goicetic arraxeraino, bai eta ere gauaz, eta bide hortaz, lorificatuco duque menderen mendetan. Halabiz.

*Gure erlijone sainduaren fundamena
diren eguia sainduac.*

JAINCOCACreatu nau bere gloriaco, eta destinatu nau bethiereco çorion bate-taco. Ez da beraz enetzat gauça bat beicen, baitezpadacoa denic; hura da

Jaincoaren cerbitzatzea eta ene salbamenduaren eguia.

Nic dudan gucia, naicen gucia, ahal deçakedan gucia, Jaincoaren ganic helduda. Ene gorphutza, ene arima, ene ontassunac, ene ossassuna, ene bicia, guciac Jaincoarenac dire. Çucen da beraz harentzat içan daitecen ene izpirituco go-goeta guciac, ene bihotzeco affectione guciac, ene gorphutzeco eguincunde edo actione guciac. Ez naiz beraz cerbitzatu behar ene indarrez, ene ontassunez, ene ossassunaz guciac eman dauzkidan Jaincoaren lorificatzeco beicen.

Baldin Jaincoa ene sustengatzetic aphur bat baratzen balitz, berehala atheratu naicen ez deustassunean berriz sar ninteke. Jaincoac, ni contzerbatuz, erran badeiteke, berriz creatu içan nau. Behar naiz beraz, ene bicitzeco mement guciez, harentzateçagutzaz bethea içan, deusic ez egninez haren ohoretan beicen. Jaincoac, ene cerbitzuac galdetzean, baçuen çucen niri errateco: « Çure creatzaillea naiz; badut çure gainean naussitassun soberano bat, eta horri dagocola behar nauçu obeditu. Eçagutzac oraino hortarat obligatzen çaitu. Nic çuri eguin

dauzkitzudan ontassunac iñanen dire
 çure leialtassunaren sari gucia; ez bertze
 deus gueliago iguriki. Bainan, baldin
 ene manueri enferratzen baçaizcote;
 garrazki gastigatuco çaitut. Legue email-
 leec ez dute erraten : leguea complitzen
 duena, iñanen da saristatua; bainan,
 leguea hausten duena, iñanen da gasti-
 gatua.

Jaincoa bertzela mintzo çait. Hain
 ungui yeloz da ene çorionaren, nola
 bere loriaren, nahi du ene obedientzia
 iñan dadin enetzat bethiereco çorionaren
 ithurburua. « *Neroni iñanen naiz,
 diotza, çure golardo gucz handia* (1). »

Destinatua naiz beraz Jaincoaz goçat-
 zerat eta bethiere goçatzerat. Ontassun
 creatu baten goçamena ez da gai ene
 bihotzaren nahien bethetzeco. Jainco
 baten beraren goçamena ez liteke enet-
 zat aski, baldin gal ahal baneça. Ala
 eguia hori contsolagarria baita enetzat!
 O ene Jaincoa! çuretzat eguin gaitutzu;
 eta gure bihotzac ez du iñanen phau-
 suric, çure galtzar maitean sossegatuco
 denean baicen (2).

---

(1) Gen. 15, 1.

(2) Aug. Conf. liv. 1.

Nic cerbitzitzen dudan Jaincoa ona da eta guciz emancorra; bainan justua eta saildua da; eta nola ere agundu baitu berthutea saristatuko duela, hala orobat gastiguz mehatchatzen ditu bekhaturosac. Preparatu du lece bat ceinetan gachtaguinac iganen baitire bethiere tormentatuac. Bi eternitateen artean nabilla. Behar naiz baitezpada igan edo saildu bat, edo errefrogatu bat. Ez da hor bien arteko bideric, bethierecotz dohaxu, edo bethierecotz dohacabe; cerua edo ifernua; horra norat helduco naicen, eremanen dukedan bicitze onareno gachtoaren arabera.

Bekhatua da nic beldurtu behar dudan gaitz bakharra, ez denaz gueroz bekhatua baicic ni ene çorion eternaletic urrun, eta çorigaitz eternalean honda naçakenic.

Bekhatuan hiltzea, horra çorigaitz gucietaric handiena; graciazco estatuan hiltzea, horra ontassun bakharric na bicarazcoa. Bainan nola bici, hala hil. Nahi banaiz sailduen heriotzeaz hil, bici behar naiz saildu bat beçala; eta ene bicia saildua iganen da, baldin eguiten baditut liburu chume huntan erranac

direnac. Ene egunac obra onez betheac
icanen dire, eta ardiex aracico dautet
gorion eternala. Halabiz.

Guiristinozco berthute principalez.

Guiristinozco berthute principalac
dire fedea, ezperantza, eta kharitatea
edo amodioa. Fedeac ematen daucu
Jaincoaren eçagutza; esperantzac ema-
ten daucu haren baithan fidantzia osso
bat; kharitateac Jaincoa maita arazten
daucu gauça gucien gainetic, eta bere
gatic. Horri dagocola, dio san Agus-
tinec, bereciki fedeaz, esperantzaz eta
kharitateaz, bihurtzen diotzagula Jain-
coari çor çaizcon homajac.

Guiristino bakhotchia obligatua da
maiz berthute horien acten eguiterat;
eta eliaçac, gu hortarat erakhartzeco,
gaindiduran ematen dauzkigu bere tre-
sorac, ceinen cargua Jesu-Christoc be-
rac eman baitio. Benoît XIII çaritzon
aita sainduac, Urtharrillaren 13.^{an}
1728.^{an} eman içatu du bethicotz: 1.º
indulijentzia plenario bat, ilhabete
bakhotchean fidel gucieri, erraten dituz-
telaric egun guciez fedezco, ezperant-

zazco eta amodiozco actac. Irabaz deçakete induljentzia hori, berec ilhabetean berechico duten egunean, cofessatzeco, comuniatzeco, eta aita sainduaren chedetan othoitz eguiteco. Erran detzakete bortz *Pater* eta bortz *Ave*, chede hortan. 2.º Induljentzia plenario bat, heriotzeco orenean. 3.º Benoît XIV çaritzon aita sainduac, induljentzia horiec fincatzean Urtharrillaren 28.^{an} 1756.^{an} iratchiki diozcate çazpi urthe eta çazpi berrogoi egunetaco induljentziac, ceinac irabaz baititezke, erran diren actac eguinen diren aldi guciez.

Induljentzien irabazteco, behar dire acta horiec erran atentzioneekin eta debotki. Erran daitezke, nahi diren hitzac emplegatuz. Huna hemen modelac. Gombidatuac dire irakhurtzailleac jaidura hartzerat heien errateco egun guciez, goiz arraxetaco othoitzetan.

Fedezco Acta.

ENE Jaincoa, sinhesten ditut cinez eta fermuki, elçac sinhesten eta irakhasten dituen gauça guciac, ceren çuc hari irakhaxiac baitire; eguidaçu, othoi,

gracia sinheste hortan bicitceco eta hiltceco.

Ezperantzazco Acta.

Ene Jaincoa, ezperantza dut Jesu-Christo gure Jaunaren mercecimenduen berthutez, emanen darotaçula egun batez çure Parabisuco loria saindua, eta mundu huntan harat hedatzeco behar ditudan gracia guciac; ceren çuc aguindu baitdarozkigutzu, eta çu baitzare guciz ona, eta çure hitzaren atchikitzeço leiala.

Amodiozco Acta.

Ene Jaincoa, maite çaitut ene bihotz guciac eta gauça gucien gainetic, ceren çu baitçare guciz maitagarria eta ahala perfeta; maite dut halaber ene laguna ene burua beçala, çure amoreac gatic.

Jesusen eta Mariaren bihotz sacratueri norc bere buruaz eguiteco emaitz ossoaren moldea.

Ene erresketatzaillearen bihotz ado-

ragarria, guison gucien alderat aguerthu duçun amodioaren ariaz, gure salbamenduco ichuri duçun odol precia-tuaren ariaz, çure misericordia gucien ariaz, eguiten dautzut egun naicen guciaren, ditudan gucien emaitza; consecratzen dauzkitzut ene gorphutza, ene arima, ene gogoetac, ene actioneac, ene sofriariac; bainan bereciki ematen dautzut ene bihotza bere mobimendu guciekin : errecibici eçaçu, ô Jesusen bihotz dibinoa! garbi, santifica, susta eçaçu eta gori çure amodioaren khar sacratuaz.

O Mariaren bihotz maitea, bihotzetaric perfetena, Jesu-Christoren bihotzaren ondotic, guison gucien amodioa eta ohoreac guehienic merecikitutzuna! Çu çare Trinitateco haur presunec aphaindu dutena, salbaitzaille baten mundurat egorizeco; çuc eman duçu haren gorphutz adoragarria formatu duen odola; çu çare ohe sacratu hura, ceinaren gainean Jesus maiteac hartu içan baitu maiz bere errepausua, haurcho cenean. Horieri gucieri dagocotela, aguintzen dautzut debocioneric ossoena eta amodioric kharxuena, ô

Jesusen eta Mariaren bihotz maitea;
eguiçu maita çaitzadan, çuc ni maitatu
nauçun beçala, eta çure maitatzearen
ariaz, hil nadin çure amodioaren col-
pez, ceinac behar bainau bici araci
bethiere. Halabiz.

ÇAGUITA

Edo Maxima izpiritualac.

MUNDUA bethea da gachtakeria gucietarat garamatzaten maxima tzar guciez. Progotchos aurkhitu ičan dugu beraz liburatto huni iratchikitzea Escriptura sainduetarie, eliçaco aitetarie eta libururic hoberenetarie atheraturicaco cembait maxima. Hauthec memoriaa aberasten dute eguiaric azkharrenez, izpiritu Jaincoa ganat altchatzen dute, bai eta ere bihotza bethetzen sentimenduric goçoenez. Irakhur eçatzue, ikhas eçatzue, hautaz occupa çaitetzte, bertzeekin solhassen çaudeztenean ere, eta ičan baitez bethi çuen bicitzearen erreguela.

§. 1. *Salbamenduaz.*

1. Salbamendua da ene eguiteco handia eta bakharra.
2. Ez dut arima bat baicen; hura nahi

dut salbatu, cer nahi gostaco baçait ere.

3. Mundu guciac galdu nahi banindu ere, salba naiteke.

4. Bide contracoac beldurtzeco dire, bereciki salbamenduco eguitecoan.

5. Cembat ere baita guiçona urrundua salbamenduco bidetic, bethi bide hura atzeman deçake penitentiaren medioz.

6. Salbamenduco bidean maiz gambiatzea, da errefrogamenduzco marca bat.

7. Bide çabalac çorigaitzerat darama, eta nombreric handiena hartan dabilla.

8. Norbeitec erraten duenean : ez deçaket, indar baino curaya beharragotan da.

9. Ene arima Jaincoarentzat eguinda : ez diot emanen debruari.

10. Ene arimac munduco aberaxtassun guciac baino guehiago balio du.

§. 2. *Bekhatuaz.*

11. Bekhatua da gaitz guciataric handiena.

12. Bekhatuac preparatu du ifernuco lecea.
13. Bekhatu mortal bakhar bat aski da, damnatua igateco.
14. Aphur batetaco bekhatu baten gatic, ez dut nahi galdu ene arima, bethiere iraun behar duena, eta ecin hil daitekena.
15. Aphur bat ere bekhatu mortalean egotea, da bere arimaren salbamendu eternalaren irriskatzea.
16. Oi ! cein lazgarria den bekhatu mortalean den arima baten estatua ! Herioa Jaincoac erran artean dago, arima haren jotzeco, eta horra non den ifernuan.
17. Bekhatu mortalaren eguiterat tentamenduac erakharri nahi çaitue-nean, orhoit çaitu çure eta herioaren artean ez dela urhax bat baicen.

§. 3. *Jaincoaren presentziaz.*

18. Jaincoaren presentziaren orhoitzapenac aurkhi arazten du parabisua lurraren gaincan.
19. Jaincoa hemen da, Jaincoac aditzen nau, Jaincoac ikhusten nau.

20. Orhoit çaita Jaincoaz çure bide gu-
cietan , eta berac guidatuco ditu
çure urhaxac.
21. Bada Jaincoaren baithan begui bat
guciac ikhusten dituena , beharri
bat guciac aditzen dituena , escu
bat guciac escribatzen dituena.
22. Cer consolamendu bethi adichki-
deric hoberenarekin içatea ! Eta
horiche da Jaincoaren presentziac
içan arazten darocun progotchua
eta çoriona.

§. 4. *Jaincoaren beldurtassunaz.*

23. Jaincoaren beldurtassuna da çuhurt-
ziaren hastapena.
24. Jaincoaren beldurra duena , ez da
deusez ikharatu behar.
25. Jaincoaren beldurra bakhezco ithur-
buru bat da.
26. Ez deusez penetan içan , Jaincoaren
maithatsez eta cerbitzatzeaz baicen ;
hortan datza guiçona osso ossoa.
27. Jaincoaren beldurra duena , içanen
da dohaxu bere bician , eta bene-
dicatua bere heriotzean.

§. 5. *Jaincoaren baithaco confidentziaz.*

28. Jaincoaren baithaco confidentzian da guiristinoaren indarra eta sustengua.
29. Bihotzie hobekienic gardatua dena da, Jaincoaren baithan guehienic bere confidentzia ematen duena.
30. Khechatzea, da abanstea Jaincoac gutaz artha duela.
31. Deusen escassic ez du Jaincoaren baithan bere confidentzia ecartzen duenac.
32. Ez dioçocoguke pena handiagoric debruari eguin, nola gure Jaincoaren baithaco confidentzia pichi araciz, gure huxen ondoan.
33. Gu gure malecian baino Jaincoa bere ontassunean handiago da.
34. Descurajatzeac ez du batere gaitza sendatzen; aitzitic, Jaincotiartasuna azpicoaz gora itzultzen du.
35. Certaco curaja gal, maiz bentzutua garelaco estaculuan? Debrua, nahiz den milla aldiz bentzutua, descurajatzen othe da? Gogoa hurritzen othe çajo?

§. 6. *Jaincoaren amodioaz.*

36. Guciac Jaincoarentzat, eta deusic Jaincoaren contra.
37. Jaincoarena arras icateo, ez da baitezpada behar talendu handiric; aski da bihotz bat icatea eta maitatzea.
38. Creaturetaric desamarratzea da Jaincoaren amodiorat daraman bide baxharra.
39. Baldin ematen baçaizco Jaincoari ossoki, Jaincoa aldiz emanen çaitzu neubri gabe.
40. Munduarentzat eguiten dena, munduarekin galtzen da; bainan Jaincoarentzat eguiten denac iraunen du bethiere.

§. 7. *Graciaren alderaco leialtasunaz.*

41. Gauça chumeetan leial dena, handietan ere leial içanen da.
42. Gauça chumeac mezpreçatzen dituen; baratche baratche erorico da.
43. Jaincoac ez ditu bere graciac gutitzen, baicen ere guc gure leialtas-

sunari mugarriac ematen diotzagu-lacotz.

44. Graciez behar da baliatu, padara delaric; batzuetan suntsitzen dire bethicotz.

45. Ez da aski norc bere eguinbideen ecagutzea, behar da oraino içan animo hekien bethetzeco.

46. Meditacionea eta confessio ussua dire graciaren bi gardiariac.

47. Jaincoac bere graciaz deitzen çaituenean, behar dioçu obeditu, gostatric gosta.

§. 8. *Bildutassunaz.*

48. Bildutassuna da othoitzaren arima.

49. Barraiadura da berthute gucien exaia.

50. Arima barraiatu bat hain ungui da irriscuan, nola goardiatua ez den tesor bat.

51. Bethi barraiamenduan bicitzea, da damnacionerat lazterca goatea.

§. 9. *Othoitzaz.*

52. Othoitzada ceruco tresoren gakhoa.

53. Goardiaric eguin gabe othoitz eguiten duenac, arnegatzen dio entzuna icateco ezperantzari.
54. Guiristinoac behar du meditacionean bici eta haxa hartu, ixassoan arrainac beçala.

§. 10. *Norc bere buruari ukho eguiteaz.*

55. Bihotzie dohaxuena da bere buruaren ganic desamarratuena dena.
56. Ez da nihor Jaincoarentzat bici, bere buruari bethi hillez baicen.
57. Gure çorigaitzetan gure bihotza lotzen çαιο munduari.
58. Norc bere buruari ukho eguiten jakitea, da salbamenduco jakintassunic baitezpadacoena.
59. Cerbeit gure bihotzetic creatureri ematen diotegunean, Jaincoaren alderat ebasco bat eguiten dugu.

§. 11. *Humiltassunaz.*

60. Jaincoac contra eguiten diote urgulluseri, eta ematen diote bere gracia humilleri.

61. Ala humiltassunac arima azcartzen baitu debruaren contra.
62. Ez erran aphaltzen çaituztela : choilki çure lekhuari eta herruncan eçartzen çaituzte.
63. Banitatea da izpiritu apha baten, edo bihotz galdu baten seinalea.
64. Bere buruaren apha intzea, da ahanztearen bere fiña, lurra eta chichariac.

§. 12. *Gurutzeaz eta nahigabeez.*

65. Aski da ceruari behatzea, gurutzeric dorpheenac arin aurkhitzeco.
66. Guiristinoa hasten da Jesu-Christoren dicipulu içaten, noiz eta ere abiatzen baita haren pairamenetan pharte hartzen.
67. Gurutzeac dire guiristinoaren eguneco oguia.
68. Gurutzearen bidea da ceruco bidea.
69. Çorion handi bat da garraiatzea Jaincoac berac eman darocun gurutze bat.
70. Gueronec berechiricaco penitentziec ez dute hala hill arazten amodio propioa, nola Jaincoac egortzen dauzkigun gurutzeac.

71. Nahigabeac ditugunean, seguratuac
içan behar gare gurutzeficatzen
gaituenac, saindutzen gaituela.

§. 13. *Aberaxtassunen arbuialzeaz.*

72. Hobeago da guti Jaincoaren bel-
durtassunarekin, ecen ez behinere
assetzen ez duten aberaxtassunac.

73. Desira çacu guti, eta bethi aberax
içanen çare,

74. Erresacan eta milla injusticiez bilt-
zen den siguntcoa, akhabantzan ez
da Jaincoaz benedicatua içanen.

75. Lehiaz aberaxterat hari dena, ez da
inocent içanen.

76. Cembatenaz baitu guehiago abari-
ciosac, edo jalamanac, hambatenaz
nahi du guehiago.

77. Pobre aleguera guehiago atzematen
ohi da aberax dohaxu baino.

78. Aberax da, bere pobreciaz content
dena.

79. Nola guiristino batec desira detzake
aberaxtassunac, hec ematen di-
tuzten progotchu guehienac Jain-
coaren legueaz debecatuac direnaz
gueroz ?

80. Guïçona bethi dohacabe da, ez dakienean contentatzen probidentziac ematen diozcan ontassunez.

§. 14. *Amoinaz.*

81. Amoina confidentzia handi baten emaiteco gai da guiristino kharitatos bati.

82. Amoinaren gainean jarria dagoen etchea ez da behinere hondatuco.

83. Bihotz on batec badu bethi emaiteco; abariciosac ez du behinere deus.

84. Batzuec ematen dute berenetic, eta bethi aberax dire; bertze batzuec ebasten dute bertzerena, eta bethi pobre dire.

85. Jocoac eta ostatuac hondatu dute ecin condahala etche; amoinac ez du famillariac batere pobretu.

86. Baldin, azken juicioan, pobreac gure alde badire, gure salbamendua seguratua da; baldin gure contra badire, gure damnacionea ecin faltatua da.

§. 15. *Lecturaz edo irakhurtzeaz.*

87. Behar çaio behatu liburu on bati ceruco dohain bati beçala, eta tzar bati ifernuco present bati beçala.
88. Gure adichkideric hoberena, da liburu on bat; gureac erraten dauz-kigu, damustatu gabe, eta abisatzen gaitu, lausengatu gabe.
89. Liburu tzarrec irakhasten dute gach-taguin hilhakatzen.
90. Behar da mesfidatu liburu tzar batez, sugue batez beçala, ceinac goiz edo berant heriotzeco colnea ematen baitiote harekin dostetan hari dereneri.

§. 16. *Cofessioaz.*

91. Salbamenduco bidean behar da içan guidari bat, eta entzun leialki haren boça.
92. Cembatenaz baigare bekhatuan phulumpatuago, hambatenaz dugu cofessioa beharrago.
93. Cofessio ungui eguina da ceruco gakhua; cofessio gaizki eguina da ifernuco gakhua.

94. Cembatenaz ere baita norbait tentamenduaz atacatuago, hambatenaz du cofessio usua beharrago.
95. Bere bekhatuac cofessioan gordetzen dituenac, erremedioa poçoinerat gambiatzen du.
96. Damnatuen artean, ez da nihor bere bekhatuac cofessioan gorde letzakenic, baldin cofessatzea cilhegui balitzaio, ifernutic ilkhitzeco.

§. 17. *Azken finez.*

97. O herioa! hic hobekiago predicatzen daucuc mundu huntaco ontasunen ez deustassuna, predicari guciec baino.
98. On da maiz izpirituz goatea herioaren athetarat: han hurbillagotic ikhusten da eternitatea.
99. Ez dakigunean cein aldetarat itzul duda batean, herioa behar da consultatu.
100. Mundu huntan eguiteco dugun gucia, da, entseiatzea handic sainduki ilkhitzerat.
101. Bethi prest egon behar da, ceren

herioa ethorrico baita ohoin bat
beçala, gutienic uste dugunean.

102. Goicean herioaz trufatzen dena,
içan daiteke arraxean hartaz atze-
mana.

103. Bat bederac erran deçake : atzo
banintzen : bainan ez deçakenihorc
erran : bihar içanen naiz.

104. Menturac arrax huntan hil behar
çare; ez othe da ordu orhoitzeco
guiristinoki bicitzeaz?

105. Ez erran : *bihar*, menturaz ez da
içanen çuretzat biharric.

106. Heriotzeco orenean bereciki eça-
gutuco da cembat balio içan duen
curajac salbamenduco.

107. Nola bici, hala hil.

108. Heriotze gachto batec ez du erre-
medioric.

109. Hil bedi ene arima justuen he-
riotzeaz.

110. Nahi duçu ez beldurric içan azken
jujamenduco examina çorrotzaz?
Iduc eçatzu çure contuac bethi
prest.

111. Hain iciper baguine ifernuco sua-
rentzat, nola mundu huntacoa-
rentzat, nihor ez liteke damna.

112. Cerua irabaz, guciac irabaz; cerua gal, gucial gal.
113. Dembora emana çaicu laneco eta pairatzeco; eternitatea, descantsatzeco eta goçatzeco.
114. Çure lan eta harat hunat gucietan, orhoit çaite çure azken finez, eta ez duçu behinere bekhatu-ric eguinen.

Bertze cembeit sujiten gainean.

115. Mundu huntan dohaxu içateco eguiazco secretua, eta erran bade-caket, chicana, da ez nahi içatea Jaincoac nahi duena baicen.
116. Guciac usten direnean Jaincoaren amoreacgatic, guciac aurkhitzen dire Jaincoaren baithan.
117. Cembatenaz ere guehiago Jaincoac gure ganic galdetzen eta igurikitzen baitu, hambatenaz guehiago hozten da eta gureganic urrhuntzen, faltatzen diogunean.
118. Ez da deus chumeric Jaincoarentzat eguiten diren gaucetan.
119. Eguiterat goacena ez badakioke Jaincoari ofrei, ez da eguin behar.

120. Jaincoari ossoki ematen gaizcoean, gure buruac asco penen eta asco contzientziaco cimicoen guericen ecartzen ditugu.
121. Gure axekhabeetan, erlijoneac eguiten du gure contsolamendu gucia.
122. Probidentziaren eguiazco ume battec ez dio haïn urrhundic behatu behar ethorkiçunari.
123. Baldin, salbatzeco chedetan eguin gogo baduçu cembeit sacrificio, ez mundua consulta; hartaric guibelatuco çaitu.
124. Arinçaco bakhea, bazcari eder baratzen ez den bat beçala da.
125. Mundu gucia chumeegui da Jaincoacbaicen bethe ez deçaken bihotz batentzat.
126. Dioçu ea cein den ceruco bidea: hura da Jesu-Christoren urrhaxen seguitzea.
127. Dioçu cerurat goan nahi çarela: bainan hartzen duçu hango bidea?
128. Ez da bihinere utzi behar gogoahurritzerat, berthutearen bidean diren traben gatic; graciac guciac bentzutzen ditu.

129. Gogurritatea erorico handiez seguitua ohi da.
130. Itzul çaiten nahi duçun alderat; ez da descantsuric Jaincoaren baithan baicen.
131. Bada bide bat guiconari chuchena iduritzen çaiçena, bainan ceinac, funxean, beriotzerat baitarama.
132. Errechago da bekhatutic norc bere buruaren beguiratzea, ecen ez hartaric atheratzea.
133. Ez da nigarric eguin behar, Jaincoa ofentsatu denean baicen; ecen bekhatua da bakharic gure nigar-rac mereci dituen gauça.
134. Cembatenaz ere çure buruari bortcha eguinen baitioçu, çure passioneen guducatzeco, hambatenaz guehiago içanen duçu arima bakhean.
135. Gueçurti baten bicitzea da bicitze chedegabeco bat, eta confusionea eta ahalkea bethi ondotic dar-raizco.
136. Ichilic egoten jakitea, ederki mintzatzen jakitea baino hanitz progotchosago da.
137. Deus guti da ezti eta passient içatea

gauçac alde dohacenean; hala içan behar da oraino gurutzetan eta nahigabetan.

138. Baldin ez baçare ekharria unguia gaizkiarentzat bihurtzerat, ez çure buruari aguin guiristino ona çarela.
139. Gogoeta alferreri ukho eguitea, sacrificio handi bat da.
140. Parabisua edo ifernua, cein nahi dut hautatu?
141. Maitha Jaincoa bihotz guciaz eta lagun proximoa bere burua beçala; horra legue gucia.

AKHABANTZA.

Escaldun apheçac liburutto huni irat-chiki diozcan gauçac.

Maiz aditzeu da escal herrian errefaba hau. Nola cofessa, hala salba: eta nic diot: nola bekhatuen urrikia cofessatzeracoan içan, eta hala salba. Irakhur eçatzu beraz, ene Escaldun maitea, orai erraterat nohazkitzun gauçac, eta atchic eçatzu bethi gogoan.

INSTRUCTIONEA,

UNGUI COFESSATZECO

*Baitezpadaco diren disposicioneen
gainean.*

BEK Hathu mortal bakhar bat aski da gu bethicotz damna arazteco; eta bekhatu hura eguin duena ecin escapa dakioke çorigaitz ikhagarri horri, non ez den, hil baino lehen, Jaincoarekin berriz adichkidetzen. Ez da beraz deus munduan baitezpadacoagoric, nola adichkidetze hori. Bainen, nola hortarat hel? Penitencia co sacramenduaz, erran nahi da, bere bekhatuen declaracioneaz, eguiten çaiöelarie, behar diren disposicioneekin, aphez, bere aphezpicuaren ganie, cofessioen entzuteco, podorea errecibitu duen bati.

Cofessio on batec galdetzen dituen kalitateac cerra daitezke hirur hautan, ceinac baitire, ossotassuna, aithormen garbia, eta, gauça alferrac utziric, behar denaz contentatzea.

Ossotassuna datza cofessatzean bai bekhatuen nombrea, bai bekhatuaren mothagam biatzen duten circunstantziac; ecen horiec guciec laguntzen dute apheça bekhatorearen contzientziaz eguin behar duen jujamenduan. Nombreak denaz becembatean, behar da declaratu, aphur bat goiti beheiti, examina cin eta on baten ondoan, uste den beçala, erraten direlaric hitz hauc : gutichiago edo guehichiago. Baldin ohidura edo habituda gachtoa lucea içan bada, erraten da cembat dembora iraun duen, eta cembatetan astean erortzen guinen. Circunstantziez denaz becembatean, behar dire declaratu, bekhatuaren mothagam biatzen, edo haren malecia emendatzen dutenean. Ecen behar duçu çure burua eçagutaraci cembatetarainocoan baitzare faltiar edo hobendun eta hala; bada, hobendun çare gatiago edo guehiago, çuc bekhatu eguin duçun lekhuaren saindutassunaren arabera, çure caracterearen, edo çurekin edo çuregatic bekhatu eguin duen presunaren caracterearen arabera; bekhatu eguitean cinduen eçagutzaren eta borondate libro eta deliberatuaren arabera; bekhatu egui-

terat erakharri çaituzten motiboen arabera, ambicionea, higuintza, mendecua; çure bekhatuac içatu dituen seguida eta ondorio caltecorren arabera, escandalac, calteac; bekhatu eguiteco hartu ditutzun bideen arabera, gueçurrac, calumniac, bortchia eguiteac. Gucien buruan, ossotassun escas horrec ez du cofessioa alfer edo sacrilijo errendatzen, baldin behintzat bekhatuen ahanzte hori guerthatzen bada batbederaren nahia-
ren contra, ecen ordutic barkhatuac dire; choilki obligatuac gare hekien cofessatzerat gogoratethortzendirenean, edo berehala, baldin gauça premiazcoac badire, edo lehenbicio padaran, gauça chumeac badire, eta ecin cofessa baditezke, bertzeac nahassi gabe.

Aithormen garbiac edo cincerotasunac obligatzen çaitu, cofessatzean, bekhatuac batere ez gordetzerat; ecen hori laiteke Izpiritu sainduari gueçurraren erratea. Ahalke dohiacabe horren contra fermu içateco, ikhussi ondoan ez dela izpiritu flaco bat baicen ahalke horrec khordoca deçakenic, eta bekhatu mortal baten gordetzea içan daitekela asco sacrilijoen ithurburua, eguitzu

erreflexione hauc; çu cofessatzerat çohazcon presuna da guiçon bat çure flakecietarat, edo bertze cembeit handiagocotarat sujit dena : guiçon prestu bat balin bada, ez da menturaz bethi balacoa içatu, eta ordutic badaki bera lehenago urricalmendu beraren beharretan içatu dela : baldin bethi prestu içan bada, hura bethetzen duen Jaincoaren izpirituacez dioçoke inspira bihotz ontassun eta urricalmenduric baicen. Guiçon bat da bekhatorossen entzuten costumatua, ceinarentzat, holatan, ez baita deus berriric ez espantagarriric: guiçon bat da, ceinac, dakielacotz guiçonac bekhatu eguiteco duen flakecia, eta bere huxen aithortzeco duen ahalkea, guehiago mirexico baitu Jaincoac aithortzeco eman dautzun indarra, ecen ez hassarratuco baita çure herbaltassunaren contra. Apheçac berac segura deçake ez dioela deusec amulxutassun guehiago inspiratzen bere penitentarentzat, nola ikhusteac bertze baten baithan eçartzeco gogoric içan ez duen confidentzia, haren baithan baduela. Azkenean, guiçon bat da secreturic herxienaren atchikitzerat legue suerte guciac obligatzen dutena,

hain ungui, non, ez baita arraçoinic ez chumeric, ez handiric, çure luxic chumeenaren aguertzera behar deçakenic. Bertze alde, nahi becembat handi çacu cofessatzeco pena, gordetzen baduçu cerbeit, çure pena handiago baicen ez da içanen : eta eguiatz, cein içan daiteke estatu tristeagoric, presuna oraino erlijonea duen, eta bere huxac tribunal Sacratuan gordetzen dituen batena baino? Gaizki naiz Jaincoarekin, eta ez da hortan dudaric. Huna non diren aspaldico demboretan eguiten ditudan cofessioac eta comunioneac hain bertze sacrilijo icigari, eta ene obra on guciac galduac. Oraino bederen, ihes eguin ahal batioça bekhatu horren cofessatzeco premiari; bainan ez, hortarat beharco naiz, eta hain bertze demboretaco bekhatuen examinaren embraçuaz landan, cer irabaci içanen dut, ahalke berri bat baicen? Ecen, bai bekhatu gueriçatu hori, bai bertze hain bertze ahalkerekin erran ditudanac, guciac berriz beharco ditut balxan declaratu. Ez othe da bada hobe gogo onez armaturic, carga dorphe hori bere buruaren gainetic khentzea, azpian daucan desesperacione eta eximenarekin?

Ah ! ala orduan presuna arin guelditzen baita ! ala bat bedera bere penaz ungui saristatua baita ! orduan ez da , ez deusen beldurric , ez iraganaren berriz examinatzeric. Frogantza eguin duten guciec , hori aithortzen dute.

Cofessioaren simpletassunaz aditzen dut , behar direla gauça alferrac alderat utzi , eta erran behar direnac garbiki errateco artha içan. Batere condera luce hetaric , ceinetan dembora hainitz galtzen baita , solhas alferretan ; batere lagun proximoaren fama çaurt deçaketen accusacione hetaric ; batere declaracione ixa hetaric , ceinetan bekbatua troçatzen eta eztitzen baita. Mintza garbiki , erran gauça den beçala , ez deus emenda , ez deus guti , accusa segur dena , segur beçala , dudazcoa , dudazco beçala.

Disposicioneric bereciena , edo hobeki errateco , disposicioneric premiazcoena , norc bere bekhatuen absolucionearen errecibitzeco , da urrikia edo coutricionea. Badire cazu batzuec , ceinetan dispenstatuac içan baikitezke contzientziaren examinatzetico , bai eta ere cofessatzetic ; bainan contricioneaz denaz becembatean , ez nihoiz , ez nihon ez diteke

premiatzcoa içatetic bara. Deusec ez deçake haren placa atchic ; ez da obra onic haren orde eguin daitekenic. Çohaz lur saindurat, çohaz orthux Erromarat, eman bekiçu aita sainduacabsolucionea, horiec guciekin, çure nekhe, ahalke eta harat hunat guciekin, ez bacine cinki eta eguiazki ukhitua çure bekhatuen damuaz eta urrikiaz, ez cindagozke gutiago damnacionezco estatuan. Baldin galdetzen badautaçu cein diren eguiazco urriki horren kalitateac, eta cein bidez behar den ardietsi, ihardexico dautzut : eguiazco urrikiac berekin badakharke iragan bakhatuen biguintza cincinezco bat, eta borondate orobat cin eta fermu bat ethorkiçunean ihes eguiteco bai bakhatuari, bai hartarat daramaten occasione eta bide gucieri.

1.º Baldin cincinez bekhatna biguintzen baduçu, frogatuco duçu çure baitan damu min bat, bihotz khiras-tassun bat, senti cineçaken beçala, baldin, çuc nahi gabe ere, colpatu bacindu çure adichkideric hoberena. Ez çare contentatu behar, ahoz hainitz aldiz eguitea contricionezco actac, ascoc eguiten duten beçala, ceinec uste baitute

guciac akhabo direla, baldin hirur edo lau aldiz erraten badute: ene Jaincoa, cincinez urriki dut; ene Jaincoa, damu dut, ceren ofentsatu çaitudan, etc. Bainanez çaitetzke çure bekhatuez orhoit, hetaz barnetic damustatua içan gabe: diot *barnetic*, ecen, çure urrikiaren seinalatzeco, ez da baitezpada behar nigarric, haxgorapenic, suspiraric, aita bat, ama bat hiltzean, eguin cineçaken beçala... Campoco dolu horrec, hainitz laudagarria den arren, ez du eguiten urrikiaren funxa; ceren eta contricionea baidatza bereciki gure bihotzac bekhatuarentzat duen biguintzan, ceinac erakharri behar baicaitu Jaincoac placer dituen gucien eguiterat eta pairatzerat, nahiz bekhatu haren borratzeco, nahiz hari ihes eguiteco.

Holaco urriki batec cerratzen ditu bekhatu mortal guciac. Baldin bakhar batetarie ez bazine cincinez desamaratua, nahiz ekharria cintazken lehenago hiltzerat ecen ez bertzetan erortzerat, bakharharc berac çure cofessioa alfer errenda leçake eta iduc cintzake Jaincoaren exaicoan.

2.º Eguiazco urrikiac behar du bere-

kin ičan chede ona, erran nahi dut, hux beretan ez guehiago erortzeco deliberacione edo gogocunde fermua. Ecen, nola ičan deçake penitent batec bere bekhatuaz damu cin bat, non ez duen dembora berean haren guehiago ez eguiteco borondate fermu bat? Eta cerc ecagutaracico du borondate cin hura? Aguintzec, ala cembeit mobimendu onec othe? Aguintza horiec onac dire, mobimendu horiec onac dire; bainan ez da hori aski : bahar çaiote oraino aguintza horieri iratchiki deliberacione cin bat, eta goardia eta atzartassun bereci bat bekhatu eraguin dautzuten occasio-neeri ihes eguiteco.

Baldin ordean atchikitzen baduçu oraino çure baithan nahi gorde bat, edo orobat erdi nahi bat lekhu edo presuna galgarrien hantatzeco, Jaincoa ofentzaaraci dautzuten gaucen idukitzeco, sentitu bacintu ere beldurrezco edo damuzco mobimenduric handienac, çure chedea eta deliberacionea, ez dudaric ičan, alferra da eta engana corra, eta çure contricionea ez deus funx gabeco bat.

Cein dire urrikiaren ardiexteco bideac

edo moianac? Hec çuri irakhaxi baino lehen, baditut bi gauça çure beguien bichtan eçartzeco : lehena da, urrikiac behar duela bethi absolucionea aintzindu. Ez du beraz choilki haren errecibitzeco mementoan, eta gutiago hura errecibitu ondoan, norc bere baithan pitcharaci behar bere bekhatueu urrikia. Bigarrena da, çure urrikia, ona içateco behar dela içan ceruticacoa, erran nahi, behar duçula damu içan fedeac irakhas-ten dauzkitzun motiboen ariaz. Higuint-zea çure bekhatua, guertha araci dautzulacotz cembeit temporaleco çorigaitz, hala nola, gastigu bat, calte bat, eritassun bat, ahalke bat, hori litake bekhatua guiçon caraco arraçoinez higuint-zea : fedeac ez luke hor lekhuric. Hori litake contricione natural bat, pagano batec berac içan ahal leçakena. Nahi baduçu beraz çure huxen barkhamendua ardiexi, behar çare gorago altchatu, eta urrikitan sarthu erlijonezco arraçoinen ariaz, hala nola baitire beherago ikhus-sico ditutzunac.

Huna orai urrikiaren ardiexteco moianac. Badire bia : lehena da cembeit eguien gainean erreflexioneac eguitea ;

bigarrena , kharxuki othoitz eguitea.

1.º Çaude pentsatzen fedeac bekhatuaren gainean irakhasten dauzkitzun gaucetan.

« Fedeac irakhasten daut bekhatu mor-

» talac higuin garri bilhacatzen nauela

» Jaunaren beguietan , ene arima de-

» bruaren gathibo edo esclabo eguiten

» duela , khentzen dioela graciaren bicia,

» mereci arazten dauzkidala bethiereco

» gastigu batzuc : baldin estatu huntan

» hiltzen banaiz , ez da guehiago enetzat

» parabisuric : ifernua da ordutic ene

» eternitateco çortelazgarria! 2.º fedeac

» oraino irakhasten daut bekhatu mor-

» talac laidostatzen dituela Jaincoaren

» perfectione guciac. Holatan beraz , lai-

» dostatu dut haren majestatea , deso-

» bedituz haren leguiari , eta guehiago

» dena , haren beguien bichtan. Laidos-

» tatu dut haren saindutassuna , haren

» aintzinean eguinez , haur baten aint-

» zinean eguiterat ausartatuco ez nint-

» zena. Laidostatu dut haren ontassuna ,

» arbuñatuz haren ungui eguinac , eta

» harc eman guciez baliatuz , haren da-

» mustatzeco. Baldin guiçon batec bere

» laguna molde hortan tratatzen balu ,

» cer nioke guiçon hartaz ? Ene eskerga-

» betassuna chumeago othe da bada ,
 » Jaunaren contra dohalacotz eta haren
 » ungui eguinac ene eçagutzaz gorago
 » direlacotz?... 3.º Azkenean , fedeac
 » irakhasen daut bekhatu mortala içatu
 » dela Jesu-Christoren heriotzearen
 » ithurburu bakharra ; bekhatu mortala
 » eguin dudan aldi bakhotchear , erre-
 » berritu dudala haren passionea , eta
 » berriz ene baithan gurutzeficatu du-
 » dala. Ez diot beraz guehiago ene
 » buruari behatu behar Jainco hiltzaille
 » bati beçala baicen ; horra Jaincoac
 » certzat naucan , ene bekhatutic
 » hunat. »

*Ez çaitecela contenta erreflexione
 horien erresacan eguiteaz ; irakhur
 eçatzu behin baino guehiagotan , çure
 izpirituan erabil eçatzu , eta bara çait
 guehienic ukhituco çaituztenetan.*

2.º Urrikiaren ardiexteco moianic
 premiazcoena , ceina gabe erreflexione
 guciac alferrac bailitezke , da othoitza.
 Contricionearen gracia Jaincoaren do-
 hain bat da. Haren ardiexteco , ez da
 aski ahoaren idekitzea , orhoitzea haren
 beharretan garela ; lurreco ontassunac
 ez dire horren merke ematen ; nola beraz

uste ičan merke emanen çaiżkigula ceruco ontassun, milla aldiz baliossago direnac! Yo beraz çure Jaincoaren athea; yo çagu confidentziarekin, eta kharxuki, eta idekico çaitzu. Oihu eguiocute bereciki Jesusen eta Mariaren bihotzeri. Erraçu maiz ebanjelioco publicanoarekin: *Jau-na, urricai nakiçu, ceren bekhatoros handi bat bainaiz.* Harc beçala humilki eta confidentziarekin othoitz eguinez, hura beçala entzuna ičanen çare.

Jaunac ez diote errefusatzen urrikiaren gracia hura behar den moldean galdetzen dioteneri; baina gauça segura da ez diotela ematen, urriki hartaz khasu guti eguiten duteneri, cer den eta certan datzan jakiteaz penetan ematen ez direneri, hura ezpainez choilki galdetzen duteneri. Çutaz denaz beçambatean, ez çaitecela contentia haren hozki galdetzeaz, eta behin bakharric galdetzeaz. Baldin behintzat, dembora lucia balu ez çarela cofesatu, ohidura edo habituda çaharrac bacintu phorroscatzeco, conseilla lieçaçuket erran araztea chede hortan cembeit meça, arrosarioaren erratea, ez behin, baina aste osoz. Helas! cer ez guineçake

eguin, baldin behar baguine presondegui batetarikilahi, edo gorphutzeco eritas-sun batetarik libratuac ičan?

ABISUAC.

Orai contricionearen premiaren gainean erran diren gaucetarik, huna cein contsekontzia bat bederac errechki athera detzaken.

1.º Tribunal sacratuac hux chumeric baicen ez daramaten presunec, hetaz urrikiric ičan gabe, alferretan errechibitzen dute absolucionea; erran daiteke ere, hartaz usaja gachto bat eguiten dutela : horri dagocola, bere arduraco cofessioari behar diote iratchiki bicitze iraganeco cembeit hux handi, ceinentzat higuintza saindu bat contzerbatzen ohi baitute.

2.º Contzientziaren examinatzean edo miratzean, ez da behar dembora gucia iragan bekhatuen bilhatzen; dembora haren pharte on bat behar du bat bederac hartu, bere baithan bere huxen damuaren eta urrikiaren sor arazteco, Jaincoaren graciarekin batean.

3.º Enganio handi bat da, errechki

bekhatu eguitea, erranez : *Cofesatuco naiz*; ez da aski cofesatzea, behar da oraino bereciki eta gucien gainetic urrikia içan. Bada, urrikiaren gracia ez da guizonaren nahiaren meneco; Jaincoac bakharric bere escutic dauca, eta ez dio nihori çor. Orai, erran dieçadaçu, urriki horren ardiexteco, moian on bat othe da, haren gainean phermatzea eta condatzea, bekhatu eguiteco? Maiz erraten aditzen da : *Bekhatu bakhotchari urricalmendu* : horrec eran nahi du : *Bakhatu bakhotchari barkhamendu*, *baldin hartaz eguiazki damu badugu*. Bainan ez da aditzen erraten : *Bekhatu bakhotchari urrikia*; *bekhatu bakhotchari*, *urrikiaren gracia*, *urrikiaren segurantza*. Horra bizkitartean cer behar liteken ausarki bekhatu eguiteco.

4.º Enganio handi bat da oraino hanitz khechatzea, bere bekhatuen errateco penaren ariaz, eta hetaz içan behar den damuaz arras guti bere buruaren penetan ematea. Dudaricgabe, çorigaitz handi bat liteke norc bere bekhatuen gordetzea ahalkez edo maleciaz, holatan sacramendua profanatua litekenaz gueroz; bainan, urrikia escas

denean, profanacione horiez da gutiago guerthatzen, hain icigarri ez den arren, nola bekhatuac gordetzean.

Qu behintzat, baldin behinere tentatua bachine cofesioan cembeit bekhatuen gordetzerat, othoitz cintzaket goardia emateaz orai eguiterat nohan erreflexioneri, eta çure buruari errateaz.

« 1.º Declaratzerat ecin ausarta nai-
» teken hux hau eçagutua da Jaincoaz
» eta aingueruez : ahalke guehiago othe
» da haren eçagutaraztea Jaunaren mi-
» nistroari, ceina baita guiçon bat, ni
» beçala? 2.º Goiz edo berant beharco
» dut aithortu, edo harekin hil : arte
» hortan, cembatenaz ere errecibituco
» baitut absolucione guehiago, hamba-
» tenaz eguinen dut sacrilijo guehiago,
» hambatenaz guehiago gostaco çait
» aithor hori. 3.º Baldin çorigaitzean
» hiltzen banintz estatu huntan betbe-
» tan! ô Jaincoa! cer bilhaca nintake!
» Secreturic herxienerat obligatua den,
» eta niri absolucionearen emateco po-
» dorea duen aphez bati declaratzerat
» ecin ausarta naiteken bekhatu hau,
» içanen da arguitan eçarria mundu
» guciaren bichtan. Ahaideec, adich-

» kidiec, lagunec, guciec jakinen dute.
 » Eta hori baino lazgarriago dena,
 » aguertze publico hori ez da baliatuko
 » nere ahalkez estaltzeko baicen, deuse-
 » tan ere gutitu gabe merecitu iñanen
 » ditudan gastiguac, ceineri orai ihes
 » eguin baitioçoketet, ene buruari bort-
 » cha aphur bat eguinez. »

Ez deçaçula ahantz hux hori ecia
 barkhatua iñanen çaitzula hartaz eguinen
 duçun aithor humilaren ariaz baicen.
 Hori da Jaincoac çure ganic galdetzen
 duen lehenbico erreparacionea, çure
 punitzecotzat jastatu duçun atseguin
 madaricatuaz. Emoçu beraz ungui çure
 gogoari, çure ontassun guciac pobreri
 emanic ere, hermitau batec becembat
 penitentzia eguinic ere, çure huxaren
 aithortzetic dispensatua içateco, ez
 cineçakela haren barkhamenduric
 ardiex.

Huna san Antoninoc eguiten daucun
 condera edo historio bat; medita çachu,
 eta huntaz balia çaite : « Nechcatcha
 » gazte batec eguin cituen bakhartassu-
 » nean bekhatu ahalcagarri batzuc,
 » ceinen bere cofesorari declaratzeco
 » bekhokiric ez baitzuen behinere iñan.

» Bere contzientziaren cimicoez asikia,
» eta ez jakinez cer eguin heien ithot-
» zeco, sarthu cen comentu batean. Uste
» çuen bere burua mortificacionez ceha-
» tuz, barura baruraren gainean egui-
» nez, othoitzari bethi jarraikiz, bere
» huxac borratuco cituela, cofesioan
» aithertu gabetarie. Hain sainduki
» campos bici cen, non, bere botuac
» eguin eta, dembora laburric artean,
» comentuco buruçaguitzat hautatua
» içan baitzen. Molde berean bethi
» sacramenduac hantatzen cituen, içan
» gabetarie behinere indarric mihia bethi
» amarratu cioen ahalke gachto haren
» bentzutzeko. Azkenean, penitentzia-
» ren garratztasunec eta barnetic hirat-
» zen çuten penec jar araci çuten eri.
» Azken orenaren hurbilzeac emendatu
» cituen haren bihotzeko nahasturac eta
» khechaguneac, bainan ez cioen gogo
» eta animo guehiago eman gordeac
» çauzcan bere bekhatu heien cofesatzeco
» Hitz batez, errecibitzen ditu azken
» sacramenduac, bethi atchikiz carga
» hiragarri hura bere contzientziaren
» gainean. Azken haxa etchatzen du,
» eta guciec ceruan daucaten demboran,

» ehortzia da ifernuan... Handic cembait
 » dembora laburren buruan, aguertzen
 » çaio bere seroretaric bati, ceina bait-
 » zagoen othoitzean, haren hobiaren
 » aldean. *Ez enetzat othoitzi eguin,*
 » diotza, boça dolamenezco batekin,
 » *damnatus naiz. Cer!* dio serorac,
 » ikharaz flacatzeco menean, *cer! çu*
 » *damnatus, eneama!... Çu hain sain-*
 » *duki bici içan çarena! Hain bertze*
 » *penitentzia eguiten cinduen!*... *Cer*
 » *bilhacatuco gare beraz gu! .. Badi-*
 » *take,* dio seroren burucagui cenac,
 » *çuen artean bici içan naicen campoz*
 » *eta iduriz prestuki eta garrazki;*
 » *bainan horiec guciac ez çaizkit*
 » *deusetaco baliatu. Içan dut çori-*
 » *gaitza cofesio gucietan gordetzeco*
 » *haurtassunean bakharric eguin ni-*
 » *tuen lohikeriazco bekhatu batzuec;*
 » *horra certaco naicen damnatus....*
 » Guero, oihu lazgarri batekin, dio
 » oraino: *Eta hori eternitate bateta-*
 » *cotz!... Ordu berean, suntsitzen da.»*

MOTIBOAC

*Norc bere baithan urrikiaren sor
arazteco.*

1.º *Jaincoaren majestatea*, ceinaren contra althatzeco auzartzia içan baitu creatura arbuïagarri eta haren beguietan ez deus bat den batec. Baldin eguia bada, duda ez daiteken beçala, bekhatua dela Jaincoaren gaitz soberanoa, Jaincoaz eguiten den mezprecio bat, creaturaz Jaincoaz baino khasu guehiago eguitebat, cer laido ez da, molde hortan haren contra althatzea, eta haren nahi adoragarria gure passionearen intresaren azpian eçartzea?

2.º *Jainco saindu eta garbi baten justicia ikhagarria*. Compreni othe daiteke eta contsidera, laztu gabe, nola Jaincoac cerutic arthiki eta lecean hondatu dituen aingueruac, urguilluzco bekhatu bakhar baten gatic, eta hori, urrikitan sartzeco demboraric heieri utzi gabe? Nola desobedientzia bakhar baten gatic, khasatu duen lehenbicico

guìona lurreco parabisutic, nola bilhuci duen bere pribiliyo gucietaric, eta heriotzerat condenatu bere ondoco guciekin? Cer gastua! cer mendecua! bizkitartean Jaincoaren jujamenduac gucenac dire eta çucentasuna bera. Nola, desobedientzia haren borratzeco, aita eternalaren semea behar içan den aphaIdu eta ez deustatu, ceren Jainco baten beheramenduac baitziren choil gai Jainco baten loriaren erreparatzeco? Nola ez den contentatzen bekhatuaren gastigatzeaz mundu huntan dembora batetaco penez? Bainan punitzen du aphaur batetaco bekhatu hori bethiereco gastiguez; bizkitartean gastigu horiec ez dire nihola ere sobra bekhatu horrentzat.

3.º *Jainco baten ontasun mugarri gabea*, ceinac unguieguinez gairididuran fagoratu baigatu. Gauça mirexteco bat da guc hunen bertze meditacioneen beharra içatea, sentitzecotzat behinere ahantzi behar ez guindukena. Jainco creatzaille bat, Jainco contzerbatzaille bat, Jainco erresketatzaille bat, nausi on eta bere cerbitzarientzat emancor bat, aita samur eta bere haurrentzat urricalmenduz bethe bat: cembat arra-

coin hura gure amodioaren jabe errendatu behar luketenac! Baldin oraino amodio hori errefusatzen badiogu, irakhux deçagun bada ea ceren beharra duen, guretzat maïtagarri içateco, eta cer eguin beharco çuen, gure bihotzaren irabazteco. Eguiazki, guresorhaïotasuna Jaincoaren misericordiac becin ecin com-prenituzcoa da; ungui ixua eta eskher gabea içan behar da ez maitatzeco gure amodioa hain bertze moldez mereci duen Jainco bat.

4.º *Jaincoaren guri barkhatzeco errechtasuna*; ecen errechago da harekin bakhetzea, ecen ez damustatu guinduken ungui eguille batekin. Eguia da beraz badudala oraino ibes lekhu bat çure urricalmenduan; ez çare oraino niri barkhatzen unhatu, ô Jainco on eta errecha, ceina beldur baitzare gal araz dieçaçuten graciaren eguiteco padara; ene libertatea lausengatzen çuen pacientzia horrec ukhitzen nau eta amodioz bethetzen.

5.º Azkenean, baldin horietaric deusec ez banau ukhitzen, ene sorhaïotassuna bera balia bekit, ene dolorearen eta damuaren pitch arazteco. Ene dohakha-

bea! galdu othe dut bada sentimendua eta arraçoina, gracia galtzearekin batean? Deusec ez nau ukhiten; ez beldurrac, ez amodioac; ez othe dute ene desleialtassunec gaindi eguin, eta Jaunac ez othe nau abandonatzen? Lurreco chichari batec içatu du ausartzia ceru lurren creatzaillearen contra altchatzeco, eta ez deçake edo ez du nahi bere atrebentziaz damuric içan! Milla aldiz arbuïatu dut, laidostatu dut enetzat bere bicia eman duena, eta eskhergabetasun hain beltzac ez nau lazten! Ifernurat erortzeco menean naiz, mement guciez hil naiteke, eta ez naiz ikharatzen! Ez nituen erreflexione horiec guciac eguiten damustatzen nuen demboran; bainan orai odol hotzian behatzen diotet eguia horieri, eta ez naiz nihola ere khantitzen? Galdua othe naiz bada erresurtsaric gabe?

Içan çainte eçagutzaz bethea Jaincoac eguin dauzkitzun on gucientzat, eta bereciki, ceren penitentziazco sacramenduan aphaindu edo preparatu dautzun erremedio bat çure eritassun gucientzat.

Cer eskherrac ez darozkitzut çor, ô

ene Jaincoa, ceren, ene exaicoaren ondoan, çurekin adichikidatzeco moïanac ematen dauzkidatzun? Guti cen çuretzat ni bathaioco ur sacratu angarbitu içatea, aphaintzen dautaçu oraino bertze ur bat penitentziazco sacramenduan, ene gachtakeria gucien garbitzeco. Hortaracotz, eman dioçu Eliçari, apostoluen presunan, bekhatuen barkhatzeco bortherea. Cer ontasun çure baithan, eta cer progotchu bekhatorosentzat, çuc establitu içatea bethi idekia dagoen gracien tribunal bat! Egon othe naiteke ukhitua içan gabe çure amodioaren seinale handi hortaz? Ni, ni urhundu naiz çure ganic, çure legue saindua mezpreçatuz, eta çu çare, ene bilhatzeco, lehenbicico urhaxac eguiten ditutzuna. Urricalmenduzco aita, ontasuna bera çaren Jaincoa! Çaren horietaz bethi benedicatua. Agrada bekiçu goan nadin escaintzen dautaçun ihes lekhu hortarat; bainan ez deçaçula permeti eguin deçadan, eskergabetasun berri batez, usaia gachto bat, salbatzeco ematen dautaçun moïan handi hortaz.

*Huna oraino, urrikiaren sor arazteco,
bertze molde bat.*

Bat bederac, bere contzientzia arthoski miratu eta examinatu ondoan Jaincoaren eta Eliçaren manamenduen gainean, bekhatu capitalen gainean, bere estatuco edo ohidurazcoen gainean; gogorat era-kharri ondoan, ahalaz, heien nombrea eta circunztantziaric berecienac, behar du eguin humilki, confidentziarekin eta kharxuki othoitz hau :

« Errekeritzen çaitut, ô ene Jaincoa,
» urrical nakiçu; oihuz nagoco çure
» misericordiaren hedadura guciari. In-
» daçu, othoi, ene bekhatu gucien hi-
» guintza ossoa eta urriki cina. Bat
» eguiten naiz Jesu-Christorekin, hastiat-
» zecotzat ene bekhatuac, harc Olibetaco
» baratzean, nigarretan hastiatu dituen
» beçala. Phorrosca çaçü ene bihotza,
» ô ene Jaincoa, eta bethe çaçü urrikiric
» minenaz : gracia balios hori galdetzen
» dautzut salbatzaille dibino horren
» merecimendu neurri gabecoen ariaz,
» Maria sainduaren arartecotasunaz,

» ceina baita bekhatoreen ihes lekhua,
 » bai eta ere aingueru eta saindu gu-
 » cienaz. »

Othoitz horren ondoan, bat bederac eguin behar ditu, bakharric, bere baitan eta astiroki, erreflexione hauc, bederen oren laurden on batez.

« Huna dembora handia ene Jaincoa damustatzen dudala, eta aita on narc jasaten nauela, ene bekhatuac nombre gabeac eta icigarriac diren arren! Baldin haren escu urricalmenduxua mement bat ere baratu balitz ene sustengatzetic, nereac eguin çukeien eternitatecotz!....
(Behar da hemen aphur bat baratu.)

Non içanen nintzen orai? Ez nuke bertze partaïaric ifernuco sukhar mendecariac baicen. Çaren beraz benedicatua, ô Jainco amulxua, ceren beguiratu nauçun hain çorte triztetic, bertze hainitz ez beçala, ceinec çu nic baino gutiago damustatu ondoan, pairatuco baitute bethi tormentezco lekhuan! Ez, Jauna, ez duçu nahi bekhatorearen heriotzea, bainan bai cure ganat itzul eta conberti dadin. Ukhitua çure ontasunaz, ceinaren efetuac egun guciez frogatzen baiditut, eta çure misericordian confi-

dentziaz bethea, heldu naiz çure aint-
zinean, ceren damustatu çaitudan, urri-
kitan sartzerat.

« Naicen beçalaco dohacabea ! Norc
compreni ahal leçake ene hobenen beltz-
tasuna ? Norc heien nombrea conda
ahal leçake ? Cer eguin dut bekhatu egui-
tean ? *Quid feci* ? Cer galdu dut ? *quid*
amisi ? cer mereçitu dut ? *Quid pro-*
merui ?

» I.º Cer eguin dut ? *Quid feci* ? Da-
mustatu dut ene Jaincoaren handitasuna
eta ontasuna ; ni, ez deus arbuïagarria,
lurreco chichari mezpreçagarria, atre-
bitu naiz majestate gucizco Jaincoaren
contra altchatzerat ! cer escudantzia ! cer
ausartzia !... (*Bara hemen aphur bat.*)

» Arbuiatu ditut haren ganic erre-
cibitu nituen unguieguinac. Enebiciaren
lehenbicico mementetic orai arteraino
Jaunac fagoratu ninduen ontasun suerte
guciez ; eta nic, fagore hetaz uklitua
içan behar bidean, ahantzi ditut, eta
hain bertze ungui eguin ez ditut eçagutu
nombre gabeco ofentsez eta laidoez
baicen : ez naiz beraz eskhergabetasu-
nezco monstro bat baicen... (*Bara hemen*
aphur bat.)

» Cer eguin dut oraino ? Causatu diotzat Jesu-Christo, ene salbatzailleari tormenta eta laido suerte guciac. Jesus maitea ! certaco ichuri duçu Olibetaco baratzean odolezco eta urezco icerdi hura ? Helas ! ene gachtakeriec bethe dute çure arima khirastasunez. Çure bekhatuec ala enec çure gainerat jaux araci dituzte Jerusalemeco carriketan jasan ditutzun ahalke eta tratamendu cruelac ? Ah ! enec içan dire horien gucien ithurburua. Ene crimac nahi içan ditutzu borratu dolore hetaz guciez. Norc arantzez khoroatu çaitu ? Ah ! aithortzen dut çure aintzinean, ene gogoeta infameec. Norc çallacez bisaia cehatu dautzu ? Norc kherruz estali darotzu. Ene hantphurutasunac, ene orgulluaren pretentzione çoroec. Ene accione gachto guciec, ene urhax hobendunec cilhatu eta itzatu dituzte çure oinhac eta çure escu sacratuac. Nola ecin irakhur netzake bihotz lantzaz erdiratu hortan ene desircunde criminalac ? Bai ! gorphutz cehatu, gorphutz odolstatu horrec accusatzen nau, eta bortchatzen aithortzerat berri berritan

gurutzeficatu dudala Jaincoaren semea...
(*Bara hemen aphur bat.*)

Cer! ene erresketatzaille guciz amul-xua, hortarainocoan icatu othe naiz bada gachtaguin eta cruel çure alderat? Helas! nola atrebitu naiz escu hiltzaille baten pausatzerat Jainco baten gainean, ene salbatzaillearen, ene aitaren gainean? Ah! ala erreflexione hori erdiragarria baita! Cer erregreta ez daut inspiratzen! ô bekhatua, ala hire higuin garria! Certaco ez haitzaket higuin nahi nuken becembat! ô bekhatu madaricatua! betan bilhaca araci nauc aita hiltzaille eta Jainco hiltzaille!... (*Bara hemen aphur bat.*)

» 2.º Cer galdu dut bekhatu eguiteman? *Quid amisi?* Helas! guciac galdu ditut. Ez du hain lazter bekhatuac ene arina liçundu, non bilhuci bai nau bathaïoco inocentziaz. Cer caltea, ô ene Jaincoa, cer caltelazgarria. Bekhatuaz debruaren esclabo bilhacatu naicen becin sarri, galdu dut ene Jaincoaren adichkidetarena. Bekhatuac khendu dauzkit bildu nituen merecimendu guciac eta ene obra onen fruituac. Cer içan daiteke trizteagoric, naicen beçalaco creatura erro-

mesa! Bere creatzaillearen fagoreez gabetua icatea!... Cer diot? hura exaitzat icatea! ican othe da deus egundaino ikharagarriagoric, arraillagarriagoric?
(*Bara hemen aphur bat.*)

» Jesu-Christoren primu lagun nintzen; ceruco erresuma ican behar cen ene partaia; ene bekhatuec cerratu dattet hango athea. Neronec ene buruari herxi diot: ene faltaz aurkhitzen naiz hautatuen nombretic khendua icateco irriscuan. O ikhuscari hiragarria!....
(*Bara hemen aphur bat.*)

» Lurreco ontasun gucien jabe banintz ere, mundu huntan jasta daitezken abantail eta gurikeria guciez goçatzen banintz ere, ene Jaincoa galdu dudan phontutic, ez çait deus guehiago guelditzen; ene buruari ene bekhatuez cerratu diodanaz gueroz cerua, cer çorion iguriki deçaket? O bekhatua! bekhatu biguina, ala calte hainitz eguin baidautac! Nola aski hastiatuco ahal haut?... (*Bara hemen aphur bat.*)

» 3.º Cer merecitu dut, bekhatu eguitean? *Quid promerui?* Merecitu dut ene Jaincoaren presentziaz bethicotz gabetua icatea; merecitu dut erretzen

egotea debruekin eta errefrogatuekin,
bethiereco kharren erdian.... (*Bara
hemen aphur bat.*)

» O çorte auhendagarria , eta ene
nigar guciac galdetzen dituen! Cer!
iraupenic gabeco cembeit placeren gatic,
cembeit ontasun iragancorren gatic, ene
passioneac satisfatzea gatic, aski çoroa
içatu naiz bada ene buruaren ifernuco
supplicio ikharagarrietarat condenat-
zeco !!! (*Bara hemen aphur bat.*)

» Beraz bekhatuac bilhacaaraci nau
ene buruaren exaiic handiena eta crue-
lena. O bekhatua! hi haiz beraz ene
gaitz soberanoa, ene Jaincoaren gaitz
gucien gainecoa haicen beçala! Alferretan
aguertuco nauc guiconen beguietan,
aberax, dohaxu, ohoratu: hire gathibo
içanen naiceno, ez nauc gutiago içanen
eternitate dohacabebaten lastima gucieri
destinatua den bictima bat. Barkha-
mendu eske nagotzu, ô ene Jaincoa!
ungui comprenitzen dut ene bekhatuen
higuintzeco, eta hetaz ene bici gucian
penitentzia eguiteco premia. Sobre burus
oraino, baldin bide hortaz misericordia
ardiexten badut! Bai, ene Jaincoa,
handizki dama dut ceren damustatu

çaitudan, ceren çu baitzare guciz ona,
guciz maitagarria, eta bekhatuac despla-
cer eguiten dautzuna; hartzen dut
borondate fermu eta cin bat, çure gra-
ciarekin batean, ez guehiago bekhatuac
eguiteco, eta eguinac ahalic lazterrena
cofesatzeco.

BICITZECO ERREGUELA

Lehenbicico comunionearen ondoan.

GOGOCUNDE EDO DELIBERACIONE JENERALA.

ENE eguinahal guciac eguinen ditut,
bethi graciazco estatuan irauteco. Lehe-
nago hil, ecen ez behinere bekhatu
mortal bakhar batean eror. Lehenago
ere hil, bekhatu benial bakhar bat ene
nahiz eguinen dudan baino.

*Ihes eguioczu bekhatuari, sugue
bati ihes eguiten çaioen beçala, dio
Escriutura sainduac.*

GOGOCUNDEAC EGUN BAKHOTCHECO.

I. *Jaikitzea.*

Jaikico naiz egun guciez oren erre-
guelatu batean, ahalaz. Ene lehenbi-
cico eguincundea icanen da gurutzearen
seinalea, ene lehenbico hitza Jesusen
eta Mariaren icen sainduac, ene lehen-
bico gogoeta Jaincoari ene bihotzaren
ematea, eta hari ene buruaren ofreitzea,
egun hartan haren ungui cerbitzatzeco.

Jaikico naiz berehala, besthituco naiz
lazter eta modestki, eta ez dut jasanen
ene egunaren hastapena ican dadin
alferkeriaren debruarentzat.

*Emotzu Jaunari çure egunaren
hastapenac, ecen nor ere hartaz
yabetuco baita lehenic, eta harena
icanen da oso osoa, dio Jondoni Jauni
Climacoc.*

II. *Goiceco othoitza.*

Besthitu eta berehala, jarrico naiz
belhaunico ene gurutzeficaren edo
cembeit imajina sainduen oinhetan, eta

erranen *Catichiman* edo *Exercicio izpiritualean* den goiceco othoitzaz, attentionerekin, errespetuzki eta debotki, Jaincoari mintzo naicela orhoituric.

Gogorat erakharrico ditut Jesu-Christo, gure Jaunaren litz hauc; *cer ere galde eguinen baitioque ene aitari ene icenean, eta hura emanen dautzue*. Galdetuco diozcat beraz Jaincoari fidantziarekin, Jesu-Christoren icenean baitezpada behar ditudan gracia guciac.

Ene goiceco othoitzari iratchikico diozcat fedezco, ezperantzazco, eta amodiozco actac, ceinac guiristino bakhotchac maiz eguin behar baititu.

III. *Lectura edo irakhurtze meditatua.*

Mundu gucia, dio Jeremias profetac, *nahasmenduric edo desolacioneric handi*enean datza, *ceren ez baita ni hor bere bihotzean barna sartzen denic*.

Nahi diot çorigaitz horri ihes eguin, eta hortaracotz, costuma hartuco dut, egun guciez, othoitzaren ondotic, eguiteco lectura bat, hala nola, *meditacione chumeetan*. Eguinen dut goardia emanetz eta astiroki; dembora berean,

beguistatuco dut ene bicitzeco moldea
edo ene conduita, ikhustecotzat ea ira-
khurtu ditudanen araberacoa den ;
akhabantzán, gogocunde onac hartuco
ditut egunaren ungui iragateco, eta
eçarrico ditut Biryina sainduaren lagunt-
zaren azpian, erraten dudalaric : *Sub
tuum præsidium* edo *Agur, Maria*, etc.

IV. *Lana.*

Lanean harico naiz ene estatuaaren
arabera, eta behinere ez naiz egonen
deusic eguin gabe, orhoitzen naicelari
*alferkeria gachtakeria gucien ama
dela*, Izpiritu sainduac dioen beçala.

*Lanean hari ez denac, ez du jan
behar*, dio Jondoni Pauloc.

*Choria sorthua da airean ibiltzeco,
et guiconan laneco*, dio Job sainduac.

Lanari lothu baino lehen, ofreituco
diot Jaincoari, gurutzearen seinaletic
hasiz, hari bere benedictione saindua-
ren galdezeco. Noicetic noicerat erre-
berrituco dut ofrenda hori, hiala nola,
orenac jotzen aditzean.

V. *Othruntza.*

Ene othruntzac santificatzecotzat ,
erranen dut bethi jan aintzineco othoitza,
bai eta ere jan ondocoa ; eta atzarria
egonen naiz , ez ithoca jateeo , ez eta
sobraniozki ene guticia bchar gabecoen
complitzeco.

VI. *Dibertimendua.*

Dibertitzeracoan , axeguin inotent
hura Jaincoari ofreituco diot , galdetzen
diodalaric , gracia haren ez damustat-
zeco. Abusatuco naiz alegueraki , bainan
sobraniaric eta demboraren galtzeric
gabe.

Ihes eguinen diotet dibertimendu erli-
joneaz debecatuac diren , edo ni cembeit
irriscutan edo bekhatuzco occasionetan
eçar naçaketen gucieri.

*Aleguera çaitezte bethi Jaunaren
baithan , dio jondoni Pauloc.*

VII. *Lectura ona.*

Eguinea dut , ahal badut , egun

guciez, edo bederen, noicean behin;
bazcal ondoan, lectura laburto bat,
liburu on batean, hala nola, sainduen
bicitzean, edo bertze cembait liburu
cofesorac gomendatuco dautanetan.

VIII. *Biryina sainduaren alderaco debocionea.*

Ene bicitzeco egun guciez, ohoratuco
dut Biryina guciz saindua molde bereci
batez. Nola behinere sopra ohora deça-
ket, Jaincoaren semeac berac, guiçon
eguitean, bere amatzat hautatu duena,
eta creatura guciez gorago altchatu
duena?

Maitatuco dut ene bihotz guciáz, ene
ama eta ametan den hoberena beçala,
ceinac ni bere haurizat hartu bainau,
calbarioaren gainean, gurutzearen
oinhetan, jasaten cituen doloreen
erdian.

Ene pena eta axecabe gucietan, ene
tentacione gucietan, haren ganat goa-
nen naiz ihesi, haur on batec bere ama-
rentzat duen fidantzia guciarekin.

Azkenean, hartzen dut chede cin bat,
egunic iragaterat ez uzteco, hari cem-

beit othoitz labur eguin gabe , hala
nola arrosariotic hamarreco bat.

*Jaincoac , guri ematerat deliberatua
den gauça guciac , nahi du errecibi
detzagun Mariaren escuetaric , dio
san Bernatec.*

IX. *Sainduen alderaco debocionea.*

Içanen dut debocione bereci bat san
Joseph, Jesu-Christoren aita norentzat,
ene aingueru beguirailen onarentzat, ene
patroin sainduentzat ; bere laguntza
maiz galdetuco diotet, eta entseiatuco
naiz bereciki haren merecitzerat, hekien
berthuteac imitatuz.

X. *Arraxeco othoitza, examina.*

Eguna akhabatuco dut, hasi dudan
beçala, erran nahida, othoitzaz: erranen
dut, ahalaz, *diosesaco Catichiman* edo
Exercicio izpiritualean aurkhitzen den
arraxeco othoitza.

Eguinen dut arthoski eguneco ac-
cione, hitz eta gogoeta gucien gainean
contzientziaren examina. Jaincoari bar-
khamendu galde eguinen diot, contri-

cionezco acta batez, eguin dituzkedan huxez, e a gogocunde onac hartuco ditut, hekieri biharamunean ihes eguiteco.

XI. Oherat goatea.

Lokhartu baino lehen, emanen diot ene bihotza Jaincoari; ene azken accionea icanen da gurutzearen seinalea, ene azken hitza Jesusen eta Mariaren icen sainduac; entseiatuco naiz cembeit gogoeta onetan lokhartzerat.

Caudezte bethi prest, ceren guiçonaren semea ethorrico baita uste ez duçuen orenean, dio Jesu-Christoc.

GOGOCUNDEAC ASTE BAKHOTCHECO.

I. Arthoski betheco dut eliaçac fidel gucieri igandetan eta obligacionezco bestetan meçaren sainduki entzuteco ematen dioten manua, eta orhoituco naiz, arraçoïn onez landan, herritar on baten meça haren herrico meça dela.

II. Lehenbicio comunionea eguin

dudan arren, ahalaz aurkhituco naiz catichiman.

Han guehiago ecin aurkhi naiteke-
nean, egun sainduac santificatuco
ditut, officioetarat goanez, bereciki,
bezperetarat eta benedictionetarat.

*Orhoit çaite Jaunaren egunaren
santificatzeaz, dio Jaincoac Escritura
sainduan.*

III. Behinere ez naiz lanean harico
besta igandetan.

IV. Leialki bethi beiratuco naiz ort-
zilare larumbatetan haraguiric jatetic.

Baldin azken bi articulu horien gai-
nean cembeit embracu banu, hartzen
dut chedea, ez deusic eguiteco, ene cofe-
sora consultatu gabe.

V. Nahi nuke egun guciez meça
entzun, ahal bança. Entzunen dut,
dembora dudan gucian. Ecin entzunen
dudanean, bederen bat eguinen dut ene
bihotza, sacrificio saindua ofreitzen den
lekhu gucietan, enetzat imolatzen den
Jesu-Christo gure Jaunarekin.

VI. Ez dut utzico asteric iragaterat,
goan gabe bederen behin, aldareen
gainean dagoen gure Jaunaren oine-
tarat, haren bisitatzeco, haren conso-

latzeco, ceren uzten duten bakharric,
haren adoratzeco, hari bere ungui egui-
nez eskherren bihurtzeco, eta baliatzeco
haren graziez, ceinen ichurtzea maite
baitu haren bisitatzerat leialki goaten
direnen gainerat.

*Ene placer goçoac eguiten ditut gui-
çonon umeekein egoteaz, dio Jaincoac,
Escritura sainduan.*

GOGOCUNDEAC ILHABETE BAKHOTCHECO.

I. Cofesatuco naiz bederen ilhabetean
behin, bihotzeco garbitasun handi batean
irauteco, tentamenduen contra indars-
tatua icateco, eta ene ohidura gachtoen
herroetaric atheratzeco. Cofesiorat aha-
lic hobekiena preparatuco naiz, bereciki
entsaiatzen naicelaric ene bekhatuez
urriki handi baten icaterat, eta hekie-
taric ene buruaren correjitzeco delibera-
cione cinezco baten hartzerat.

*Dohaxuac dire bihotza garbi dute-
nac, ceren hec Jaincoa ikhusico bai-
tute, dio Jesu-Christoc.*

*Dohaxuac dire ceineri barkhatu
ican baitzaizcote bere gachtakeriac,*

Horra certaric guciec eçagutuco duten ene dicipuluac çaretela, dio Jesu-Christoc.

Maitatuco ditut beregainki pobreac, ene ahal guciez lagunduco ditut; baldin hainitz badut, hainitz emanen dut; guti badut, guti emanen dut, bainan bihotz onez, Tobiasec cioen beçala.

Limosnac libratzen du bekhatutic eta heriotzetic, dio Tobias berac.

IV. *Obedientzia.*

Obedituco diotet chuchen, laster eta gogo onez ene burhasueri eta Jaincoac ene gainean cembeit çucen eman dioten presuna gucieri.

Hartuco dut ene obedientziaren motibotzat eta modeltzat Jesu-Christogure Jauna, erran nahi da, Jainco obedient bat. Hogoi eta hamar urthez, Nazarengo herrian, obeditu diote Mariari eta Josephi; eta bere pasionean, *obedient bilhacatu da hiltzerainocoan, eta gurutzean hiltzerainocoan*, dio Jondoni Pauloc.

V. *Modestia guiristinozcoa.*

Modest iñanen naiz ene hitzetan, ene accione eta eguincundetan, ene jaunxtura eta arropetan, ene bicitze molde gucian. Errespetatuco dut ene gorphutza izpiritu sainduaren templua beçala.

Ez dakiçue, dio Jondoni Pauloc, çuen gorphutzac direla Jesu-Christoren membroac, ... izpiritu sainduaren templuac, ceinac eguiten baitu çuen baithan bere egoitza?

Ez ditut utzico ene beguiac gauça lanjerosen gainean batere baratzerat, ene ahoa hitz den gutiena ere libroa iñanen den baten erraterat, edo mundutarren canta tzarren cantatzerat.

Ez diotet behinere beharria çabalduco, presuna gaizki altchatuec eta bicitze galdua daramatenec erraten dituzten erauntsia sopra libroeri. Ihes eguinen diotet arthoski.

Solhas gachtoec phoçoatzen dute bicitzeric hoberena, dio Jondoni Pauloc.

Lekhu gucietan errespetatuco dut Jaincoaren presentzia saindua.

Ez da deus gorderic Jaincoaren beguietan, dio Escritura sainduac.

Gure bide guciac beguistatzen ditu, eta condatzen ditu gure urhax guciac, dio Job sainduac.

Maiz othoitzaz baliatuco naiz, galdeguiteco, bereciki Birjina sainduaren arartecotassunaz, ene bicitze gucian, munduco phoçoaduratic urrhun eta garbi egoteco gracia.

VI. *Occasione khaltecorreri ihes eguitea.*

Arthoski ihes eguinen diotet bekhaturat erakkar naçaketen gauça gucieri, hala nola compainia gachtoeri; liburu tzarrerri, erlijonearen izpirituaren contra diren munduco atseguin gucieri.

Irriscua maite duena, irriscuan galduco da, dio Izpiritu sainduac.

Ene burua ez dut behinere tentatua içateco irriscuan eçarrico; eta baldin ez badakioket errechki ihes eguin cembeit occasioneri, consultatuco dut ene cofesora, cereguin behar dudan jakitecotzat.

Galde dioçoçu bethi contseillu guicon çuhur bati, cioen Tobiassec.

Contsultatuco dut orobat irakhurri nahi ditudan liburuen materialian; errech baita tcharra ontzat hartzea.

VII. *Berthute berecienen pratica.*

Azkenean, ez naiz behinere baratuco ene escas edo defautic nausienaren gudu-catzetic, eta estatuco berthuteen ardies-tetic, hala nola, bereciki humiltassuna, eztitassuna, pasientzia, modestia, obedientzia.

Maiz Jesu-Christoren gainean beguiac baratuco ditut, haren baithan edirete-cotzat berthute gucien model eguiaz-coa.

Beha çaçu eta eguiçu beguien aintzinean duçun modelac beçala, dio Jaincoac Escritura sainduan.

Exemplua eman dautzuet, dio Jesu-Christoc, arren bada eguin deçaçuen, ni eguiten ikhusi nauçuen beçala.

Jesu-Christoren imitacionea, haren amodioarekin, horra ene consolamendua, ene indarra, ene saindutasuna

mundu huntan, eta ene çoriona eternitatean.

Irakhurtuco dut erreguela hau noicean behin, hala nola, comuniatzeco çoriona içanen dudan egunetan.

Gogocunde hauc hartu ditut ene lebenbicio comunioneco egunean.

Erreguela hau bethetzen dutenentzat, bakhea eta urricalmendua, Jaincoaren ganic, dio Jondoni Pauloc.

Lazter eta errechki perfeccionerat heltzeco bidea.

Nahi çare dudaric gabe, ene irakhurtzaille maitea, bilhacatu guiristino perfet bat, eta placer handi bat eguin lieçaçuke, hortaracotz bide labor eta errech bat irakhax lieçaçukenac. Eta bada! erranen dautzut ni aspaldion occupatzen nauena: eta baldin lehiatzen baçare haren pratican eçartzerat, cernec frogatuco duçu cein ona den eztiki eta dembora laborric artean Jainco-tiartasun solido batetarat erakhartzeco, ez errateco, perfeccione haulto batetarat.

Bide hura datza costuma saindu bat hartzean, gure accione guciac eguiteco Jesu-Christo gure Jaunaren batasunean.

Ala bainan, nahi becin onac ičan daitecen gure eguincundeac bere baitan, bethi hetan sartzen da cembeit tatcha; bainan baldin baldin bat eguiten baditugu Jesu-Christoren eguincundekin, ceinac ez baiteçake nihola ere bekhatuic eguin, haren merecimendu mugarri gabeec garbitzen dituzte gure obrac eta agradagarri errendatzen Jaincoaren beguietan.

Jaincoaren presentziaren orhoitzapena jadanic moian bat da hainitz ona gure saindutzeco. Ibil çaite ene presentzian, çioen lehenago Jaincoac Abrahami, eta perfet içanen çare : erran nahi da, orhoit çaite çure eguincunde gucietan, ni hekien lekhuco naicela, eta ez duçu behinere onic baicen eguinen. Bide hori beraz arras ona da gu berthutean aintzinarazteco. Cembatenaz ez da beraz hobeago içanen bide bat, ceinetan gure izpirituco beguiac bethi baratuac baitauzcagu modela Jaincozco horren gainean, harc beçala, eta haren chede beretan gure obrac eguiteco; eta horra

presiski certan datzan gure obren eta Jesu-Christorenen arteko batasuna ; erran nahi baita , cein nahi den eguincunde hasi baino lehen , behar garela ican betheac Jesu-Christoc lurrean cituen sentimenduez , noiz eta ere eguiterat baitzoan , gu eguiterat goacen beçalaco lan bat , eta arthoski behar dugula consideratu cer chedez eta cer guisetan obra , edo lan edo eguincunde hura eguiten çuen.

Dembora berean , bat bederac , gradiaren laguntzarekin batean eguinen dituen entseiuac , pratica hunen obretan eçartzeco , baliatuco çaizco hunen ezti eta errech errendatzeco.

Noiceta ere norbeitec beguiac baratu baititu , iduzkiaren gainean hainari iduritzen çaio ez duela hura baicic beguien bichtan , ikhusten dituen gauça gucietan ; orobat , bere izpirituco beguiac Jesu-Christoren gainean baratzeco jaidura hartuco duenac , ez du , erran badeçaket , hura baicic ikhusico , eta haren eguincunde guciec ekharrico dute , nolaz bait ere , model saindu haren berthute gucien marca. Bada , molde hortaco bicitze bat , nausi dibinoaren biciaren meditacione

baratzen ez den bat bilhacatuz, iñan othe daiteke bekhatuz beltztua? Ez, ez! bainan aitzitic, iñanen da aingueruen cerutarren bicitze bat.

Bide hortaz santa Gertruda heldu eta iñan da saindutasunic haultoenerat.

PRÁTICA HORREN EGUINTZA.

Galde detzagun Izpiritu sainduaren arguiac.

Izpiritu saindua, ez deçakedanaz gueroz, çure laguntza gabe, aipha ere Jesusen icena, çure gracia eske nagotzu, egun ene eguincunde gucien eguiteco Jesu-Christorenen batasunean.

Ene aingueru beguiralle ona, ez deçaçula permeti eguin deçadan egun accioneric batere, non ez dudan bat eguiten ene salbatzaille dibinoarekin, Trinitate guciz sainduaren ohoreric handienarentzat.

Jondoni Mikhel, eličaren eta guiris-tinoen laguntzaillea, ardiex dieçadaçu khar bici bat, arren bada guciac eguin detzadan Jaincoaren loriacotz, bat egui-

nez ene eguincundeac ene salbatzaille dibinoarenekin.

Santa Gertruda, ceina hain progotoski baliatu baitzare pratica saindu hortaz, lagun naçaqu çure othoitzez; çure contuan, ez deçadan eguin accioneric chumeena, Jesu Christoren chedetan sarthuz baicen.

PENITENTZIAZCO SENTIMENDUAC,

Escritura Saindutiç atheratuac.

Urrical nakiçu, ô ene Jaincoa, çure misericordia handiaren arabera, eta ene laceria hondo gabearen arabera.

Bekhatsu eguin dut ceruaren contra, eta çure presentzian.

Errebelatu naiz ardi desleial bat beçala, ceinac abandonatu baitu bere artzain maitea.

Bekhatsu eguin dut, eta ene bekhatua bethi beguien bichtan dut.

Ah! Jauna, urrikal bekiçu hain bertze gosta çaitzun ene arima, ceina eroçi baituçu, çure odol gucia enetzat ichuriz.

Ez naçacula gastiga çure hasarraduraren hedadura gucian, eta çure justiciaren garratztasunean, ez eta ere mereci nuken beçala. Helaz! saindutasuna bera çaren Jaincoa, baldin jujatzen bagaitutzu çure justiciaren garratztasun gucian, nore ihardukico du çure bichtan?

Bainan ez, ô Jainco guciz urricalmenduxua, utzico çare ene othoitzez ematzerat, eta ene hasgorapenac ez ditutzu arbuïatuco. Içanen duçu nitaz urricalmendu, ceren ene bekhatuac handiac baitire, eta hekien handitasunac berac hobekiago agueraracico baititu çure misericordiac, ceinec nahico bainauzkite barkhatu ene hobenac, urrikirekin higuintzen ditudan phontutic.

Bai, ene Jaincoa, higuintzen ditut cinez eta ene bihotzaren erditic, eta çure graciaren laguntzarekin batean, lehenago milletan hillen naiz, çu berriz damustatuco çaitudan baino.

OTHOITZA

*Salbamenduari datcheizcon gauça
gucien galdetzeco.*

ENE Jaincoa, sinhesten dut çure bai-
than, bainan borthitz çaqu ene fedea;
ezperantza dut çure baithan, bainan
finca çaqu ene fidantzia; maite çaitut,
bainan berre çaqu ene amodioa; damu
dut ene bekhatuez, baina emenda çaqu
ene urrikia.

Adoratzen çaitut ene lehen ithur-
burua beçala, desiratzen çaitut ene
azken finca beçala; eskerrac darozkitzut,
ene unguieguille soberanoari beçala,
laguntza eske nagotzu, ene guerçat-
zaille bakharrari beçala.

Ene Jaincoa, nauçun, othoi, erre-
guela çure çuhurtziaz, escutic atchic
çure justiciaz, contsola çure misericor-
diaz, lagun eta guerça çure bothereaz.

Contsecratzen dauzkitzut ene gogoe-
tac, çure ganaco içan daitecentzat; ene
hitzac, çutaz içan daitecentzat; ene

eguincundeac , çure arabera içan daitecentzat ; ene pairamenac , çure amoreac gatic içan daitecentzat.

Jauna , nahi dut çuc nahi duçun gucia , nahi dut ceren çuc nahi duçun , nahi dut , çuc nahi duçun beçala ; nahi dut , çuc nahi duçun becembat dem-bora. Othoitzten çaitut argui deçaçun ene adimendua , gori ene borondatea , garbi ene gorphutza , santifica ene arima.

Ene Jaincoa , borthitz naçaçu , ene ofentza iraganen borratzeco , ethorkiçuneco tentamenduen bentzutzeço , ene pasione muthicien correjitzeco , niri dagozcan berthuteen praticatzeco , eta bicio gucieri ihes egoiteco.

Indaçu , ô ene Jaincoa , çure amodia , ene higuintza , lagunaren alderaco kharra , eta munduaren mezprecioa

Orhoit nadin içateaz ene aintzindarien alderat obedient , ene azpicoen alderat kharitatos , ene adichkideen alderat leial , ene exaien alderat amulxu.

Orhoit nadin , ô Jesus , çure manuaz eta çure exempluaz , exaiac maitatuz , laidoac jasanetz , pertsecutatzailleri

ungui eguinez, eta ni calumniaz beltzen nautenentzat othoitz eguinez.

Eguigu bentzu deçadan atseguinentzat dudan pendura mortificacioneaz, jalamentasuna limosnaz, hassaradura ez titassunaz, epheltasuna debocionearen kharraz.

Errenda naçaçu çuhur eta prudent ene gora behera, harat hunat gucietan, curajos irriscutan, pacient axecabetan, humil gauçac alde dohazkidanean.

Nadin bethi, Jauna, othoitzean atzarri, ene jan edanetan sobre, ene eguin bideetan arthos, ene gogocundetan fermu.

Dudan artha bihotzeco saindutasunaz, campoco modestiaz, guçoneri exemplu onaren emateaz, bicitze erreguelatu baten eremateaz.

Nadin bethi atzarria naturaleçaren cebatzeco, graciari obeditzeco, leguearen bethetzeco, salbamenduaren merecitzeco.

Ardiex deçadan saindutasuna cinetz ene bekhatuac cofesatuz, kharxuki comuniatuz, bethi izpiritua bildua atchikiz, bihotzean bethi chele onac eta intentzione garbiac icanez.

Eguicu, ô ene Jaincoa, çure ganic ikhas deçadan, cein chumeac dicen lurreco gauçac, cein handiac cerucoac, cein laburra den dembora, eta cein iraupenecoa den eternala dena.

Eguicu goan nakioen aintzinerat herioari, beldur deçadan jujamendua; ibes eguin dioçodan ifernuari, eta ardiex deçadan parabisua, Jesu-Christoren ice-nean. Halabiz.

GUIRISTINO A,

Orhoit hadi badukela egun

Jainco bat lorificatzeco,
Jesus bat imitatzeco,
Aingueru onac ohoratzeco,
Arima bat salbatzeco,
Gorphutz bat mortificatzeco,
Berthuteac galdetzeco,
Bekhatuac borratzeco,
Parabisu bat irabasteco,
Ifernu bat, hari ihes eguiteco,
Eternitate bat meditatzeco,
Dembora bat menaiatzeco,
Lagun proximo bat edificatzeco,
Mundu bat beldurizeco,
Debruac guducatzeco,
Pasioneac bentzutzeco,
Menturaz heriotzea jasateco,
Eta jujamendua, hire pisatzeco.

JAINCOTIARTASUNA LABURZKI.

1.° *Bicitze moldean.* — Bethi orobat, çucentasuna, modestia, prudentzia, eztitasuna, fermutasuna.

2.° *Solhasetan.* — Alegueratasuna nahasmendaric eta barraia duraric gabe, hitz guti, bere burua ahanztz, abisa guti.

3.° *Huxetan.* — Aithor humilki eta cinez, urriki mina, gogoa hurritu gabe, Jaincoaren ganat itzul, haren misericordiar bere burua abandona.

4.° *Sacramenduen hantatzean.* — Bihotzaren eta chedearen garbitasuna, gustu sentsucoetaric desamarra, fede bicia, khar beroa.

5.° *Jaincoarekin.* — Fidantzia osoa, amodiorekin ikhus cein den haren borondatea, haren mementac iguriki, laster obedi, guciac Jaincoari eman, deus erresalbatu gabe.

6.° *Lagun proximoarekin.* — Bihotz-

tasuna, cerbitzu errenda, hura jasan, amor eman lausenguric gabe.

7.º *Nor bere buruarekin.* — Justicia corrotza, bere buruari bethi ukho eguin, pacientziaric handiena.

8.º *Bere gorphutzarentzat.* — Arthia, bainan sobraniaric gabe, ez sobra aphain, gucietan neurri bat.

9.º *Bere imajinacionearentzat.* — Sosegu osoa nahasten denean, mezpreça haren erhokeriac, bertze cerbeitetarat itzul muthiritzen denean.

10.º *Bere izpirituarentzat.* — Bere arguiez çuhurki mesfida, ahanz bere kalitate onac, bere talenduez sainduki balia.

11.º *Bere bihotzarentzat.* — Leialki handic casa nahasdura guciac, haren mobimendu gucien gainean atzarria egon, eta sacrifica gogotic Jaincoaren nahiaren contra dohacen gauça guciac.

12.º *Fede bicia.* — Erran nahi da, arras Jesu-Christoren idurico içan bere gogoetetan, bere sentimenduetan, bere hitzetan, bere obretan, eta haren izpirituarenganic dependi eta haren meneco içan bethi eta gauça gucietan.

AZKEN SOLHASA.

Hirur espantitzeco sujet handi guiconen bicitzeco moldearen eta ixumenduaren gainean. Norc bere buruari aplica diotzoke.

LEHENBICICO espantitzeco eta dolorezco sujeta. Ez naiz ethorri mundu huntarat, Jaincoaren cerbitzatzeco eta maitatzeco baicen, eta ez naiz urren bertze deusetaco bici igan, baicen ere haren damustatzeco. Nolacoa igan da orai arteraino ene bicia? Nortaz orhoitu naiz, sorthuz guerostic, nori eman diozcat ene bihotza eta ene sentimenduac? Cer eguin dut Jaincoarentzat, ene icatearen autorarentzat, ene lehen ithurburuarentzat, eta ene azken finarentzat? Cer khar, cer lehia icatu dut haren cerbitzu sainduarentzat, eta cer zelo haren loriarentzat?

Helas ! contrarat, cer ez dut ene buruari erreportchatzeco haren contra?

Cembat haren legue sainduaren hauxte, cembat haren gracies contraco desleialtasun, cembat haren nahieri enferratze, et cembat haren probidentziaren chedeen contra goate? Haren cerbitzatzetic urrun, ene bicitze gucia iragan dut haren damustatzen eta hari desplacer eguiten. Hortaco othe Jaincoac creatu ninduen eta eçarri lurraren gainean? Certan behar nuen emplegatu ene izpiritua, baicen ere haren contemplatzen eta haren handitasunen adoratzen? Ceri behar nihozcan contsecratu ene bihotzeco afeccioneac, baicen ere haren ecin erranicaco edertasunen maitatzeari? Certaco içan behar ciren ene artha guciac, baicen ere haren cerbitzatzeco ene ene salbatzeco? Ez nintzen bici behar harentzat baicen, eta menturaz ez da içan mement bat eguiazki maitatu dudan; aitzitic bethi çorigaitzian damustatu dut.

Bizkitartean, menturaz lazter haren aintzinean aguertu behar naiz, hari ene bicitzeaz eta ene accione guciez contu errendatzeco; cer presentatuco ahal diot?

O içate soberanoa, ene içatearen

autora, ene çortearen nausia, munduan eman nauçunean, ala çure misericordiaren chedeac handiac baitziren çure baithan, eta contsolagarriac içan baitzitezken enetzat! Bainan helas! ala gaizki ihardexi baitiotet çure deseinu adorragarrieri! eta ikhustean nola ihardexi diotedan, nola nagoke espantitu gabe nitaz eta ene bihotzeco errebelamenduez?

Bigarren espantitceco sujeta. Bada posible Jaincoaren ganic hain bertze gracia balios errecibitu ondoan, içan nadin oraino naicena Jainco on haren alderat: betli hain iciper, hain lacho, hain ephel, hitz batez, hain faltadun eta hartaz hain guti digne? Baldin bekhatorosac eta bekhatorosic handienac gracia berez fagoratuac içan balire, eguin içanen çuten penitentzia hauxaren gainean.

Orhoitzen naicenean Jaincoac cer eguin duen enetzat ene bicitze gucian, cembat irriscutaric libratu nauen, cem. occasionetan sustengatu nauen, cembat çorigaitz guertha citzaizkidanetarie beguiratu nauen, milla aldiz hetan gal nintekeien demboran; bainan bereciki

orhoitzen naicenean hain bertze barneco graciez ceinetaz ene fagoratzetic ez baita baratu, argui biciac, sentimendu ukhigarriac, contzienziaco cimico salbagarriac, erreportchugarratzac, haren ganic urruntzen nintzenean, fagore horiec guciec cer sentimendu ez dituzte soraraci behar ene bihotzean?

Gracia horiec errecibitu ditut, cer usaia hetaz eguin dut nola hetaz baliatu naiz? Jaincoac alde batetic irakhutsico dautanean enetzat eguin duena, eta bertze aldetic galdeuico dautanean hartaz eguin dudan usaia, cer ilharde-xico diot? Cer eguin ahal nioçoken ene mahastiari, eguin ez diotanic, erranen daut? Cer eguin ahal neçaken hiretzat eguin ez dudanic, eta hire fagoretan eguin ditudan gucien ondoan, cer ez niken igurikitzeco hire aldetic? Bada berthuteric hic praticatu behar ez huenic? Eta bizkitartean cer estatutan aguertzen haiz ene beguietan?

Graciac horiec ez çaizkie emanac içan alferretan; baliakien hetaz contu galdeguinen nuela egun batez : egun hura ethorria duc : errenda dioçoc contu ene justiciari ene urricalmenduac

hire bicitze gucian, hire fagoretan eguin duenaz.

Helas! Jauna, cer ihardex deçaket eta cer eguin behar dut, baicen ere ene burua çure oinetan ahuspez eçarriric, nigar garrazki eguitea, eta çure othoiztea ez deçaçun ene ganic urrun çure graciaren arguiçaguia, ni largatuz ene ilhumbelodietan, ceinac enetzat bilhaca bailitezke ixumenduaren eta çorigaitz gucien gaindidura.

Hirugarren espantitzeco sujeta. Banakien ez nintzela lurrean dembora aphur batetaco baicen; bicitze labur hunen ondoan, eternitate mugarriric gabe batec igurikitzen ninduela, eta ez naiz bici içan aiciac daraman demborarentzat baicen, bichtatic galduric bethi iraunen duen eternitatea. Bizkitartean eternitatea ene oinen azpian çabalizerat doha, ene ehortzeco bere galtzarrean.

Cer eguin dut eternitate dohaxuaren merecitzeco? O dembora! ô eternitatea! ô guionaren ixumendu aubendagarria! lau egun mundu huntan iragateco, eta eternitate bat oso osoa bertzean; eta lau egun horiec iretsten dituzte artha

guciac, eta eternitate hura urren ahanzia da! non da fedea? non da arraçoina?

Bainan espantitzeco sujetic handiena da, Jainco on, Jainco ahanzi, Jainco laidostatu hura oraino ene errecibitzeco prest icatea, baldin orai berean nahi banaiz haren ganat itzuli cincinez: bai, nahi becin handiac icanic ere ene bekhatuac, nahi becin injustua icanic ere Jaincoaren legueaz eguin dudan mezpicioa, nahi becin gachtoa icanic ere haren graciez eguin dudan usaia, ekharria da niri horien barkhatzerat, baldin ene bihotzac liguintzen baditu.

O Jainco saindua! Jainco urricalmenduxua, bada posible hain ona ican çaitecen creatura hain eskher gabe, hain desleial, hain faltadun bateu alderat?

Eta nic, nola neglija deçaket gracia bat ceina ez bainuen behinere iguriki beharco, ene bicitze hain tzarraren ondoan? Ez, Jainco ona, ez ditut hortarainocoan osticatu nahi çure dohainac; mirexico ditut çure handitasunac; bainan adoratuco, benedicatuco ditut bethiere çure misericordia ecin erranezcoac. Egundic, bai, oraitic,

hasi nahi naiz, seguitzecotzat lurraren gainean iganen naicen dembora gucian.

Errecibi çaçu, beraz, Jainco guci^z ona, errecibi çaçu bihurtzen dautzudan homaia; eçagutzen dut ene bicia ez dela igan ixumendu eta errebelamendu baicen; eçagutzen dut gauça guciac ez deus eta banitate direla mundu huntan; ez dela eguiazco goçoric eta çorion solidoric çure baithan baicen, çure cerbitzatzean baicen, çure maitatzean baicen, çuri jarraikitzean baicen, bertze gucie-tarie desamarrazuz.

Çu bakharric aurklituco çaitugu heriotzean; çuri choilki behar garelothu bicitzean. Cer gracia ez dautachu eguiten, emanez oraino niri epherie aski beguien idekitzeco ene ixumenduaren gainean, eta ene çorigaitzari aintzinerat goateco! Helas! lasterca hartarat nindoan, eta menturaz hartarat erortzeco menean nintzen.

Hala hala, ez naiz nahi guehiago bici, baicen ere ene errebelamenduaren gainean nigar eguiteco, çure legue sainduaren beiratzeco, çure gracia guciez baliatzeco, azkenean, ene buruaren preparatzeco eternitate dolaxu hartarat,

ceinetan nahi baitantaçu oraino plaça
bat aldaratu : ala ni dohaxua , baldin ez
banu behinere bertze bideric hartu,
harat ereman behar ninduen baicen.

AKHABANTZA.

A TOULOUSE,

Imprimerie de J.-M. CORNE, rue Pargaminières ,
n.º 84.

T A B L A

EDO

ARTICULUEN AURKHITEGUIA.

D EMBORAREN ungui iragateco moti- boac,	plama iij
Ungui jaikitzeco moldea,	2
Atzartzean Othoitza,	3
Nola behar den jaiki,	3
Erreflexioneac jaikitzean eta urropen jaunxtean,	5
Erreflexioneac eta Othoizac besthit- zean,	7
Nola behar den goiceco Othoitza eguin,	10
Aintzineticoaco examina, egunaren ungui iragateco,	15
Lur lanen ungui eguiteco moldea,	20
Lanaren aintzinean,	21
Laneraco Othoitza,	22
Laneco demboran,	23
Lanaren ondoan,	37
Nola behar den Meça saindua ent- zun,	38

<i>Meça sainduaren ungui entzuteco</i>	
<i>moldea,</i>	<i>plama 40</i>
<i>Eliçan sartzean,</i>	<i>41</i>
<i>Nola behar den erran Angelus,</i>	<i>51</i>
<i>Nola behar diren liburu onac ira-</i>	
<i>khurri,</i>	<i>51</i>
<i>Nola behar den othruntzatu,</i>	<i>53</i>
<i>Arraxeco othoitzaren eguiteco mol-</i>	
<i>dea,</i>	<i>56</i>
<i>Arraxeco examina,</i>	<i>59</i>
<i>Nola behar den etzan,</i>	<i>62</i>
<i>Loaz,</i>	<i>63</i>
<i>Nola behar diren iragan igandeac eta</i>	
<i>besta egunac,</i>	<i>65</i>
<i>Sacramendu sainduaren bisitatzeco</i>	
<i>amodiozco deñac,</i>	<i>69</i>
<i>Othoitz eta bihotzeco deñac Jaincoa-</i>	
<i>ren alderat, bician ascotan eguin</i>	
<i>daitezkenac,</i>	<i>81</i>
<i>Gure erlijone sainduaren fundamena</i>	
<i>diren eguia sainduac,</i>	<i>93</i>
<i>Guristinozco berthute principalez,</i>	
	<i>97</i>
<i>Çaguita edo maxima izpiritualic,</i>	
	<i>102</i>
<i>Instruccionea, ungui cofesatzeco bai-</i>	
<i>tezpadaco diren disposicioneen gai-</i>	
<i>nean,</i>	<i>120.</i>

<i>Motiboac norc bere baithan urrikiaren</i>	
<i>forazazteco ,</i>	plama 139
<i>Bicitzeco erreguela lehenbico comu-</i>	
<i>nionearen ondoan ,</i>	151
<i>Bicitze gucian praticatu behar ditugun</i>	
<i>berthuteac ,</i>	162
<i>Laster perfeccionerat heltzeco bidea ,</i>	
	169
<i>Penitentziazco sentimenduac ,</i>	173
<i>Othoitza gracia gucien galdetzeco ,</i>	
	173
<i>Abisu onac ,</i>	179
<i>Jaincotiartasuna laburzki ,</i>	180
<i>Azken solhasa ,</i>	182

AKHABANTZA.

